

İMAMHATİP MÜFREDATIYLA BİREBİR UYUMLU

ADIM ADIM **ARAPÇA** DİLBİLGİSİ

10.
SINIF

NURTEKİN NAZMI METİN

Cümle
İ'rapları

Kalıp
Cümleler

“Sıra
sizde”
Çözümlü
Testler

Konu
Anlatımı

Ünite Sonu
Değerlendirmeler




mektep

10. Sınıf Adım Adım Arapça Dilbilgisi kitabımızın tüm hakları FSEK (Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu)'na göre Mektep yayınlarına aittir. Düzenleniş biçimi, tasarım şekli, resimleri ve dilbilgisi anlatımlarıyla kısmen de olsa hiçbir şekilde alıntı yapılamaz, elektronik ortamda CD yoluyla çoğaltılamaz ve internet ortamında yayınlanamaz. Fotokopi ile çoğaltılamaz.

MEKTEP YAYINLARI**Genel Yayın Yönetmeni**

Fatih GÜNEŞ

Hazırlayan

Nurtekin Nazmi METİN

Grafik-Tasarım

Nurtekin Nazmi METİN

Resimleyen

Nurtekin Nazmi METİN

Kapak Tasarım

Akın ÖZTÜRK

ISBN:978-605-5067-

Kültür ve Turizm Bakanlığı**Sertifika No:19545****Basım Yeri ve Yılı:**

MİLSAN A.Ş. 2016

Mektep Yayınları İletişim:

Akşemsettin Mah. Kınalızade sok. No: 15/A Fatih/ İSTANBUL

Tel: 02125316995 - 02125316996

www.mektepyayinlari.com.tr - mektepyayinlari@hotmail.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ÖNSÖZ

Bu kitap, özelde İmam Hatip Liseleri, genelde Arapça okutan tüm Fen, Anadolu ve Sosyal Bilimler Liselerinde okuyan öğrencilerimizin ders kitaplarında işlenen dilbilgisi konularını kendi kendilerine öğrenebilmeleri için hazırlanmıştır. Bu amaçla ders kitabında işlenen dilbilgisi konuları düzeye uygun, akıcı ve anlaşılır bir üslupla anlatılmış, konunun sonunda anlama sorularına yer verilerek öğrencilerimizin öğrendiklerini test etmeleri ve kitaptan azami faydalanmaları hedeflenmiştir.

Bu kitabı hazırlarken desteklerini esirgemeyen değerli eşim, çocuklarım, arkadaşlarım ve öğrencilerime kalbî şükranlarımı sunarım.

Gayret bizden, yardım Rabbimiz' dendir.

NURTEKİN NAZMİ METİN

nurtekinmetin@hotmail.com

MALATYA-2016

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ ÜNİTE

ARAPÇADA KELİME ÇEŞİTLERİ	5
İsimlerin özellikleri	5
Fiillerin özellikler	7
Harflerin özellikleri	9
İSİMLERDE ERİLLİK-DİŞİLLİK(MÜZEKKER-MÜENNES)	11
İSİMLERDE BELİRLİLİK-BELİRSİZLİK (MARİFE-NEKRE)	14
SAYI BAKIMINDAN İSİMLER.....	16
Tekil (Müfret) isimler	16
İkil (Tesniye) isimler.....	17
Cem-i Müzekker Salim isimler	19
Cem-i Müennes Salim isimler	21
Düzensiz (Kırık) çoğul isimler	22
İSİM CÜMLESİ(MÜBTEDA-HABER) TEKİL İSİMLERLE	25
İSİM TAMLAMASI(İZAFET TERKİBİ)	27
SIFAT TAMLAMASI.....	29
ÜNİTE DEĞERLEMDİRME-1	35
<u>İKİNCİ ÜNİTE</u>	35
İŞARET İSİMLERİ	35
İSİM CÜMLESİ(MÜBTEDA-HABER) İKİL İSİMLERLE	39
İSİM TAMLAMASI(İZAFET TERKİBİ) İKİL VE ÇOĞUL İSİMLERLE	42
SIFAT TAMLAMASI İKİL VE ÇOĞUL İSİMLERLE	48
BEŞ İSİM (ESMA-İ HAMSE).....	50
İNNE VE KARDEŞLERİ.....	52
ÜNİTE DEĞERLEMDİRME-2	57
<u>ÜÇÜNCÜ ÜNİTE</u>	61
ZAMİRLER (MUTTASIL-MUNFASIL-MÜSTETİR)	61
FİİLLER (MAZİ-MUZARİ)	74
FİİL CÜMLESİ.....	79
SAYILAR (MÜFRET, MÜREKKEP, UKUD, MATUF SAYILAR VB.).....	81
SAATLER (TAM, YARIM, YİRMİ GEÇE VE KALA, ÇEYREK GEÇE VE KALA).....	91
ÜNİTE DEĞERLEMDİRME-3	95

<u>DÖRDÜNCÜ ÜNİTE</u>	99
OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN	99
OLUMSUZ ŞİMDİKİ ZAMAN	102
OLUMSUZ GENİŞ VE GELECEK ZAMAN	103
OLUMSUZ GELECEK ZAMAN (VURGULU)	104
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-4	106
<u>BEŞİNCİ ÜNİTE</u>	108
GELECEK ZAMAN	108
EMİR FİİL	112
KANE VE KARDEŞLERİ	116
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-5	121
<u>ALTINCI ÜNİTE</u>	125
MUZARİ FİİLİN NASBI	125
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-6	129
<u>YEDİNCİ ÜNİTE</u>	131
MALUM VE MECHUL FİİLLER-NAİB-İ FAİL	131
MEÇHUL MAZİ FİİLİN OLUMSUZU	136
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-7	141
<u>SEKİZİNCİ ÜNİTE</u>	143
İSM-İ MEVSULLER (HAS-MÜŞTEREK)	143
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-8	147
<u>DOKUZUNCU ÜNİTE</u>	143
(أَنَّ) İLE MASDAR YAPMA	149
MÜBTEDA HABER UYUMU	151
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-9	154
<u>ONUNCU ÜNİTE</u>	156
MAZİ FİİLİN ÖNÜNE (قَدْ) GELMESİ	156
MAZİ FİİLİN ÖNÜNE (كَانَ...قَدْ) GELMESİ	157
MUZARİ FİİLİN ÖNÜNE (كَانَ) GELMESİ	158
ÜNİTE DEĞERLENDİRME-10	159



ARAPÇADA KELİME ÇEŞİTLERİ

Arapçada üç çeşit kelime vardır. Bunlar isim, fiil ve harftir. Arapça öğrenen herkes, cümle içinde geçen kelimelerin anlamlarını bilmesi dahi bazı şekilsel özelliklere (alametlere) dikkat ederek birbirinden ayırt edebilir.



İSİM

İsimleri kısaca varlıklara ad olan kelimeler diye tarif edebiliriz. İsimlerde zaman kavramı yoktur. İsimleri öncelikle anlamlarıyla fiil ve harflerden ayırt edebiliriz. Anlamlarını bilmediğimiz durumlarda ise isimlerin özelliklerine bakarız.



İSİMLERİN ÖZELLİKLERİ

1) İsimler başlarına (ال) harfleri alabilirler. Bu (ال) harflerine belirlilik

takısı ya da harf-i tarif deriz. Arapça bir cümle içinde (ال) harflerini almış bir kelime görürsek bu kelimenin isim olduğunu anlarız. Kısaca fiil ve harfler (ال) takısı almazlar. **الْمَدْرَسَةُ، الْوَلَدُ، الْقَلَمُ، الطَّالِبَةُ، الْبَيْتُ**

2) İsimlerin son harflerinin harekesi iki ötre, iki üstün, iki esre dediğimiz tenvinli olabilir. Fiil ve harflerin tenvin alması söz konusu değildir.

مَدْرَسَةٌ، وَوَلَدًا، قَلَمٍ، طَالِبَةٌ، بَيْتًا، كِتَابٍ، نَافِذَةٌ، بَيْتًا، سُبُورَةٌ

3) İsimlerin başlarında harf-i cer bulunabilir. Fiillerin ve harflerin başında harf-i cer bulunmaz. Başına harf-i cer gelmiş isimlerin son hareke ya da harflerinde değişiklik meydana gelir.

فِي الْبَيْتِ، عَنِ الْمَدْرَسَةِ، إِلَى الْحَدِيقَةِ، مِنَ الْمَكْتَبَةِ، عَلَي الطَّوَالَةِ

4) İsimlerin sonunda kapalı tâ (müenneslik tâ'sı) gelebilir.

نَافِذَةٌ ، حَقِيْبَةٌ ، طَيِّبَةٌ ، مَدْرَسَةٌ ، مَكْتَبَةٌ ، مِمْحَاةٌ ، مِبْرَاةٌ ، غَسَّالَةٌ ، حَدِيْقَةٌ

5) İsimlerin başında nida (seslenme) edatları (يَا ، أَيَا) bulunabilir.

Fiil ve harflerin başında nida edatları bulunmaz.



يَا زَيْنَبُ ، يَا وَالدُّ ، يَا رَجُلُ ، يَا رَسُولَ اللَّهِ

NOT: Bir kelimenin yukarıda bahsettiğimiz özelliklerden sadece birini taşıması isim olarak kabul edilmesi için yeterlidir. Bununla beraber isimler saymış olduğumuz özelliklerden birden fazlasını aynı anda bulundurabilir.

ال) kelimesinin başında (ال) cümlesinde فِي الْمَدْرَسَةِ

harfleri olması, sonunda kapalı tâ (ة) bulunması ve öncesinde (فِي)

harf-i ceri olmasından dolayı isimdir denir.

Ayrıca isimler cümle içinde kullanıldığı yere göre **merfu** olur.

Yani tekil isimler için son harfinin harekesinin ötre olması.

(Öğrenci geldi.) - جَاءَ الطَّالِبُ (Kitap faydalıdır), الْكِتَابُ مُفِيدٌ

Yine isimler cümle içerisinde **mansub** olur. Yani tekil isimler için son

harfinin harekesinin üstün olması. رَأَيْتُ الطَّالِبَ (Öğrenciyi gördüm.)

İsimler yine cümle içerisinde kullanıldığı yere göre **meccur** olurlar.

Yani tekil isimler için son harfinin harekesinin esre olması.

(Öğrenciyi selam verdim.) سَلَّمْتُ عَلَى الطَّالِبِ



SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen isimleri ve hangi özellikleri sayesinde isim olduklarını belirtelim.



يَطِيرُ النَّحْلُ مِنْ زَهْرَةٍ إِلَى زَهْرَةٍ		ذَهَبَ الطَّالِبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ صَبَاحًا	
Arı bir çiçekten diğerine uçuyor.		Öğrenci sabahleyin okula gitti.	
النَّحْلُ	ال harflerini alması	الطَّالِبُ	ال harflerini alması
زَهْرَةٍ	Sonunda tenvin, başında harf-i cer olması	الْمَدْرَسَةِ	ال ve ة alması
زَهْرَةٍ	Sonunda tenvin, başında harf-i cer olması	صَبَاحًا	Sonunda tenvin olması

Fiil

İş, hareket, oluş bildiren kendi başlarına anlamları olan

kelimelerdir. كَتَبْتُ (yazdım), قَرَأَ (okudu), يَذْهَبُ (gidiyor)

تَشْرَبُ (içiyorsun), أَنْصُرُ (yardım et), اِفْتَحْ (aç).

Fiillerde zaman olduğunu unutmamak gerekir.



Fiillerin Özellikleri

Fiiller, isme ait özellikler olan başlarına (ال) harfleri almazlar. Son harflerinin harekesi iki ötre, iki üstün, iki esre dediğimiz tenvinli olmaz. Başlarında harf-i cer bulunmaz. Sonlarında kapalı tâ bulunmaz. Başlarında nida edatları bulunmaz. Fiiller zamanları bakımından üçe ayrılırlar. Mâzi, muzâri ve emir fiil.

MAZİ FİİL

Türkçeye di'li ya da miş'li geçmiş zamanla tercüme edilir. **جَلَسَ التَّلْمِيذُ (Öğrenci oturdu), غَسَلَتْ فَاطِمَةُ يَدَهَا (Fatma elini yıkadı).** Cümlelerdeki **جَلَسَ** ve **غَسَلَتْ** mazi fiillerdir. Mazi fiillerin

sonunda bulunan **نَا، تُمْ، تَنَّ، تَ، تِ، تْ، تُمْ، نَا** gibi ekler, mazi fiilleri

diğer kelime çeşitlerinden (isim, harf, muzari ve emir fiil) ayırt etmemizi sağlar. Mazi fiiller için çekimlenme sırasında sonlarındaki asıl (kök) harfleri değişmediğinden dolayı **mebni** yani **kalıplaşmış** denir.



SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen mazi fiilleri ve hangi gerekçeyle mazi fiil olduklarını belirtelim.



كَتَبْتُ رِسَالَةً طَوِيلَةً

Uzun bir mektup yazdım.

ذَهَبْنَا إِلَى الْمَدْرَسَةِ صَبَاحًا

Sabahleyin okula gittik.

كَتَبْتُ

تُ ekini alması

ذَهَبْنَا

نَا ekini alması

MUZARİ FİİL

Türkçeye şimdiki zaman, geniş zaman ve nadiren de olsa gelecek zamanla tercüme edilir. Mûzari fiillerin başına gelen bazı edatlar mûzari fiilin sonunda hareke değişimi veya harf düşmesine neden olur. Bundan dolayı mûzari fiile **mu'reb** yani **değişken** denir.

Mûzari fiillerin başında **آتَيْنَ** muzaraat harflerinden birisi bulunur. Bu harfler mazi fiiller ve isimlerin başında yer almaz.



SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen muzari fiilleri ve hangi gerekçeyle muzari fiil olduklarını belirtelim.



مُحِبُّ الْمُدَّرِّسِ التَّلَامِيذِ

Öğretmen öğrencileri seviyor.

أَشْرَبُ اللَّبَنَ

Süt içiyorum.

مُحِبُّ

Başına **ي** ekini alması

أَشْرَبُ

Başına **أ** ekini alması

EMİR FİİL

Bir işin olmasının veya yapılmasının istendiği fiillerdir. Emir fiil talep içerir. Emir fiil mebni (**kalıplaşmış**) dir.

اَكْتُبْ (yaz), اِشْرَبْ (iç), أَنْصُرْ (yardım et), اِفْتَحْ (aç), اِغْسِلْ (yık)

HARF

Tek başına anlamları olmayan, başına geldikleri isim ve fiillerle bir anlam ifade eden kelimelerdir. Harfler Türkçe’ de olsa olsa edat olarak kabul edilebilir. Elbette Arap alfabesi de harflerden oluşur. Ancak bizim harften kastımız kelime çeşidi olarak sayılanlardır.



HARFLERİN ÖZELLİKLERİ

Harfler için “İsim ve fiillerin özelliklerini taşımayan kelimelerdir.” diyebiliriz. Harfler son harflerinin hareketleri değişmeyen kalıplaşmış (mebni) kelimelerdir. Yalnız başlarına kullanıldıklarında bir anlam ifade etmeyen harfler, bir ismin ya da fiilin başına gelmesi durumunda anlam kazanırlar. Harflerden bazıları başına geldikleri kelimenin son hareke ya da harfinde değişiklik yapar. Bir kısım harf ise bir değişiklik yapmaz.

Kendinden sonra gelen kelimeler üzerinde değişiklik yapan harflere etken (amil) denir. **لَنْ ، بَ ، مِنْ ، إِلَى ، إِنَّ ، عَلَيَّ ، لَمْ** harflerdendir.

فِي الْبَيْتِ وَكَدُّ	عَلَى الْمَكْتَبِ طَبَقٌ
Evde bir çocuk var.	Masanın üzerinde bir tabak var.

Yukarıda geçen **الْبَيْتِ** kelimesi ile **الْمَكْتَبِ** kelimesi başlarında bulunan harf-i cer dolayısıyla esre ile harekelenmiştir.

Harflerin bazıları sadece bağlaç olarak kullanılırlar. Bu çeşit harfler etken değildir. Yani kendinden sonra gelen kelimeler üzerinde değişiklik yapmazlar. Örneğin **هَلِ الْوَلَدُ كَبِيرٌ؟** (Çocuk büyük mü?)

Dikkat edilecek olursa **هَلِ** edatı kendinden sonra gelen isim üzerinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır.



SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen harfleri belirtelim.



بِسْمِ اللَّهِ	"أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدينِ"
Allah'ın adıyla!	"Dini yalanlayanı gördün mü?"

Birinci ayette geçen **أَ** kendinden sonraki kelimenin sonunda bir değişiklik yapmazken, ikinci cümlede geçen **بَ** kendinden sonraki kelimenin son harfinin esre ile harekelenip okunmasını sağlamıştır.

İSİMLERDE ERİLLİK-DİŞİLLİK

Arapçada isimler cinsiyet yönünden müzekker/eril, müennes/dişil diye iki kısma ayrılır.

MÜZEKKER / ERİL

Müzekker isimler, fizyolojik olarak erkek olan ve mecazen yani dilbilgisel olarak eril kabul edilen isimler diye iki bölümde değerlendirilir.

مُدَّرْس (öğretmen), رَجُل (adam), طَيِّب (doktor), وَلَدٌ (çocuk)

أَسَدٌ (aslan), حِصَانٌ (at), تَوْرٌ (öküz), دِيكٌ (horoz), قِطٌّ (kedi)

gibi isimler hakiki müzekkerdir.

قَلَمٌ (kalem), كِتَابٌ (kitap), بَابٌ (kapı), صَفٌّ (sınıf), بَيْتٌ (ev) gibi isimler

mecazi müzekker yani dilbilgisel olarak müzekker kabul edilen isimlerdir.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
HAKİKİ VE MECAZİ
MÜZEKKERLERİ
BELİRTELİM.

الْقِطُّ جَمِيلٌ

Kedi güzeldir.

الْمُدَّرْسُ نَشِيطٌ

Öğretmen aktiftir.

الْكِتَابُ مُفِيدٌ

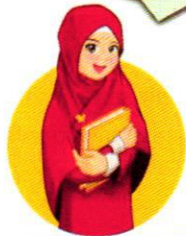
Kitap faydalıdır.

الرَّجُلُ قَوِيٌّ

Adam güçlüdür.

الرَّجُلُ ، الْقِطُّ ، الْمُدَّرْسُ hakiki müzekker,

الْكِتَابُ mecazi müzekkerdir.



Bazı isimler sonlarına dişilik belirtisi olan (ة) almalarına rağmen dilbilgisi açısından hakiki müzekkerdir. خَلِيفَةٌ ، حَمْرَةٌ ، طَلْحَةٌ gibi.



MÜENNES / DIŞIL



Fizyolojik olarak dişil olanlar (hakiki müennes) ve dilbilgisel olarak dişil kabul edilenler (mecazi müennes) diye iki bölüme ayırır. Müennes isimlerin sonunda genellikle (ة) harfi bulunur. **Hakiki müennes örnek;**



مُدْرَسَةٌ (Bayan öğretmen), مَرَأَةٌ (Kadın), طَبِيبَةٌ (Bayan doktor)

طَالِبَةٌ (öğrenci), بَقْرَةٌ (inek), دَجَاجَةٌ (Tavuk), خَالَئَةٌ (Teyze)

Bazı isimler sonlarına dişilik belirtisi olan (ة) almamasına rağmen dilbilgisi açısından hakiki müennestir.

أُمٌّ (Anne), بِنْتٌ (Kız), أُخْتُ (Kız kardeş), زَيْنَبٌ (Zeynep) gibi.



Mecazi müennes örnek;

نَافِذَةٌ (Pencere), مِرْأَةٌ (Ayna), أُسْرَةٌ (Aile), سَاعَةٌ (Saat), مَكْتَبَةٌ (Kütüphane)

مُدْرَسَةٌ (Okul), حَقِيبَةٌ (Çanta), سَبُورَةٌ (Yazı tahtası), سَيَّارَةٌ (Araba)

Arapçada bazı isimler vardır ki, herhangi bir müenneslik belirtisi taşımadığı halde Arap dilbilimciler tarafından müennes sayılmışlardır. Vücudumuzdaki çift organlar, cehennem isimleri, içerisine bir şey doldurulan eşyalar bu grupta sayılabilirler. Bunlara semai müennes denir.

يَدٌ (El), عَيْنٌ (Göz), جَهَنَّمَ (Cehennem), كُوبٌ (Bardak) gibi.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
HAKİKİ VE MECAZİ
MÜENNESLERİ
BELİRTELİM.



أَلْحَالَةُ غَنِيَّةٌ

Teyze zengindir.

أَلْبِنْتُ صَغِيرَةٌ

Kız küçüktür.

أَلْسَيَّارَةٌ سَرِيعَةٌ

Araba hızlıdır.

أَلْعَيْنُ كَبِيرَةٌ

Göz büyüktür.

أَلْبِنْتُ ، أَلْحَالَةُ hakiki müennes, أَلْعَيْنُ semai müennes ve أَلْسَيَّارَةٌ mecazi müennestir.

ANLADIK MI? - 1

SORU-1: Cümlelerin hangisinde hakiki müzekker bir isim kullanılmıştır?

A- أَلْبَابٌ كَبِيرٌ

B- أَلْبِنْتُ صَغِيرَةٌ

C- أَلْمَدْرَسَةُ جَمِيلَةٌ

D- أَلْوَلَدُ ذَكَوِيٌّ

E- أَلْعَيْنُ كَبِيرَةٌ

SORU-2: Cümlelerin hangisinde mecazi müennes bir isim kullanılmıştır?

A- أَلْأُمُّ مَاهِرَةٌ

B- أَلْبِنْتُ صَغِيرَةٌ

C- أَلْحَقِيبَةُ جَمِيلَةٌ

D- زَيْنَبُ نَاجِحَةٌ

E- أَلْمُدْرَسُ مُخْلِصٌ

SORU-3: Cümlelerin hangisinde semai müennes bir isim kullanılmıştır?

A- أَلْكُوبُ مَكْسُورَةٌ

B- أَلْبِنْتُ كَبِيرَةٌ

C- أَلْجَدَّةُ مُشْفِقَةٌ

D- أَلْسَيَّارَةٌ سَرِيعَةٌ

E- أَلطَّيِّبُ مُخْلِصٌ

İSİMLERDE BELİRLİLİK-BELİRSİZLİK

Arapçada isimler belirlilik yönünden marife ve nekre diye iki kısma ayrılır.

MARİFE - NEKRE

Marife, belirli bir varlığı gösteren isimdir. Nekre ise belirli olmayan, belirsiz bir varlığı gösteren isimdir. Türkçemizde marife ve nekre kavramları olmadığı için öğrencilerimizin bu konuyu anlamaları zor olabilir. Ancak İngilizcede "The book" Arapçada الْكِتَابُ (kitap), "a book"

ise كِتَابٌ (bir kitap) demektir. Şu halde genellikle başına(ال) harfleri

getirilen isimler belirlilik kazanırken marife / belirli diye, başına(ال)

harfleri getirilmeyen isimler ise belirsiz / nekre diye adlandırılmaktadır.

Nekre isimlerin son harfinin harekesinin tenvin olduğu, marife isimlerin son harfinin harekesinin tek olduğu unutulmamalıdır.

Arkadaşlar! Özel isimlerin (مُحَمَّدٌ ، فَاطِمَةٌ) , zamirlerin (هُوَ ، هِيَ ، هُوَ) ,

işaret isimlerinin (هَذَا ، هَذِهِ) , ism-i mevsullerin

(الَّذِي ، الَّتِي) marife olduğunu unutmayınız.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
MARİFE VE NEKRE
İSİMLERİ BELİRTELİM.



ANLADIK MI? - 2

<u>مَحْمُودٌ</u> <u>عَنِّي</u>	<u>فِي</u> <u>الْمَدْرَسَةِ</u> <u>طَالِبٌ</u>
Mahmut zengindir.	Okulda bir öğrenci var.
<u>هِيَ</u> <u>جَمِيلَةٌ</u>	<u>هَذِهِ</u> <u>كَبِيرَةٌ</u>
O güzeldir.	Bu büyüktür.

هِيَ، هَذِهِ، مَحْمُودٌ، الْمَدْرَسَةُ marife,
جَمِيلَةٌ، كَبِيرَةٌ، عَنِّي، طَالِبٌ nekredir.

SORU-1: Cümlelerin hangisinde nekre bir isim kullanılmıştır?

- A- كَتَبْتُ خَدِيجَةَ الرَّسَالَةِ B- ذَهَبْتُ إِلَى الْبَيْتِ C- هَذَا مُسْلِمٌ
D- أَقْرَأُ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ E- مَاذَا تَقْرَأُ هَذِهِ الْأَيَّامَ؟

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisi marifedir?

- A- مُسْلِمُونَ B- اِسْمٌ C- قَلَمٌ D- مَدِينَةٌ E- هَذِهِ

SORU-3: اَلرَّسُولُ مُعَلِّمٌ وَ مُرْشِدٌ وَ وَالِدٌ cümlesinde nekre kelimeler

hangi seçenekte tam olarak verilmiştir?

- A- مُرْشِدٌ، وَالِدٌ، الرَّسُولُ B- مُعَلِّمٌ، وَالِدٌ، الرَّسُولُ C- وَالِدٌ، الرَّسُولُ
D- مُعَلِّمٌ، وَالِدٌ، مُرْشِدٌ E- وَالِدٌ، مُرْشِدٌ



SAYI BAKIMINDAN İSİMLER

Arapçada isimler sayı bakımından üç kısma ayrılır. Tekil, ikil ve çoğul. Şimdi sırasıyla bu isimleri görelim.



TEKİL (MÜFRET) İSİMLER

Tek olan müzekker ve müennes varlıklara delalet eden isimlerdir. Örnek;

قَلَمٌ ، كِتَابٌ ، مَدْرَسَةٌ ، مُدْرَسَةٌ ، مُدِيرٌ ، وَلَدٌ ، طَالِبَةٌ ، بَابٌ ، حَقِيْبَةٌ

Şimdi bu isimlerden bazısının cümle içinde kullanımını inceleyelim.

اَلْمَدْرَسَةُ كَبِيْرَةٌ

Okul büyüktür.

هَذَا كِتَابٌ

Bu bir kitaptır.

هَذِهِ طَالِبَةٌ

Bu bir kız öğrencidir

دَهَبْنَا إِلَى الْبَيْتِ

Eve gittik.

رَأَيْتُ الْمُدْرَسَةَ

Öğretmeni gördüm.

فَتَحْتُ الْبَابَ

Kapıyı açtım.



Cümlelerde kullanılan müfret (tekil) isimlerin son harflerinin hareketlerinin farklı olduğunu görüyoruz. Bu durum, isimlerin cümle içerisindeki dilbilgisel görevleriyle ilgilidir. **Şöyle de izah edebiliriz.** Tekil isimler cümle içinde özne olarak kullanıldığında, son harflerinin hareketi damme / ötre, cümle içinde nesne olarak kullanıldığında fetha / üstün, tümleç olarak kullanıldığında ise kesre / esre ile hareketlenir.

İsimlerin cümle içinde, **özne** olmuşsa **merfu**, **nesne** olmuşsa **mansub**, **tümleç** olmuşsa **meccur** diye tanımlandığını unutmayalım.



İKİL (TESNİYE) İSİMLER

Türkçede kullanmadığımız ancak Arapçada aynı türden iki varlığı ifade etmek için kullanılan isimlere tesniye isim denir.

Tekil bir ismin sonuna (أَنْ) ya da (يْنِ) harfleri getirilerek ikil isim türetilir. İkil ismin sonundaki (نِ) harfi her zaman esre ile harekeldir. Müzekker ikil isimlere örnek;

قَلَمَانِ ، قَلَمَيْنِ ، كِتَابَانِ ، كِتَابَيْنِ ، مُدِيرَانِ ، مُدِيرَيْنِ ، وَلَدَانِ ، وَلَدَيْنِ

Müfret müennes isimler ikil yapılırken sonlarında bulunan (ة) harfi, (ت) haline dönüşür.

Müennes ikil isimlere örnek;

مَدْرَسَتَانِ ، مَدْرَسَتَيْنِ ، طَالِبَتَانِ ، طَالِبَتَيْنِ ، حَقِيبَتَانِ ، حَقِيبَتَيْنِ

Şimdi ikil isimlerin cümle içinde kullanımını inceleyelim.

MECRUR / CER HALİ	MANSUB / NASB HALİ	MERFU / REF HALİ
سَلَّمْتُ عَلَيَّ وَلَدَيْنِ	رَأَيْتُ وَلَدَيْنِ	ذَهَبَ وَلَدَانِ
İki çocuğa selam verdim	İki çocuğu gördüm.	İki çocuk gitti.
سَلَّمْتُ عَلَيَّ مُدْرَسَتَيْنِ	رَأَيْتُ مُدْرَسَتَيْنِ	جَاءَتْ مُدْرَسَتَانِ
İki öğretmeni selamladım	İki öğretmeni gördüm.	İki öğretmen geldi.
كَتَبْتُ بِقَلَمَيْنِ	إِشْتَرَيْتُ قَلَمَيْنِ	الْقَلَمَانِ طَوِيلَانِ
İki kalemle yazdım.	İki kalem satın aldım.	İki kalem uzundur.



İkil isimlerin nasb ve cer hallerinde bir değişim olmayıp sonlarına (ين) harflerini aldıklarını unutmayalım.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
TEKİL VE İKİL İSİMLERİ
BELİRTELİM.



الْبَتَّانِ صَغِيرَتَانِ

İki kız küçüktür.

رَأَيْتُ طَالِيَيْنِ

İki öğrenciyi gördüm.

آدَمُ وَ مُوسَى نَبِيَّانِ

Adem ve Musa peygamberdir.

لَقَبُ الرَّسُولِ الْأَمِينِ

Peygamberin lakabı Emin.

مُفْرَءٌ، لَقَبٌ، الرَّسُولِ، الْأَمِينُ، آدَمُ، مُوسَى

تَسْنِيَةٌ، صَغِيرَتَانِ، الْبَتَّانِ

ANLADIK MI? - 3

SORU-1: Aşağıdakilerden hangisi ikil isim değildir?

- A- نَبِيَّانِ B- طَبِيَّيْنِ C- الطَّفَلَتَانِ D- صُورَةٌ E- أَحْمَدَيْنِ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisi tekil isim değildir?

- A- جَدَّةٌ B- بَابَيْنِ C- الْحَلِيفَةُ D- رَجُلٌ E- أُسْرَةٌ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isimde ikil isimdir?

- A- جَدَّةٌ - جَدَّانِ B- بَابَيْنِ - طَيْبٌ C- الْحَلِيفَةُ - الزَّوْجَةُ
D- رَجُلَانِ - أُسْرَةٌ E- أُسْرَتَانِ - مُدْرَسَتَيْنِ



ÇOĞUL İSİMLER

İkiden fazla olan varlıkları ifade eden isimlere çoğul denir. Türkçede her hangi bir ismin sonuna “ler-lar” eki getirilerek çoğul yapılırken Arapçada çoğullar, düzenli ve düzensiz olmak üzere iki başlık altında incelenir.

DÜZENLİ ÇOĞUL İSİMLER

Arapça tekil isimler bozulmadan bazı ekler getirmek suretiyle yapılan çoğullardır. Müzekker ve müennes olmak üzere kendi içinde iki bölüme ayrılır.



1- CEM-İ MÜZEKKER SALİM (DÜZENLİ BAY ÇOĞUL)

Tekil müzekker ismin sonuna cümle içindeki konumuna göre وَن ya da يِن harfleri getirilerek yapılan çoğul şeklidir. Genel kural bu şekilde olsa da bazı akıllı müzekker isimlerin çoğulları düzensiz olabilmektedir. Örnek cümleleri inceleyiniz.

الْمُدَّرُّونَ نَشِيطُونَ

Öğretmenler aktiftir.

الْمُدَّرُّ نَشِيطٌ

Öğretmen aktiftir.

الْمُسْلِمُونَ مُخْلِصُونَ

Müslümanlar samimidir.

الْمُسْلِمٌ مُخْلِصٌ

Müslüman samimidir.

رَأَيْتُ مُهَنْدِسِينَ

Mühendisleri gördüm.

رَأَيْتُ مُهَنْدِسًا

Bir mühendis gördüm.





Cem-i müzekker salim isimlerin sonunda bulunan ن harfi her zaman fetha (üstün) ile harekelidir.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
CEM-İ MÜZEKKER SALİM
İSİMLERİ BELİRTELİM.



رَأَيْتُ الْمُعَلِّمِينَ Öğretmenleri gördüm.	جَاءَ الْمُعَلِّمُونَ Öğretmenler geldi.
ذَهَبَ الْمُسَافِرُونَ Yolcular gitti.	سَلَّمْنَا عَلَى الْمُعَلِّمِينَ Öğretmenlere selam verdik.

Altı çizili kelimeler cem-i müzekker salimdir.
Cümlede özne olarak kullanılanlar وَنَ, nesne
ya da tümleç olarak kullanılanlar يْنَ almıştır.

ANLADIK MI? - 4

SORU-1: Cümlelerin hangisinde cem-i müzekker salim bir isim doğru kullanılmıştır?

- A- حَصَرَ الْمُدِيرُ B- شَكَرَ الْمُدِيرُونَ C- جَلَسَ الْمُدِيرَانِ
D- سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدِيرِينَ E- كَتَبَ الْمُدِيرُونَ الرِّسَالَةَ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isim cem-i müzekker salimdir?

- A- الْمُدِيرَانِ - الْمُسْلِمِينَ B- الْمُدِيرُونَ - الْمَشَاوِرَانِ C- الْمُدِيرُ - الطَّبِيبِينَ
D- الْمُدِيرِينَ - الْمُهَنْدِسُونَ E- الْمُدِيرُونَ - الْمُؤْمِنِينَ

2- CEM-İ MÜENNES SALİM
(DÜZENLİ BAYAN ÇOĞUL)

Tekil müennes ismin sonunda ki ة atılarak, cümle içindeki konumuna göre ات ya da ات harfleri getirilerek yapılan çoğul şeklidir. Cem-i müennes

salimler üstlerine üstün harekesi almazlar.

Örnek cümleleri inceleyiniz.

الْمُدْرَسَاتُ نَشِيطَاتٌ

Bayan öğretmenler aktiftir.

الْمُدْرَسَةُ نَشِيطَةٌ

Bayan öğretmen aktiftir.

الْمُسْلِمَاتُ مُخْلِصَاتٌ

Müslümanlar samimidir.

الْمُسْلِمَةُ مُخْلِصَةٌ

Bayan müslüman samimidir.

رَأَيْتُ مُهَنْدِسَاتٍ

Mühendiseleri gördüm.

رَأَيْتُ مُهَنْدِسَةً

Bayan mühendis gördüm.



SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
CEM-İ MÜENNES SALİM
İSİMLERİ BELİRTELİM.



رَأَيْتُ الْمُعَلِّمَاتِ

Bayan öğretmenleri gördüm.

جَاءَتِ الْمُعَلِّمَاتُ

Bayan Öğretmenler geldi.

ذَهَبَتِ الْمُسَافِرَاتُ

Bayan yolcular gitti.

سَلَّمْنَا عَلَى الْمُعَلِّمَاتِ

Bayan öğretmenlere
selam verdik.

Altı çizili kelimeler cem-i müennes salimdir.

Cümlede özne olarak kullanılanlar ات, nesne ya

da tümleç olarak kullanılanlar ات almıştır.



Bir kelimenin cem-i müennes salim kabul edilebilmesi için **ا** harflerinin kelimenin aslından değil, eklenmiş olması gerekir. Bu harfler kelimenin aslından ise o zaman bu kelime düzensiz (kırık) çoğuldur. **وَقْتُ - أَوْقَاتُ** örneğinde olduğu gibi.

ANLADIK MI? - 5

SORU-1: Cümlelerin hangisinde cem-i müennes salim bir isim doğru kullanılmıştır?

- A- حَصْرَتِ الْمُدِيرَاتِ B- شَكَرَ الْمُدِيرُونَ C- جَلَسَ الْمُدِيرَاتَانِ
D- سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدِيرِينَ E- كَتَبَتِ الْمُدِيرَاتِ الرَّسَالَاتَ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isim cem-i müennes salimdir?

- A- مُدِيرٌ - طَبِيبَتَيْنِ B- الْمُدِيرَاتُ - الْمُشَاوِرَاتَانِ C- مُهَنْدِسَاتٌ - مُدِيرَاتٌ
D- مُدِيرَانِ - مُسَلِمَاتٌ E- مُؤَمِّنَاتٌ - مُدِيرُونَ



DÜZENSİZ (KIRIK) ÇOĞUL İSİMLER

Arapça tekil isimlerin yapıları bozularak, bazen harf ekleyerek, bazen harf eksilterek, bazen de hareke değiştirerek yapılan düzensiz çoğullardır. Örnekleri inceleyiniz.

*Harf ekleyerek **قَلَمٌ - أَقْلَامٌ**

*Harf eksilterek **رَسُولٌ - رُسُلٌ** *Hareke değiştirerek **أَسَدٌ - أُسَدٌ**





Kırık çoğulların, cümlede kullanıldığı yere göre son harflerinin hareketlerinin değiştiği unutulmamalıdır.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
KIRIK ÇOĞULLARI
BELİRTELİM.



رَأَيْتُ الْكُتُبَ

Kitapları gördüm.

هَذِهِ كُتُبٌ

Bunlar kitaptır.

ذَهَبَ الْأَوْلَادُ

Çocuklar gitti.

صَلَّيْتُ فِي الْمَسَاجِدِ

Camilerde namaz kıldım.

Altı çizili kelimeler düzensiz çoğuldur.

(كُتُبٌ) (كِتَابٌ) kelimesinin , (مَسْجِدٌ) (مَسَاجِدٌ) kelimesinin ,

(وَلَدٌ) (أَوْلَادٌ) kelimesinin çoğuludur.

ANLADIK MI? - 6

SORU-1: Cümlelerin hangisinde düzensiz çoğul bir isim kullanılmıştır?

A- كَسَرَ التَّلْمِيذُ الْقَلَمَ B- فَتَحْنَا الْكِتَابَيْنِ C- قَرَأْتُ الْكُتُبَ

D- سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدَرِّسِينَ E- حَضَرَتِ الْمُدِيرَاتُ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isim düzensiz çoğuldur?

A- دَفْتَرَانِ - قَلَمٌ B- صَفَّيْنِ - صُفُوفٌ C- رُسُلٌ - نَبِيَّانِ

D- طُلَّابٌ - مَسْجِدَانِ E- أَقْلَامٌ - طُلَّابٌ



Arapçada isimler tekil, ikil ve çoğul diye üçe ayrılır.

ARKADAŞLAR, SAYI
BAKIMINDAN İSİMLERİ HEP
BERABER ÖZETLEYELİM.

* **Tekil (müfret) isimler** cümlede **merfu** (özne) olduğunda **ötre** ile, **mansub** (nesne) olduğunda **üstün** ile, **mecrur** (tümleç) olduğunda **esre** ile hareketlenir.

* **İkil isimler**, cümlede **merfu** olduğunda (ان) harfleri, **mansub** ya da **mecrur** olduğunda (ین) harfleri olarak bulunur.

* **Cem-i müzekker salim** (düzenli bay çoğul) isimler cümlede **merfu** olduğunda (وَن), **mansub** ya da **mecrur** olduğunda (ین) harfleri olarak bulunur.

* **Cem-i müennes salim** (düzenli bayan çoğul) isimler cümlede **merfu** olduğunda **ötre**, **mansub** ya da **mecrur** olduğunda **esre** ile hareketlenir.

* **Düzensiz (kırık) çoğullar** cümlede **merfu** olduğunda **ötre**, **mansub** olduğunda **üstün**, **mecrur** olduğunda **esre** ile hareketlenir.



ANLADIK MI? 1 (SY:13)

1	D	2	C	3	A
---	---	---	---	---	---

ANLADIK MI? 2 (SY:15)

1	C	2	E	3	D
---	---	---	---	---	---

ANLADIK MI? 3 (SY:18)

1	D	2	B	3	E
---	---	---	---	---	---

ANLADIK MI? 4 (SY:20)

1	B	2	E		
---	---	---	---	--	--

ANLADIK MI? 5 (SY:22)

1	A	2	C		
---	---	---	---	--	--

ANLADIK MI? 6 (SY:23)

1	C	2	E		
---	---	---	---	--	--

ANLADIK MI?
CEVAP ANAHTARI (1-6)





İSİM CÜMLESİ (TEKİL İSİMLERLE)

Türkçede yüklemi isim olan cümle isim cümlesidir. Arapçada isimle başlayan (isim grubundan kabul edilen işaret ismi, ism-i mevsul ve zamirlerde dahil) cümle isim cümlesidir. Kurallı bir isim cümlesi mübteda ve haberden oluşur.



İSİM CÜMLESİNİN ÖGELERİ

فَاطِمَةُ مُجْتَهِدَةٌ Haber Mübteda	هِيَ مُدْرَسَةٌ Haber Mübteda	هَذَا طَالِبٌ Haber Mübteda	الْكِتَابُ مُفِيدٌ Haber Mübteda
Fatma çalışkandır.	O öğretmendir.	Bu öğrencidir.	Kitap faydalıdır.

Mübteda, kendisiyle söze başlanılan kelimedir. İsim cümlesinin öznesidir. Haber ise isim cümlesinin yüklemidir. Mübteda ile haber arasında müzekker-müennes ve sayı bakımından (tekil, ikil, çoğul) uyum olmalıdır. Mübteda marife, haber ise nekredir. Mübteda ile haber merfudur. Yani Mübteda ile haber tekil isim oldukları zaman son harflerinin harekesi ötedir.

MÜBTEDA VE HABERİN YAPISI

Mübteda marife bir isim, özel isim, zamir, işaret ism-i, ism-i mevsul (ilgi zamiri) olabileceği gibi isim tamlaması ve sıfat tamlaması olarak da gelebilir. Örnekleri inceleyiniz.

الطَّالِبَةُ الْجَدِيدَةُ نَاجِحَةٌ haber mübteda	مُدْرَسَةُ الطَّالِبِ كَبِيرَةٌ haber mübteda
Yeni kız öğrenci başarılıdır.	Öğrencinin okulu büyüktür.



SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN
MÜBTEDA VE HABERLERİ
BELİRTELİM.



هَذِهِ عَيْنِيَّةٌ Bu zengindir.	الْمُهَنْدِسُ مَاهِرٌ Mühendis beceriklidir.
السَّيَّارَةُ صَغِيرَةٌ Araba küçüktür.	بَيْتُ مُحَمَّدٍ وَاسِعٌ Muhammed'in evi geniştir.

هَذِهِ ، بَيْتُ ، السَّيَّارَةُ mübteda,
عَيْنِيَّةٌ ، وَاسِعٌ ، صَغِيرَةٌ ، مَاهِرٌ haberdir.

ANLADIK MI? - 7

SORU-1: Cümlelerin hangisinde mübteda ve haber uyumu yoktur?

- A- النَّافِذَةُ كَبِيرَةٌ B- الْبَابُ طَوِيلٌ C- الْمَكْتَبَةُ وَاسِعَةٌ
D- الْبِنْتُ ذَكِيَّةٌ E- الْمُسْلِمُ مُخْلِصٌ

SORU-2: بَابُ الْبَيْتِ Boşluğu hangisi en uygun tamamlar?

- A- كَبِيرَةٌ B- مُجْتَهِدٌ C- وَاسِعَتَانِ D- جَمِيلٌ E- الْجَمِيلُ

SORU-3: هَذِهِ مَرِيْمٌ، هِيَ Boşluk hangisi ile tamamlanamaz?

- A- طَالِبَةٌ B- مُجْتَهِدَةٌ C- سَابَةٌ D- مُدْرَسَةٌ E- جَمِيلٌ



İSİM TAMLAMASI (İZAFET TAMLAMASI)

Arapçada isim tamlaması muzaf (tamlanan) ve muzafun ileyh (tamlayan) gibi bölümlerden oluşur.

İSİM TAMLAMASININ YAPILIŞI

Arapça isim tamlamasındaki öğelerin sıralaması Türkçe isim tamlamasının tersinedir. Kısaca vurgulanan öğe tamlamanın başında yer alır. Bir isim tamlaması yapılırken muzaf olacak kelimenin başındaki (ال) harfleri ya da sonunda bulunan tenvin kaldırılır.

Muzafun ileyh olacak kelime mecrur (tekil isimler için esre harekeli) yapılır. Örnekleri inceleyiniz.

كِتَابُ الْمُدْرَسِ		دَفْتَرُ التَّلْمِيذِ		مُدِيرُ الشَّرِكَةِ		بَابُ الْبَيْتِ	
Muzafun ileyh	Muzaf	Muzafun ileyh	Muzaf	Muzafun ileyh	Muzaf	Muzafun ileyh	Muzaf
Öğretmenin kitabı		Öğrencinin defteri		Şirketin müdürü		Evin kapısı	

İsim tamlaması bir isim ve bir zamirle de yapılabilir.

Bu durumda zamirlerin son harekesi değişmez. Şöyle ki;

كِتَابُنَا	=	نَا	+	كِتَابٌ	قَلَمُهُ	=	هُ	+	قَلَمٌ
------------	---	-----	---	---------	----------	---	----	---	--------

Kitabımız

Onun kalemi

Türkçede olduğu gibi Arapçada da birden fazla isimle zincirleme isim tamlaması yapılabilir.

بَيْتُ مُعَلِّمِي
Öğretmenimin evi

مُدِيرُ مَدْرَسَتِنَا
Okulumuzun müdürü

SIRA BİZDE

İSİM TAMLAMALARININ
ÖĞELERİNİ BELİRTELİM.



نُورُ الدِّينِ Dinin nuru	حَقِيبَةُ البِنْتِ Kızın çantası
حَيَاةُ الرَّسُولِ Peygamberin hayatı	رَبُّنَا Rabbimiz

حَيَاةُ ، رَبُّ ، نُورُ ، حَقِيبَةُ muzaf,

البِنْتِ ، الدِّينِ ، نَا ، الرَّسُولِ muzafun ileyh'dir.

ANLADIK MI? - 8

SORU-1: Hangisi isim tamlaması değildir?

- A- نَافِذَةُ البِنْتِ B- مَسْجِدُ المَدِينَةِ C- دَرَسُ المُعَلِّمِ
- D- البِنْتِ نَاجِحَةٌ E- مَدْرَسَةُ المُدِيرِ

SORU-2: "Annemin çantası" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

- A- حَقِيبَةُ أُمَّنَا B- حَقِيبَةُ أُمِّي C- حَقِيبَةُ الأُمِّ
- D- حَقِيبَةُ أُمِّي E- الحَقِيبَةُ أُمِّي

SORU-3: "Çocuğun kitabı" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

- A- كِتَابُ الوَلَدِ B- كِتَابُ البِنْتِ C- كِتَابُ البِنْتِ
- D- كِتَابُ الوَلَدِ E- كِتَابُ التَّلْمِيزِ



SIFAT TAMLAMASI

Arapçada bir isimle bir sıfatın bir araya gelerek oluşturmuş olduğu tamlamadır.



SIFAT TAMLAMASININ YAPILIŞI



İsim tamlamasında olduğu gibi Arapça sıfat tamlamasında da öğelerin dizilişinde Türkçe sıfat tamlamasına göre bir zıtlık vardır. Kısaca Türkçemizde sıfat her zaman isimden önce gelirken Arapçada isim önce sıfat sonra yazılır. Sıfat ismi niteler. Arapça sıfat tamlamasında **sıfat**, nitelediği isme (**mevsuf**) dört konuda uyum göstermesi gerekir.

- 1- Sayı bakımından (**Tekil – ikil – çoğul**)
- 2- Cinsiyet yönünden (**müzekker - müennes**)
- 3- Belirlilik-belirsizlik yönünden (**Marifelik - nekrelik**)
- 4- İrab (**son hareke**) yönünden. Örnekleri inceleyiniz.



حَقِيَّةٌ جَمِيْلَةٌ

الْبِنْتُ الصَّغِيْرَةُ

طَالِبٌ مُجْتَهِدٌ

الْمُدِيْرُ الْجَدِيْدُ

sıfat

mevsuf

sıfat

mevsuf

sıfat

mevsuf

sıfat

mevsuf

Güzel bir çanta

Küçük kız

Çalışkan bir öğrenci

Yeni müdür

Nekre (belirsiz) kelimelerden sıfat tamlaması yapıldığında Türkçe anlamına "bir" kelimesini kattığını unutmayalım.

(أُمٌّ مَاهِرَةٌ) **Becerikli bir anne**



SIRA BİZDE

SIFAT TAMLAMALARININ
ÖĞELERİNİ BELİRTELİM.

ANLADIK MI? - 9

الْكِتَابُ الْمُفِيدُ	قَلَمٌ طَوِيلٌ
Faydalı kitap	Uzun bir kalem
أَحْمَدُ الذَّكِيُّ	الْمَدْرَسَةُ الْحَدِيثَةُ
Zeki Ahmet	Modern okul

أَحْمَدُ ، الْمَدْرَسَةُ ، الْكِتَابُ ، قَلَمٌ isim,

الذَّكِيُّ ، الْحَدِيثَةُ ، الْمُفِيدُ ، طَوِيلٌ sıfattır.

SORU-1: Hangisi sıfat tamlaması değildir?

- A- فَاطِمَةُ الطَّوِيلَةَ B- الْمَسْجِدُ الْكَبِيرُ C- الدَّرْسُ الْجَدِيدُ
D- مُدْرَسٌ نَشِيطٌ E- مَدْرَسَةٌ عَلِيٌّ

SORU-2: "Çalışkan kız" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

- A- أَلْبِنْتُ الْمُجْتَهِدَةَ B- أَلْبِنْتُ الْمُجْتَهِدَةَ C- أَلْبِنْتُ مُجْتَهِدَةَ
D- بِنْتُ مُجْتَهِدَةَ E- بِنْتُ الْمُجْتَهِدَةَ

SORU-3: "Küçük bir ev" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

- A- أَلْبَيْتُ الصَّغِيرَةَ B- بَيْتٌ صَغِيرٌ C- أَلْبَيْتُ الصَّغِيرَةَ
D- بَيْتُ الصَّغِيرَةَ E- أَلْبَيْتُ صَغِيرَةَ

İSİM VE SIFAT TAMLAMASININ
CÜMLE İÇİNDE KULLANIMI

شَرَبْتُ لَبَنَ الْبَقْرَةِ.

Inek sütü içtim.

جَاءَ مُدَرِّسُنَا.

Öğretmenimiz geldi.

فَتَحْتُ نَافِذَةَ الْبَيْتِ.

Evin penceresini açtım.

مَنْ الْوَلَدُ الطَّوِيلُ؟

Uzun çocuk kim?

أَيْنَ الْمَكْتَبَةِ الْجَدِيدَةِ؟

Yeni kütüphane nerede?

حَضَرَ الْبَتَّانِ الصَّغِيرَتَانِ

İki küçük kız geldi.

سَلَّمْتُ عَلَى وَالدِ الْأُسْرَةِ

Ailenin çocuğuna
selam verdim.

رَأَيْتُ وَالدَ الْأُسْرَةَ

Ailenin çocuğunu
gördüm.

هَذَا وَالدُ الْأُسْرَةَ

Bu ailenin çocuğu.

سَلَّمْتُ عَلَى أُمِّ مَاهِرَةَ

Becerikli bir anneye
selam verdim.

رَأَيْتُ أُمَّ مَاهِرَةَ

Becerikli bir anne
gördüm.

هَذِهِ أُمُّ مَاهِرَةَ

Bu becerikli bir anne.

ANLADIK MI?
CEVAP ANAHTARI (7 - 9)

ANLADIK MI? 7 (SY:26)

1	A	2	D	3	E
---	---	---	---	---	---

ANLADIK MI? 8 (SY:28)

1	D	2	B	3	D
---	---	---	---	---	---

ANLADIK MI? 9 (SY:30)

1	E	2	A	3	B
---	---	---	---	---	---



ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 1

SORU-1: Hangisinde sıfat-mevsuf uyumu yoktur?

- A- وَلَدٌ صَغِيرٌ B- الْحَقِيبَةُ الْجَمِيلَةُ C- أَلَدْرُسُ الْجَدِيدَةُ
D- مُدْرَسٌ نَشِيطٌ E- مَدْرَسَةٌ قَرِيبَةٌ

SORU-2: (..... قَضَيْنَا لَيْلَةً) Boşluğa hangisi gelmelidir?

- A- الْوَاحِدَةَ B- وَاحِدَةً C- الْوَاحِدَةُ D- وَاحِدَةٍ E- وَاحِدَةً

SORU-3: (أَلْعَابُ..... مُضِرَّةٌ) Boşluğa hangisi gelmelidir?

- A- الْحَاسُوبِ B- الْحَاسُوبَ C- الْحَاسُوبِ D- حَاسُوبٌ E- حَاسُوبًا

SORU-4: (..... هَذِهِ نَمْلَةٌ) Boşluğa hangisi getirilemez?

- A- صَغِيرَةٌ B- كَبِيرَةٌ C- مُجْتَهِدَةٌ D- مُجْتَهِدَةٌ E- وَحِيدَةٌ

SORU-5: Aşağıdakilerden hangisi isim değildir?

- A- حَافِلَةٌ B- كَبِيرَةٌ C- مُجْتَهِدٌ D- مُجْتَهِدَةٌ E- كَتَبَ

SORU-6: (..... أَلْمَدِينَةُ) Boşluğa gelecek uygun haber hangisidir?

- A- وَاسِعَةٌ B- وَاسِعَةً C- الْوَاسِعَةُ D- وَاسِعٌ E- وَاسِعَةٍ

SORU-7: ذَهَبَتْ فَاطِمَةُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ صَبَاحًا Cümlesinde kırmızı renkli

kelimenin isim olma özellikleri hangisinde tam verilmiştir?

A- ال harfleri alması, ة alması, Özel isimden sonra gelmesi

B- ال harfleri alması, ة alması, إِلَى harf-i cerden sonra gelmesi

C- ة alması, إِلَى harf-i cerden sonra gelmesi, müennes olması

D- إِلَى harf-i cerden sonra gelmesi, Özel isimden sonra gelmesi

E- Özel isimden sonra gelmesi, ة alması, ال harfleri alması

SORU-8: تَقَعُ الْمَدِينَةُ الْكُبْرَى قُرْبَ نَهْرِ طَوِيلٍ

Cümlesinde kaç tane isim vardır?

A- 5

B- 2

C- 3

D- 4

E- 1

SORU-9: “ İki erkek öğrenci geldi” cümlesinin Arapçası hangisidir?

A- جَاءَ الطَّالِبَانِ

B- جَاءَ الطَّالِبَتَانِ

C- ذَهَبَ الطَّالِبَتَانِ

D- جَاءَ الطَّالِبَيْنِ

E- جَاءَ الطَّالِبَتَيْنِ

SORU-10: “ Bayan öğretmenleri gördüm” cümlesinin Arapçası hangisidir?

A- رَأَيْتُ الْمُعَلِّمَاتِ

B- رَأَيْتُ الْمُدْرَسَاتِ

C- رَأَيْتُ الْمُعَلِّمَاتِ

D- رَأَيْتُ الْمُعَلِّمَاتِ

E- رَأَيْتُ الْمُعَلِّمَاتِ

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-1 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	E	3	A	4	D	5	E	6	A	7	B	8	D	9	A	10	E
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---

CEVAP-1: Sadece **C** seçeneğinde ki **الْدَّرْسُ الْجَدِيدَةُ** ifadesinde uyum yoktur.

الْدَّرْسُ kelimesi marife-müzekker, **الْجَدِيدَةُ** kelimesi marife-müennestir.

CEVAP-2: Sadece **E** seçeneğinde ki **وَاحِدَةً** kelimesi, **لَيْلَةً** kelimesine nekre, müennes ve iki üstün almasıyla uymuştur. Başka seçenekte bu uyumlar yoktur.

CEVAP-3: Sadece **A** seçeneğinde ki **الْحَاسِبِ** kelimesi, **الْعَابِ** kelimesinin muzafun ileyi olabilir. Başka seçenekte bu uyumlar yoktur.

CEVAP-4: **نَمَلَةٌ** kelimesine uymayan sadece **D** seçeneğinde ki **مُجْتَهِدَةٌ** kelimesidir. Diğer seçenekler uyumludur.

CEVAP-5: **E** seçeneğinde ki **كَتَبَ** kelimesi isim değil, fiildir.

CEVAP-6: **الْمَدِينَةُ** kelimesine uygun haber müennes, nekre ve ötre harekeli olan sadece **A** seçeneğinde ki **وَاسِعَةٌ** kelimesidir.

CEVAP-7: **B** seçeneğinde **الْمَدْرَسَةِ** kelimesinin isim olma özellikleri verilmiştir.

CEVAP-8: **طَوِيلٍ ، مَهْرٍ ، الْمَدِينَةُ ، الْكُبْرَى** kelimeleri **أَل** aldığı, **طَوِيلٍ ، مَهْرٍ** kelimeleri **تَنْوِين** aldığı için **D** seçeneğinde isimlerin sayısı 4 olarak doğru verilmiştir.

CEVAP-9: Yüklem **جَاءَ** önce yazılır. Sonra özne gelir. Özne merfu olur, ikil isimler için **أَنْ** alan isim **الطَّالِبَانِ** sonra yazılır.

İŞARET İSİMLERİ

Kişi ve nesnelere göstermek, onları işaret etmek için kullanılan kelimelerdir. Şimdi, Arapçada, yakınımızda ve uzağımızda bulunan varlıkları göstermek için kullandığımız işaret isimlerini görelim.



ÜNİTE



YAKIN VE UZAK İŞARET İSİMLERİ



ÇOĞUL CEMİ	İKİL TESNİYE	TEKİL MÜFRET	YAKIN İŞARET İSİMLERİ
هَؤُلَاءِ	هَذَانِ / هَذَيْنِ	هَذَا	MÜZEKKER ERİL
Bunlar	Bu ikisi	Bu	MÜENNES DIŞIL
هَؤُلَاءِ	هَتَانِ / هَتَيْنِ	هَذِهِ	

İşaret isimlerinin, işaret edilen varlığın sayısına ve müzekker ya da müennes olmasına göre değiştiğini unutmayalım!

İşaret isimlerinin, bazıları günümüzde yaygın olarak kullanılmasa da bazıları Kur'an-ı Kerimde geçtiği için öğrencilerimizin istifadesine sunmayı uygun gördük.

ÇOĞUL CEMİ	İKİL TESNİYE	TEKİL MÜFRET	UZAK İŞARET İSİMLERİ
أُولَئِكَ	ذَانِكَ / ذَيْنِكَ	ذَلِكَ	MÜZEKKER ERİL
Şunlar	Şu ikisi	Şu	MÜENNES DIŞIL
أُولَئِكَ	تَانِكَ / تَيْنِكَ	تِلْكَ	

İşaret isimleri, Türkçede işaret sıfatları ve işaret zamirlerin karşılığı olarak kullanılır.

Genel kural olarak işaret isimlerinden sonra marife bir isim gelirse, bu işaret ismi Türkçedeki işaret sıfatı, nekre bir isim gelmişse işaret zamiri olarak kullanılmış demektir.



Arkadaşlar! İşaret isimlerinin **marife** (belirli) ve **mebni** (kalıplaşmış) olduğunu, ikil işaret isimlerinin cümlede ikil isimler gibi bulunduğunu unutmayalım.



İŞARET ZAMİRİ
OLARAK KULLANIMI

هَذَا وَلَدٌ ذَكِيٌّ.

Bu zeki bir çocuktur.

هَذِهِ بِنْتُ جَمِيلَةٍ.

Bu güzel bir kızdır.

ذَلِكَ كِتَابٌ قَدِيمٌ.

Bu eski bir kitaptır.

تِلْكَ حَقِيْبَةٌ صَغِيْرَةٌ.

Bu küçük bir çantadır.

İŞARET SIFATI
OLARAK KULLANIMI

هَذَا الْوَلَدُ ذَكِيٌّ.

Bu çocuk zekidir.

هَذِهِ الْبِنْتُ جَمِيْلَةٌ.

Bu kız güzeldir.

ذَلِكَ الْكِتَابُ قَدِيْمٌ.

Bu kitap eskidir.

تِلْكَ الْحَقِيْبَةُ صَغِيْرَةٌ.

Bu çanta küçüktür.

Örneklerden anlaşılacağı üzere cümlede önce işaret isimleri, sonra işaret olunan (**muşarun ileyh**) yazılır. İşaret ismi ile muşarun ileyh arasında tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes uyumu vardır.

Mebni kalıplaşmış, yani değişmeyen demektir. Mureb ise değişen demektir. Mebni olan işaret isimlerinin cümlede mahallen irap aldığı yani yerine kullanıldığı söylenir.



Muşarun ileyh, akılsız varlıkların çoğulu olduğunda işaret isminin tekil ve müennes olduğunu unutmayalım.

هَذِهِ الْأَقْلَامُ جَمِيلَةٌ.

Bu kalemler güzeldir.

تِلْكَ بَيُوتٌ.

Şunlar evdir.

هَذِهِ كُتُبٌ.

Bunlar kitaptır.

Cümlelerde, işaret isimlerini, müşarun ileyhleri ve işaret zamiri ya da işaret sıfatı olarak kullanıldığını belirtelim.

SIRA BİZDE

هَتَانِ مُسْلِمَتَانِ مُخْلِصَتَانِ	هَذَانِ الرَّجُلَانِ طَبِيبَانِ	هَؤُلَاءِ مُدَرِّسُونَ
Sıfat Muşarun ileyh İşaret ismi Haber Mübteda	Haber Muşarun ileyh İşaret ismi Mübteda	Muşarun ileyh İşaret ismi Haber Mübteda
Bu ikisi samimi Müslümandır.	Bu iki adam doktordur.	Onlar öğretmendir.

هَؤُلَاءِ

Kendinden sonra nekre bir isim geldiği için Türkçedeki işaret zamiri olarak kullanılmıştır.

هَذَانِ

Kendinden sonra marife bir isim geldiği için Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.

هَتَانِ

Kendinden sonra nekre bir isim geldiği için Türkçedeki işaret zamiri olarak kullanılmıştır.

ANLADIK MI? - 10

SORU-1: هَتَانِ الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-2: هَذَانِ الرَّجُلَانِ طَبِيبَانِ Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-3: الْبِتَّانِ صَغِيرَتَانِ Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

- A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هُوَ لَاءِ E- هَذَا

SORU-4: السَّيَّارَاتُ سَرِيعَةٌ Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

- A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هُوَ لَاءِ E- هَذَا

SORU-5: الْمُدْرَسُونَ نَشِيطُونَ Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

- A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هُوَ لَاءِ E- هَذَا

SORU-6: الْمُسْلِمَاتُ مُخْلِصَاتٌ Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

- A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هُوَ لَاءِ E- هَذَا

İşaret isimleri, kendinden sonra marife bir isim gelmişse Türkçedeki işaret sıfatı, nekre bir kelime gelmişse işaret zamiri olarak kullanılır. Yakını ve uzağı gösteren işaret isimleri vardır.

Cümlede değişik dilbilgisel görevde bulunurlar. Yani Mübteda, haber, fail ve meful olarak kullanılabilir. İşaret ismi ile muşarun ileyh arasında sayı ve cinsiyet uyumu vardır. İkil işaret isimleri mureb, tekil ve çoğulları mebnidir. Cümlede buldukları göreve göre mahallen irap alır. Muşarun ileyh akılsız varlıkların çoğulu olursa işaret ismi tekil ve müennes kullanılır. Bunun istisnası vardır. يَلِكُ الرَّسُلُ فَصَلْنَا ayetinde الرَّسُلُ kelimesi akıllı çoğuldur.

ARKADAŞLAR!
İŞARET İSİMLERİ HAKKINDA
ÖĞRENDİKLERİMİZİ
ÖZETLEMENE NE DERSİNİZ?



İSİM CÜMLESİ (İKİL VE ÇOĞUL)

İsimle başlayan cümlenin isim cümlesi olduğunu, kurallı bir isim cümlesinin mübteda ve haberden oluştuğunu, normal cümle dizilişinde mübtedanın başta haberin ise sonra geldiğini, mübtedanın isim cümlesinin öznesi, haberin ise isim cümlesinin yüklemi olduğunu, mübteda ile haber arasında tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes uyumunun olması gerektiğini, mübteda ve haberin daima merfu olduğunu öğrenmiştik. (Bkz. Sy: 25)

TEKİL İSİM CÜMLESİNİN İKİL YAPILIŞI

فَاطِمَةٌ مُجْتَهِدَةٌ

Fatma çalışkandır.

هِيَ مُدْرَسَةٌ

O öğretmendir.

هَذَا طَالِبٌ

Bu öğrencidir.

الْكِتَابُ مُفِيدٌ

Kitap faydalıdır.

(إن) getirerek kelimeler ikil yapılır, o şekilde yazılır.

فَاطِمَتَانِ مُجْتَهِدَتَانِ

İki Fatma
çalışkandır.

هُمَا مُدْرَسَتَانِ

O ikisi
öğretmendir.

هَذَانِ طَالِبَانِ

Bu ikisi
öğrencidir.

الْكِتَابَانِ مُفِيدَانِ

İki kitap
faydalıdır.

SIRA BİZDE

Cümleleri ikil yapalım.



الطَّيِّبُ مَاهْرٌ

الطَّيِّبَانِ مَاهْرَانِ

السَّيَّارَةُ صَغِيرَةٌ

السَّيَّارَتَانِ صَغِيرَتَانِ

هَذِهِ غَنِيَّةٌ

هَاتَانِ غَنِيَّتَانِ



TEKİL İSİM CÜMLESİNİN ÇOĞUL YAPILIŞI



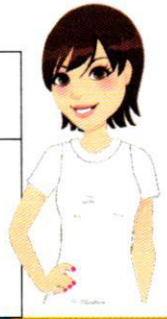
Öncelikle mübteda ve haberi oluşturan kelimelerin müzekker veya müennes olduğuna dikkat ederiz. Tekil hali akıllı müzekker ise cem-i müzekker salim gibi (düzensiz çoğul yapılanlar hariç), eğer tekil hali akıllı müennes ise cem-i müennes salim gibi çoğul yaparız. Akılsız olanları düzensiz çoğul yaparız.

الشَّجَرُ طَوِيلٌ	الْمُدْرَسُ نَشِيطٌ	الْمُدْرَسَةُ نَشِيطَةٌ
Ağaç uzundur.	Öğretmen aktiftir.	Bayan öğretmen aktiftir
Sözlüğe bakarak düzensiz çoğul yaparız	ونَ getirerek cem-i müzekker yaparız	ات getirerek cem-i müennes yaparız
الْأَشْجَارُ طَوِيلَةٌ	الْمُدْرَسُونَ نَشِيطُونَ	الْمُدْرَسَاتُ نَشِيطَاتٌ
Ağaçlar uzundur.	Öğretmenler aktiftir.	Bayan öğretmenler aktiftir.

SIRA BİZDE

Cümleleri çoğul yapalım.

الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ	الْمُسْلِمَةُ عَابِدَةٌ	الْمُسْلِمُ عَابِدٌ
الطُّلَّابُ	الْمُسْلِمَاتُ	الْمُسْلِمُونَ
مُجْتَهِدُونَ	عَابِدَاتٌ	عَابِدُونَ



SORU-1: الْمُهَنْدِسُ مُجْتَهِدٌ

Cümlesinin çoğul yapılışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A- الْمُهَنْدِسَانِ مُجْتَهِدُونَ B- الْمُهَنْدِسُونَ مُجْتَهِدُونَ C- الْمُهَنْدِسَاتُ مُجْتَهِدَاتُ
- D- الْمُهَنْدِسُ مُجْتَهِدَاتُ E- الْمُهَنْدِسَاتُ مُجْتَهِدُونَ



SORU-2: الطَّيِّبَةُ مَاهِرَةٌ

Cümlesinin çoğul yapılışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A- الطَّيِّبَاتِ مَاهِرَةٌ B- الطَّيِّبَاتُ مَاهِرَةٌ C- الطَّيِّبُونَ مَاهِرَةٌ
- D- الطَّيِّبَاتُ مَاهِرَاتُ E- الطَّيِّبُوتُ مَاهِرُوتُ



SORU-3: الْمُؤْمِنَاتُ سَاجِدَاتٌ

Cümlesinin tekil yapılışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A- الْمُؤْمِنَةُ سَاجِدَاتٍ B- الْمُؤْمِنَانِ سَاجِدَانِ C- الْمُؤْمِنَتَانِ سَاجِدُونِ
- D- الْمُؤْمِنَةُ سَاجِدَاتٍ E- الْمُؤْمِنَةُ سَاجِدَةٌ





İSİM TAMLAMASI (İKİL VE ÇOĞUL)



Arapçada isim tamlamasının muzaf (**tamlanan**) ve muzafun ileyhten (**tamlayan**) oluştuğunu, Arapça isim tamlamasındaki öğelerin dizilişinin Türkçe isim tamlamasının tersine olduğunu, muzaf olacak kelimenin başında ki **ا** harfleri ve sonundaki tenvinin kaldırıldığını, muzafun ileyh'in (tekil isimler için) son harfinin harekesinin esre olduğunu öğrenmiştik. (bkz. Sy: 27)

TEKİL İSİM TAMLAMASININ
İKİL VE ÇOĞUL YAPILMASI

İsim tamlamasının öğeleri (**muzaf ve muzafun ileyh**) tekil isim olabileceği gibi ikil, cem-i müzekker salim, cem-i müennes salim veya düzensiz çoğul da olabilir.

MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN DÜZENSİZ ÇOĞUL OLMASI

Eğer muzaf düzensiz bir çoğul olursa tıpkı tekil isimlerin muzaf olması gibi başında bulunan **ا** harfleri ve sonundaki tenvin kaldırılır.

Muzafun ileyh düzensiz bir çoğul olursa yine tekil bir ismin muzafun ileyh olması gibi son harfinin harekesi esre olur. Örnekleri inceleyiniz.

MUZAF, MUZAFUN İLEYH DÜZENSİZ ÇOĞUL	MUZAF DÜZENSİZ ÇOĞUL, MUZAFUN İLEYH TEKİL	MUZAF TEKİL, MUZAFUN İLEYH DÜZENSİZ ÇOĞUL	MUZAF VE MUZAFUN İLEYH TEKİL
أَقْلَامُ الطُّلَابِ	أَقْلَامُ الطَّالِبِ	قَلَمُ الطُّلَابِ	قَلَمُ الطَّالِبِ
Öğrencilerin kalemleri	Öğrencinin kalemleri	Öğrencilerin kalemi	Öğrencinin kalemi

Yine muzafun ileyh nekre bir kelime de gelebilir. O zaman muzafun ileyhin hareketi iki esre (**tenvin**) olur. Örnekleri inceleyerek anlamdaki değişime dikkat ediniz.

سَيَّارَةٌ رَجُلٍ	مَدْرَسَةٌ مُدِيرٍ	بَيْتٌ مُدَرِّسٍ	قَلَمٌ طَالِبٍ
Bir adamın arabası	Bir müdürün okulu	Bir öğretmenin evi	Bir öğrencinin kalem



**MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN
CEM-İ MÜENNES SALİM OLMASI**

Eğer muzaf cem-i müennes salim olursa tıpkı tekil isimlerin muzaf olması gibi başında bulunan **ال** harfleri ve sonundaki **tenvin** kaldırılır.

Muzafun ileyh cem-i müennes salim olursa yine tekil bir ismin muzafun ileyh olması gibi son harfinin hareketi esre olur. Örnekleri inceleyiniz.



MUZAF, MUZAFUN İLEYH CEM-İ MÜENNES SALİM	MUZAF CEM-İ MÜENNES SALİM, M. İLEYH TEKİL	MUZAF TEKİL, M. İLEYH CEM-İ MÜENNES SALİM	MUZAF VE MUZAFUN İLEYH TEKİL
أُسْتَاذَاتُ الْجَامِعَاتِ	أُسْتَاذَاتُ الْجَامِعَةِ	أُسْتَاذَةُ الْجَامِعَاتِ	أُسْتَاذَةُ الْجَامِعَةِ
Üniversitelerin bayan hocaları	Üniversitenin bayan hocaları	Üniversitelerin bayan hocası	Üniversitenin bayan hocası

MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN İKİL OLMASI

Eğer muzaf ikil bir isim olursa sonunda bulunan ن harfi düşer. Muzafun ileyh ikil olursa sonuna ين harfleri alarak tamlamadaki yerini alır. Örnekleri inceleyiniz.



MUZAF İKİL, M. İLEYH TEKİL	MUZAF, MUZAFUN İLEYH İKİL	MUZAF TEKİL M. İLEYH İKİL
وَلَدَا الْبَيْتِ	وَلَدَا الْبَيْتَيْنِ	وَلَدُ الْبَيْتَيْنِ
Evin iki çocuğu	İki evin iki çocuğu	İki evin çocuğu

MUZAF İKİL, M. İLEYH TEKİL	MUZAF, MUZAFUN İLEYH İKİL	MUZAF TEKİL M. İLEYH İKİL
طَالِبَاتُ الْمَدْرَسَةِ	طَالِبَاتُ الْمَدْرَسَتَيْنِ	طَالِبَةُ الْمَدْرَسَتَيْنِ
Okulun kız öğrencisi	İki okulun iki kız öğrencisi	İki okulun kız öğrencisi



العربية
ARAPÇA KOLAYDIR
سهلة



Eğer muzaf cem-i müzekker salim bir isim olursa sonunda bulunan **ن** harfi düşer.

**MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN
CEM-İ MÜZEKKER SALİM OLMASI**

Muzafun ileyh cem-i müzekker salim olursa sonuna **ين** harfleri olarak tamlamadaki yerini alır. Örnekleri inceleyiniz.

MUZAF, MUZAFUN İLEYH CEM-İ MÜZEKKER SALİM	MUZAF CEM-İ MÜZEKKER SALİM, M. İLEYH TEKİL	MUZAF TEKİL, M. İLEYH CEM-İ MÜZEKKER SALİM	MUZAF VE MUZAFUN İLEYH TEKİL
مُعَلِّمُو الْمُؤْمِنِينَ	مُعَلِّمُو الْمَدْرَسَةِ	أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ	مُعَلِّمُ الْمَدْرَسَةِ
Mü'minlerin öğretmenleri	Okulun öğretmenleri	Mü'minlerin Emiri	Okulun öğretmeni



MUZAF'IN MERFU/ ÖZNE KULLANIMI	
ذَهَبَ فَلَاحُ الْحَقْلِ	TEKİL
Tarlanın çiftçisi gitti.	
ذَهَبَ فَلَاحًا الْحَقْلِ	İKİL
Tarlanın iki çiftçisi gitti.	
ذَهَبَ فَلَاحُو الْحَقْلِ	CEM-İ MÜZEKKER SALİM
Tarlanın çiftçileri gitti.	
ذَهَبَتْ فَلَاحَاتُ الْحَقْلِ	CEM-İ MÜENNES SALİM
Tarlanın çiftçileri gitti.	

MUZAF'IN CÜMLEDE NESNE VE TÜRMEÇ, OLARAK KULLANIMINA
ÖRNEK CÜMLELERİ İNCELEYİNİZ

MUZAF'IN MANSUB VE MECRUR KULLANIMI

سَلَّمْتُ عَلَي فَلَاحِ الحَقْلِ	رَأَيْتُ فَلَاحَ الحَقْلِ	TEKİL
Tarlanın çiftçisine selam verdim.	Tarlanın çiftçisini gördüm.	
سَلَّمْتُ عَلَي فَلَاحِي الحَقْلِ	رَأَيْتُ فَلَاحِي الحَقْلِ	İKİL
Tarlanın iki çiftçisine selam verdim.	Tarlanın iki çiftçisini gördüm.	
سَلَّمْتُ عَلَي فَلَاحِي الحَقْلِ	رَأَيْتُ فَلَاحِي الحَقْلِ	CEM-İ MÜZEKKER SALİM
Tarlanın çiftçilerine selam verdim.	Tarlanın çiftçilerini gördüm.	
سَلَّمْتُ عَلَي فَلَاحَاتِ الحَقْلِ	رَأَيْتُ فَلَاحَاتِ الحَقْلِ	CEM-İ MÜENNES SALİM
Tarlanın çiftçilerine selam verdim.	Tarlanın çiftçilerini gördüm.	

سَلَّمْتُ عَلَي مُدَرِّسَاتِ المَدْرَسَةِ	رَأَيْتُ مُدَرِّسِي المَدْرَسَةِ	ذَهَبَ مُدَرِّسَا المَدْرَسَةِ
Okulun bayan öğretmenlerine selam verdim.	Okulun bay öğretmenlerini gördüm.	Okulun iki bay öğretmeni gitti.
مُدَرِّسَاتِ cem-i müennes	مُدَرِّسِي cem-i müzekker	مُدَرِّسَا ikil bir
salimdir. Muzaftır. Esre ile mecurdur	salimdir. Muzaftır. İçin ن düşmüştür.	isimdir. Muzaftır. İçin ن düşmüştür.
SIRA BİZDE		



YUKARIDAKİ CÜMLELERDE
KIRMIZI RENKLİ KELİMELER
HAKKINDA NELER SÖYLERİZ?

ANLADIK MI? - 12

SORU-1: "Okulun bay öğretmenleri" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

- A- مُدَرِّسَاتُ الْمَدْرَسَةِ B- مُدَرِّسُ الْمَدْرَسَةِ C- مُدَرِّسَاتُ الْمَدْرَسَةِ
D- مُدَرِّسُونَ الْمَدْرَسَةِ E- مُدَرِّسُو الْمَدْرَسَةِ

SORU-2: "Evin iki kızı" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

- A- بِنَاتُ الْبَيْتِ B- بِنَاتِ الْبَيْتِ C- بِنَاتِ الْبَيْتِ
D- بِنَاتِ الْبَيْتِ E- بِنْتُ الْبَيْتِ

SORU-3: "Kız öğrencinin kalemleri" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

- A- قَلَمُ الطَّالِبَةِ B- أَقْلَامُ الطَّالِبَةِ C- أَقْلَامُ الطَّالِبَاتِ
D- أَقْلَامُ الطَّالِبِ E- قَلَمَانِ الطَّالِبَةِ

SORU-4: مُهَنْدِسَاتُ الشَّرِكَةِ ifadesinin Türkçe karşılığı hangisidir?

- A- Şirketin iki mühendisi B- Şirketin iki bayan mühendisi
C- İki şirketin mühendisi D- Şirketin mühendisleri E- Şirketin mühendisi



العربية

لغة القرآن

ARAPÇA KUR'AN DİLİDİR



SIFAT TAMLAMASI (İKİL VE ÇOĞUL)



Arapça sıfat tamlamasının sıfat ve mevsuf dediğimiz sıfatın nitelediği bir isimden oluştuğunu, ismin önce, sıfatın sonra yazıldığını, isim ile sıfatın sayı, cinsiyet, belirlilik-belirsizlik ve son hareke (*irab*) bakımından birbirlerine uyumlu olmaları gerektiğini öğrenmiş, konuyla ilgili tekil kullanıma örnekler vermiştik. (bkz. Sy: 29)

TEKİL SIFAT TAMLAMASININ
İKİL VE ÇOĞUL YAPILMASI

Tekil isimler tekil sıfat alır. İkil isimler ikil ve çoğul isimler çoğul sıfat alır. Yine müzekker olan isim müzekker sıfat, müennes olan isim müennes sıfat, marife olan isim marife sıfat ve nekre olan isim nekre sıfat alır. Örnekleri inceleyiniz.

هُمْ مُدَرِّسُونَ نَشِيطُونَ

Onlar aktif öğretmendir.

هُمَا مُدَرِّسَانِ نَشِيطَانِ

O ikisi aktif öğretmendir.

هُنَّ مُدَرِّسَاتُ نَشِيطَاتُ

Onlar aktif bayan öğretmendir

هُمَا مُدَرِّسَتَانِ نَشِيطَتَانِ

O ikisi aktif bayan öğretmendir.

ذَهَبَ الْمُهَنْدِسُونَ الْهَاهِرُونَ

Becerikli mühendisler gitti.

ذَهَبَ الْمُهَنْدِسَانِ الْهَاهِرَانِ

Becerikli iki mühendis gitti.

ذَهَبَتِ الْمُهَنْدِسَاتُ الْهَاهِرَاتُ

Becerikli bayan mühendisler gitti.

ذَهَبَتِ الْمُهَنْدِسَتَانِ الْهَاهِرَتَانِ

Becerikli iki bayan mühendis gitti

رَأَيْتُ الْمُدْرَسِينَ الشَّيْطِينَ

Aktif öğretmenleri gördüm.

رَأَيْتُ الْمُدْرَسَيْنِ الشَّيْطَيْنِ

Aktif iki öğretmeni gördüm.

سَلَّمْنَا عَلَيِ الْمُدْرَسَاتِ الشَّيْطَاتِ

Aktif bayan öğretmenlere selam verdim

سَلَّمْنَا عَلَيِ الْمُدْرَسَتَيْنِ الشَّيْطَتَيْنِ

Aktif iki bayan öğretmene selam verdim

SIRA BİZDE



السَّيَّارَاتُ الصَّغِيرَةُ سَرِيعَةٌ

Küçük arabalar hızlıdır.

أَخَذْتُ الْحَقِيْبَتَيْنِ الْجَمِيلَتَيْنِ

İki güzel çanta aldım/tuttum.

الصَّغِيرَةُ akılsız çoğul olan

السَّيَّارَاتُ arabalar isminin

sıfatıdır.

الْجَمِيلَتَيْنِ ikil bir sıfattır. Mevsufu

olan isme ikil, müennes ve marife olarak uymuştur.

CÜMLELERDE

KIRMIZI RENKLİ KELİMELER
HAKKINDA NELER
SÖYLERİZ?

ANLADIK MI? - 13

SORU-1: نَامَ الْوَلَدَانِ Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الصَّغِيرَيْنِ E- الصَّغِيرَاتِ B- الصَّغِيرَاتِ C- الصَّغِيرَانِ D- الصَّغِيرِينَ

SORU-2: الْمُنَوَّرَةِ Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الْمَدِينَةَ B- الرَّجُلِ C- الْبَيْتِ D- الْبَنْتِ E- الْمُعَلِّمِ



BEŞ İSİM (ESMA-İ HAMSE)

Arapçada kelimelerin cümle içinde kullanıldıkları yere göre başlarına gelen, adına amil dediğimiz kelimelerin etkisiyle değişmesine irab denir. Beş isim diye adlandırılan bazı isimler vardır ki cümlede irabı diğer isimlere göre biraz farklıdır. Önce bu isimleri tanıyalım.

اخ

Erkek
kardeş

اب

Baba

حَمَّ

Kayınbaba

فَمَّ

Ağız

ذُو

Sahip

ESMA-İ HAMSENİN İ'RABI

Esma-i hamse cümle içinde bir isme ya da zamire muzaf olması şartıyla و vav ile merfu, ا elif ile mansub, ي ya ile mecrur olur. Kısaca esma-i hamse cümlede harfleri değişerek bulunur. Örnekleri inceleyiniz.

سَلَّمْنَا عَلِيَّ أَبِي عَلِيٍّ

Ali'nin babasına selam verdik.

رَأَيْتُ أَبَا عَلِيٍّ

Ali'nin babasını gördüm.

جَاءَ أَبُو عَلِيٍّ

Ali'nin babası geldi.

سَلَّمْتُ عَلِيَّ أَخِيهِ

Erkek kardeşine selam verdim

رَأَيْنَا أَخَاهُ

Erkek kardeşini gördük.

ذَهَبَ أَخُوهُ

Onun erkek kardeşi gitti.

مَرَرْتُ بِحَمِيٍّ مَحْمُودٍ

Mahmut'un
kayınbabasına rastladın.

رَأَيْنَا حَمًّا مَحْمُودٍ

Mahmut'un kayınbabasını
gördük.

نَامَ حَمُّ مَحْمُودٍ

Mahmut'un kayınbabası
uyudu.



Esmâ-i hamseden ذُو sadece isme muzaf olur.
Zamire muzaf olamaz. Örnekleri inceleyiniz.

سَلَّمْنَا عَلَيِ ذِي السَّمَالِ

Mal sahibine selam verdik

رَأَيْتُ ذَا السَّمَالِ

Mal sahibini gördüm.

جَاءَ ذُو السَّمَالِ

Mal sahibi(zengin) geldi.

Arkadaşlar! İsimlere bitişen ي harfi, bitiştiği ismin son

harfinin harekesini esre okuttuğunu unutmayalım.



رَبِّي	مُدَّرِّسِي	أُمِّي	بَيْتِي	أَبِي
Rabbim	Öğretmenim	Annem	Evim	Babam



Esmâ-i hamisenin ikil ve çoğulları ikil ve çoğul isimler gibi cümle içinde bulunur. Örnekleri inceleyiniz.

سَلَّمْنَا عَلَيِ الْأَخْوَيْنِ

İki kardeşe selam verdik

رَأَيْتُ الْأَخْوَيْنِ

İki kardeşi gördüm.

جَاءَ الْأَخْوَانِ

İki kardeş geldi.

سَلَّمْنَا عَلَيِ الْأَبَاءِ

Babalara selam verdik.

رَأَيْتُ الْأَبَاءِ

Babaları gördüm.

جَاءَ الْأَبَاءِ

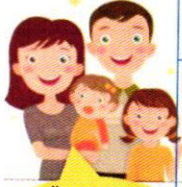
Babalar geldi.



Esmâ-i hamseyi ayrı bir başlık altında incelememizi gerektiren şey, tekil halde bir isme ya da zamire muzaf olarak kullanılmasıdır.



SIRA BİZDE



CÜMLELERDE
KIRMIZI RENKLİ
KELİMELER HAKKINDA
NELER SÖYLERİZ?

رَأَيْنَا حَمَّاكَ فِي السُّوقِ

Kayınpederini çarşıda gördük

حَمَّا bir zamire muzaf olmuş

esma-i hamsedendir. Cümlede

nesne olarak gelmiş, (ا) ile

mansubtur.

رَجَعَ أَبُوْنَا مِنَ الشَّرِكَةِ

Babamız şirketten döndü.

أَبُوْنَا bir zamire muzaf olmuş

esma-i hamsedendir. Fiilin öznesi

olarak gelmiş, (و) ile merfudur.

ANLADIK MI? - 14

SORU-1: Hangisinde esma-i hamseden biri yoktur?

A- نُحِبُّ أَخَانَا

B- اِحْتَرَمَ حَمَّاكَ

C- أَحْسِنُ إِلَى أُمَّكَ

D- جَاءَ ذُو خُلُقٍ

E- أَبُو سَلِيمٍ مَحْبُوبٌ

SORU-2: Hangisinde esma-i hamsenin irabı harf ileidir?

A- ذَهَبَتِ الْأُمُّ

B- جَاءَ الْحَمُّ

C- وَصَلَ الْأَخُ

D- قُلْ لِأَيِّكَ ...

E- الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

SORU-3: رَجَعَ أَخُو عَلِيٍّ. وَسَلَّمْ عَلَيَّ أَبِيهِ. وَذَهَبَ إِلَى بَيْتِ حَمِيهِ. Cümlesinde

geçen esma-i hamseden olan isimler hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A- أَخ-أَب-حَم

B- أَخ-أَب

C- أَخ-أَب-حَم-ذُو

D- أَب-حَم

E- أَخ-حَم



إِنَّ VE KARDEŞLERİ

Arapçada kelime çeşitlerinden olan harflerin kendi başlarına anlamları olmadığını, ancak isim ve fiillerle kullanıldığında anlam kazandıklarını, harflerin bir kısmının amil yani kendinden sonra gelen kelimenin hareke ya da harflerinde değişim yaptığını öğrenmiştik. (Bkz. Sy:9) إِنَّ ve kardeşleri amil harflerendir.



إِنَّ VE KARDEŞLERİNİN KULLANIMI

İkisi ikiz, aynı anne babanın altı kardeşi gibi adları farklı yaptıkları iş aynı olan edatlardır. Fiile benzeyen harfler de denir. İsim cümlelerinin başına gelirler. İsim cümlesinin öznesi olan mübteda, bu edatların ismi adını alıp mansub olur. İsim cümlesinin haberi de bu edatların haberi adını alıp merfu olur. Örnekleri inceleyiniz.



عَفْوَرٌ	الله	إِنَّ	عَفْوَرٌ	الله
İnne'nin haberi	İnne'nin ismi		Haber	Mübteda
Şüphesiz Allah bağışlayandır.			Allah bağışlayandır.	

ذَكِيٌّ	أَوْلَدٌ	كَانَ	ذَكِيٌّ	أَوْلَدٌ
Keenne'nin haberi	Keenne'nin ismi		Haber	Mübteda
Sanki çocuk zeki.			Çocuk zekidir.	



نَشِيطٌ	الْمُدْرَسُ	لَكِنْ	نَشِيطٌ	الْمُدْرَسُ
Lakinne'nin haberi	Lakinne'nin ismi		Haber	Mübteda
Fakat öğretmen aktiftir.			Öğretmen aktiftir.	

إِنَّ VE KARDEŞLERİNİN MUTTASIL

ZAMİRLERLE KULLANIMI



عَنِيٌّ	إِنَّهُ	عَنِيٌّ	هُوَ
İnne'nin haberi	İnne'nin ismi	Haber	Mübteda
Şüphesiz o zengin/zengin gibi.		O zengindir.	
مَرِيضَةٌ	كَأَنَّهَا	مَرِيضَةٌ	الْبِنْتُ
Keenne'nin haberi	Keenne'nin ismi	Haber	Mübteda
Sanki o hasta/hasta gibi.		Kız hastadır.	

مُخْلِصُونَ	لَيْتَهُمْ	مُخْلِصُونَ	هُمْ
Leyte' nin haberi	Leyte' nin ismi	Haber	Mübteda
Keşke onlar samimi olsa.		Onlar samimidir.	
مُسْلِمُونَ	إِنَّنَا	مُسْلِمُونَ	نَحْنُ
Inne' nin haberi	Inne' nin ismi	Haber	Mübteda
Şüphesiz biz müslümanız.		Biz müslümanız.	



سَرِيعَةٌ	لَعَلَّهَا	سَرِيعَةٌ	السيَّارَةُ
Lealle' nin haberi	Lealle' nin ismi	Haber	Mübteda
Belki o hızlıdır.		Araba hızlıdır.	
مُجْتَهِدُونَ	لَكِنَّهُمْ	مُجْتَهِدُونَ	الطُّلَّابُ
Lakinne' nin haberi	Lakinne' nin ismi	Haber	Mübteda
Fakat onlar çalışkan.		Öğrenciler çalışkandır.	

SIRA BİZDE

CÜMLENİN BAŞINA

İN GETİREREK

GEREKLİ
DEĞİŞİKLİĞİ
YAPINIZ.

تَلْمِيذَانِ	إِنَّهُمَا	تَلْمِيذَانِ	هُمَا
İki öğrencinin haberi	İki öğrencinin ismi	Haber	Mübteda
Şüphesiz o ikisi öğrencidir.		O ikisi öğrencidir.	
جَدِيدٌ	إِنَّ الْمُدِيرَ	جَدِيدٌ	الْمُدِيرُ
Yeni müdürün haberi	İki yeni müdürün ismi	Haber	Mübteda
Şüphesiz müdür yenidir.		Müdür yenidir.	

ANLADIK MI? - 15

SORU-1: إِنَّ الْوَلَدَ Boşluğa hangisi gelmelidir?

- A- الصَّغِيرَةَ B- صَغِيرًا C- الصَّغِيرَا D- صَغِيرَةً E- صَغِيرٌ

SORU-2: هِيَ نَاجِحَةٌ Altı çizili kelimenin yerine hangisi gelebilir?

- A- إِنَّهُ B- إِيَّاهُمْ C- إِيَّاهُنَّ D- إِيَّاهَا E- إِنَّا

SORU-3: نَحْنُ مُؤْمِنُونَ Altı çizili kelimenin yerine hangisi gelebilir?

- A- إِنَّهُ B- إِيَّاهُمْ C- إِيَّاهُنَّ D- إِيَّاهَا E- إِنَّا

ANLADIK MI?
CEVAP ANAHTARI (10-15)

ANLADIK MI? 10 (SY:37-38)

1	E	2	B	3	C	4	A
5	D	6	D				

ANLADIK MI? 11 (SY:41)

1	B	2	D	3	E		
---	---	---	---	---	---	--	--

ANLADIK MI? 12(SY:47)

1	E	2	C	3	B	4	A
---	---	---	---	---	---	---	---

ANLADIK MI? 13(SY:49)

1	C	2	A				
---	---	---	---	--	--	--	--

ANLADIK MI? 14(SY:52)

1	C	2	D	3	A		
---	---	---	---	---	---	--	--

ANLADIK MI? 15(SY:56)

1	E	2	D	3	E		
---	---	---	---	---	---	--	--



ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 2

SORU-1: Hangisi uzağı gösteren işaret ismidir?

- A- هَذَا B- هَذِهِ C- تِلْكَ D- هَذَانِ E- هَتَيْنِ

SORU-2: Hangisi uzağı gösteren işaret ismi **değildir**?

- A- ذَانِكَ B- أَوْلَيْكَ C- تِلْكَ D- ذَلِكَ E- هَتَيْنِ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisinde işaret ismi Türkçedeki işaret zamiri olarak kullanılmıştır?

- A- هَذِهِ الْمَرْأَةُ عِنِّيَّ B- هَتَانِ الْبَيْتَانِ نَاجِحَتَانِ C- تِلْكَ الْحَقِيبَةُ قَدِيمَةٌ
D- هَتَانِ مُدْرَسَتَانِ نَشِيطَتَانِ E- ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ

SORU-4: Aşağıdakilerden hangisinde işaret ismi Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır?

- A- هَذِهِ مَرَأَةٌ عِنِّيَّ B- هُوَ لَاءِ مُدْرَسُونَ C- أَوْلَيْكَ طَيِّبَاتٌ
D- رَأَيْتُ هَذَيْنِ الرَّجُلَيْنِ E- هَتَانِ مُدْرَسَتَانِ

SORU-5: أَوْلَادُ ذِكْيٌ cümlesinin ikili hangisidir?

- A- أَوْلَادُ ذِكْيَةٍ B- أَوْلَادَانِ ذِكْيَانِ
C- أَوْلَادُ ذِكْيَانِ D- أَوْلَادَانِ ذِكْيِي E- أَوْلَادُ ذِكْيِي



SORU-6: طَوِيلَةٌ Altı çizili kelimenin cümledeki görevi nedir?

- A- Mübteda B- Haber C- İşaret ismi D- Sıfat E- Muzaaf

SORU-7: دَفْتَرُ الطُّلَابِ ifadesinin Türkçe anlamı hangisidir?

- A- Öğrencilerin defteri B- Öğrencinin defteri C- Öğrencilerin defterleri
D- Öğrenci defteri E- Öğrencinin defterleri

SORU-8: “Evin iki kızı” ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

- A- الْبِنْتُ الْبَيْتِ B- الْبِنْتُ الْبَيْتَانِ C- بِنْتَا الْبَيْتِ
D- بِنْتَا الْبَيْتَيْنِ E- بَيْتَانِ الْبَيْتِ

SORU-9: “Kütüphanenin memurları” ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

- A- مُوظَّفُو الْمَكْتَبَةِ B- مُوظَّفُونَ الْمَكْتَبَةِ C- مُوظَّفُ الْمَكْتَبَةِ
D- مُوظَّفَانِ الْمَكْتَبَةِ E- مُوظَّفَا الْمَكْتَبَةِ

SORU-10: مُرَاسِلُو الْقَنَاةِ ifadesinin Türkçe anlamı hangisidir?

- A- Kanalların muhabirleri B- Kanalın iki muhabiri C- Kanalın elçileri
D- Kanalın muhabirleri E- Kanalın muhabiri



ÜNİTE DEĞERLENDİRME-2 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	E	3	E	4	D	5	B	6	B	7	A	8	C	9	A	10	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---

CEVAP-1: Sadece **C** seçeneğinde ki **تِلْكَ** işaret ismi uzağı gösteren işaret ismidir. Diğer seçeneklerde yer alan işaret isimleri yakını gösteren işaret isimleridir.

CEVAP-2: Sadece **E** seçeneğinde ki **هَتَيْنِ** işaret ismi uzağı gösteren işaret ismi değildir. Diğer seçeneklerde yer alan işaret isimleri uzağı gösteren işaret isimleridir.

CEVAP-3: Sadece **E** seçeneğinde ki **مُدْرَسَتَانِ نَشِيطَتَانِ** cümlesinde işaret isminden sonra nekre bir işaret ismi gelmiştir. **مُدْرَسَتَانِ** kelimesi muşarun ileyh aynı zamanda haberdir. **هَتَانِ** işaret ismi ise mübtedadır. Diğer seçeneklerde işaret isimlerinden sonra marife kelimeler geldiği için Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.

CEVAP-4: Sadece **D** seçeneğinde işaret isminden sonra marife bir isim geldiği için Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.

CEVAP-5: Mübteda ile haber arasında ikil uyumu olması gerektiğinden bu uyum sadece **B** seçeneğinde sağlanmıştır.

CEVAP-6: İsim cümlesinde mübteda marife haber nekre gelir. Mübteda ile haber arasında sayı ve cinsiyet uyumu olduğu için altı çizili kelime **B** seçeneğindeki haberdir.

CEVAP-7: İsim tamlamasında muzafun ileyh'in mecurr olduğunu biliyoruz. Şu halde ikinci kelime muzafun ileyhtir. Düzensiz çoğul bir isimdir. Muzaaf tekil bir kelime olduğuna göre doğru cevap **A** seçeneğidir.

CEVAP-8: "Evin iki kızı" ifadesinin Arapça dizilimi Türkçe dizilimin tersine olacağından, iki kızı **بَتَانِ** ifadesi önce, ev **الْبَيْتِ** ifadesi sonra yazılacaktır.

İkil isimler muzaaf oldukları zaman sonlarında bulunan **نِ** harfi düştüğü için doğru cevap **C** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-9: "Kütüphanenin memurları" ifadesinin Arapça dizilimi Türkçe dizilimin tersine olacağından, memurları **مُوظَّفُونَ** ifadesi önce,

kütüphane **الْمَكْتَبَةِ** ifadesi sonra yazılacaktır. Cem-i müzekker salim

isimler muzaaf oldukları zaman sonlarında bulunan **نِ** harfi düştüğü için doğru cevap **A** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-10: Cemi müzekker salimler muzaaf olduğunda sonlarında bulunan **نِ** harfi düştüğü için doğru cevap **A** seçeneğinde verilmiştir.



ZAMİRLER



ÜNİTE

İsmin yerini tutan, ismin yerine kullanılan kelimelerdir. Arapçada bütün zamirler marife(belirli), aynı zamanda mebnî(kalıplaşmış)dir. Cümle içinde dilbilgisel görev alırlar yani mübteda, haber, fail ya da mef'ul olabilirler. Şimdi zamirleri inceleyelim.



ZAMİRLER

MUNFASIL
(AYRI)
ZAMİRLERMUTTASIL
(BİTİŞİK)
ZAMİRLERMÜSTETİR
(GİZLİ)
ZAMİRLERMERFU
MUNFASIL
ZAMİRLERMANSUB
MUNFASIL
ZAMİRLERMERFU
MUTTASIL
ZAMİRLERMANSUB
MUTTASIL
ZAMİRLERMECRUR
MUTTASIL
ZAMİRLERMUNFASIL(AYRI)
ZAMİRLER

Önlerindeki herhangi bir kelimeye bitişmeyip tek başlarına ayrı olarak yazılan zamirlerdir. İkiye ayrılırlar: Merfu munfasıl, mansub munfasıl.

MERFU MUNFASIL
KİŞİ ZAMİRLERİ

Cümlede özne olan kelimelerin merfu olduğunu daha önce öğrenmiştik.

Merfu munfasıl zamirler de cümle içinde özne olarak kullanıldıkları ve cümlede başka bir kelimeye bitişmedikleri için bu şekilde adlandırılmıştır.



MERFU MUNFASIL ZAMİRLER
VE CÜMLEDE KULLANIMI

- * Merfu munfasıl zamirler cümlede genellikle mübteda olarak kullanılır.
- * Kendinden sonra gelen isimle cinsiyet ve sayı yönünden uyum gösterir.
- * İsmeye ya da fiile bitişmezler, bitişirse artık ayrı zamir diyemeyiz.
- * هُنَّ، هُمَا، هُمْ، هُنَّ zamirleri bir isme veya bir fiile bitişirse aynı

şekilde yazılır. Bu durumda ayrı yazılmışsa munfasıl, bitişik yazılmışsa muttasıl zamir olarak işlem görür.



ÇOĞUL/CEMI	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	
هُمُ طُلَّابٌ Onlar öğrencilerdir.	هُمَا طَالِبَانِ O ikisi öğrencidir.	هُوَ طَالِبٌ O öğrencidir.	3.KİŞİ MÜZEKKER
هُنَّ طَالِبَاتٌ Onlar bayan öğrencilerdir.	هُمَا طَالِبَتَانِ O ikisi bayan öğrencidir.	هِيَ طَالِيَةٌ O bayan öğrencidir.	3.KİŞİ MÜENNES
أَنْتُمْ طُلَّابٌ Siz öğrencisiniz.	أَنْتُمَا طَالِبَانِ Siz ikiniz öğrencisiniz.	أَنْتَ طَالِبٌ Sen öğrencisin.	2.KİŞİ MÜZEKKER
أَنْتُنَّ طَالِبَاتٌ Siz bayan öğrencisiniz.	أَنْتُمَا طَالِبَتَانِ Siz ikiniz bayan öğrencisiniz.	أَنْتِ طَالِيَةٌ Sen bayan öğrencisin.	2.KİŞİ MÜENNES
نَحْنُ طُلَّابٌ / طَالِبَاتٌ Biz öğrenciyiz.		أَنَا طَالِبٌ / طَالِيَةٌ Ben öğrenciyim.	1.KİŞİ

مُسْلِمُونَ.....

1.....müslümandır

مَرَأَاتٍ.....

2..... kadındır.

رَجُلٌ.....

3.....adamdır.

عَنِيَّةٌ.....

4.....zengindir.

رَيْبَانٌ.....

5.....Zeynep'tir.

كَاتِبَاتٌ.....

6.....sekreterlerdir.

SIRA
BİZDE

1-Cem-i müzekker salim bir isim olduğu için هُمْ / أَنْتُمْ

2-İkil müennes bir isim olduğu için هُمَا / أَنْتُمَا

3-Tekil müzekker bir isim olduğu için هُوَ / أَنْتَ

4-Tekil müennes bir isim olduğu için هِيَ / أَنْتِ

5- İkil müennes bir isim olduğu için هُمَا / أَنْتُمَا

6- Cem-i müennes bir isim olduğu için هُنَّ / أَنْتُنَّ

BOŞLUKLARA
UYGUN MUNFASİL
ZAMİRLER YAZINIZ



ANLADIK MI? 16

SORU-1: Cümlelerin hangisinde Merfu munfasıl zamir doğru kullanılmıştır?

A- أَنْتُمْ تَلْمِذَاتَانِ B- أَنَا مَهْنَدِسٌ C- هِيَ مَمْرُوضٌ

D- هُوَ أُمٌّ E- هُمْ مُسْلِمَاتٌ

SORU-2: Cümlelerin hangisinde Merfu munfasıl zamir hatalı kullanılmıştır?

A- أَنْتُمَا مَاهِرَانِ B- أَنَا طَالِبَةٌ C- هُمَا مَدْرَسَانِ

D- هُنَّ مَدْرَسُونَ E- نَحْنُ طُلَّابٌ



Cümlede nesne olan kelimelerin mansub olduğunu daha önce öğrenmiştik. Mansub munfasıl zamirler de cümle içinde nesne olarak kullanıldıkları için bu şekilde adlandırılmıştır. Fazla detaya girmeden mansub munfasıl zamirler ve bazı ayetleri vermekle yetineceğiz.

**MANSUB MUNFASIL
KİŞİ ZAMİRLERİ**

"وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ" Bakara:41

"إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" Fatiha:4

"Yalnızca benden sakının"

"Ancak sana kulluk eder ve ancak senden yardım dileriz"

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	
إِيَّاهُمْ Onları /onlara	إِيَّاهُمَا O ikisine	إِيَّاهُ Onu / ona	3.KİŞİ MÜZEKKER
إِيَّاهُنَّ Onları /onlara(bayan)	إِيَّاهُمَا O ikisine (bayan)	إِيَّاهَا Onu / ona (bayan)	3.KİŞİ MÜENNES
إِيَّاكُمْ Size / sizi	إِيَّاكُمَا Siz ikinize	إِيَّاكَ Seni / sana	2.KİŞİ MÜZEKKER
إِيَّاكُنَّ Size / sizi (bayan)	إِيَّاكُمَا Siz ikinize (bayan)	إِيَّاكَ Seni / sana (bayan)	2.KİŞİ MÜENNES
إِيَّانَا Bizi / bize		إِيَّايَ Beni / bana	1.KİŞİ

MUTTASİL(BİTİŞİK)
ZAMİRLER

İsim, fiil ve harflere bitiştirilerek yazılan zamirlerdir. Kullanıldığı yere göre merfu, mansub ve mecur muttasıl zamirler vardır.

العربية

MERFU MUTTASİL
(BİTİŞİK)ZAMİRLER

Fiillere, çekimlenme esnasında bitişen zamirlerdir. Bu bitişen zamirler o fiilin öznesi(fail) olduğundan merfu muttasıl zamir diye adlandırılır. Şimdi sırasıyla fiil çeşitleri olan mazi, muzari ve emir fiillere bitişen merfu muttasıl zamirleri tanıyalım.

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	MAZİ FİİL
كَتَبُوا onlar yazdı	كَتَبَا o ikisi yazdı	كَتَبَ o yazdı	3.KİŞİ MÜZEKKER
كَتَبْنَ onlar yazdı	كَتَبَتَا o ikisi yazdı	كَتَبَتْ o yazdı	3.KİŞİ MÜENNES
كَتَبْتُمْ Siz yazdınız	كَتَبْتُمَا ikiniz yazdınız	كَتَبْتَ Sen yazdın	2.KİŞİ MÜZEKKER
كَتَبْتُنَّ Siz yazdınız	كَتَبْتُمَا ikiniz yazdınız	كَتَبْتِ Sen yazdın	2.KİŞİ MÜENNES
كَتَبْنَا Biz yazdık		كَتَبْتُ Ben yazdım	1.KİŞİ



Kırmızı renkli تَمْ، نَا، ا، و، نَ، نُنْ، تُمَّا، تِ، تِ، تِ harfleri mazi fiillere bitişen merfu muttasıl zamirler faildir.

ÇOĞUL/CEMI	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	MUZARI FİİL
يَكْتُبُونَ onlar yazıyor	يَكْتُبَانِ o ikisi yazıyor	يَكْتُبُ o yazıyor	3.KİŞİ MÜZEKKER
يَكْتُبْنَ onlar yazıyor	تَكْتُبَانِ o ikisi yazıyor	تَكْتُبُ o yazıyor	3.KİŞİ MÜENNES
تَكْتُبُونَ Siz yazıyorsunuz	تَكْتُبَانِ ikiniz yazıyorsunuz	تَكْتُبُ Sen yazıyorsun	2.KİŞİ MÜZEKKER
تَكْتُبْنَ Siz yazıyorsunuz	تَكْتُبَانِ ikiniz yazıyorsunuz	تَكْتُبِينَ Sen yazıyorsun	2.KİŞİ MÜENNES
نَكْتُبُ Biz yazıyoruz		أَكْتُبُ Ben yazıyorum	1.KİŞİ



Kırmızı renkli **ي، و، ن، ا** harfleri muzari fiillere bitişen merfu muttasıl zamirler faildir.

ÇOĞUL/CEMI	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	EMİR FİİL
اُكْتُبُوا Siz yazınız	اُكْتُبَا ikiniz yazınız	اُكْتُبُ Sen yaz	2.KİŞİ MÜZEKKER
اُكْتُبْنَ Siz yazınız	اُكْتُبَا ikiniz yazınız	اُكْتُبِي Sen yaz	2.KİŞİ MÜENNES



Kırmızı renkli **ي، و، ن، ا** harfleri emir fiillere bitişen merfu muttasıl zamirler faildir.



" (Bakara: 172) وَ اشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ "

"Eğer sadece Allah'a kulluk ediyorsanız O'na şükredin"

"(İsra:31) وَلَا تَقْتُلُوا اَوْلَادَكُمْ خَشِيَةَ اِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَاِيَّاكُمْ "

"Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin! Onları ve sizi biz rızıklandırırız"

SIRA
BİZDE

AYETLERDEKİ
MANSUB
MUNFASIL
VE MERFU
MUTTASIL
ZAMİRLERİ
BELİRTELİM

1- (Bakara: 172) اِيَّاهُ mansub munfasıl zamirdir.

2-(İsra:31) اِيَّاكُمْ mansub munfasıl zamirdir.

3-(Bakara: 172) (تَعْبُدُونَ) (كُنْتُمْ) (وَ اشْكُرُوا) (Bakara: 172) Kırmızı renkliler,

4-(İsra:31) (تَقْتُلُوا) (İsra:31) Kırmızı renkliler و

merfu muttasıl zamirdir.

ANLADIK MI? 17

SORU-1: زَيْنَبُ وَ عَائِشَةُ ذَهَبَتَا اِلَى الْبَيْتِ Cümlesinde hangi kelimedede merfu

muttasıl zamir vardır?

A- زَيْنَبُ B- عَائِشَةُ C- ذَهَبَتَا D- اِلَى E- الْبَيْتِ

SORU-2: اَعْطَيْتُ الْقَلَمَ وَ الدَّفْتَرَ وَ الْقَلَمَ اِيَّاكَ Cümlesinde mansub munfasıl

zamir hangisidir?

A- اَعْطَيْتُ B- الْقَلَمَ C- الدَّفْتَرَ D- الْقَلَمَ E- اِيَّاكَ



MANSUB MUTTASİL
(BİTİŞİK)ZAMİRLER

Fiillere bitişen, fail (özne) değil de nesne (mansub) olan muttasil zamirlerdir.

MAZİ FİİLLERE BİTİŞEN MANSUB MUTTASİL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	MAZİ FİİL
كُتِبُوا onlar onu yazdı	كُتِبَا o ikisi onu yazdı	كُتِبَ o onu yazdı	3. Kişi MÜZEKKER
كُتِبْنَ onlar onu yazdı	كُتِبَتَا o ikisi onu yazdı	كُتِبَتْ o onu yazdı	3. Kişi MÜENNES
كُتِبْتُمْ! Siz onu yazdınız	كُتِبْتُمَا ikiniz onu yazdınız	كُتِبْتَ Sen onu yazdın	2. Kişi MÜZEKKER
كُتِبْتُنَّ Siz onu yazdınız	كُتِبْتُمَا ikiniz onu yazdınız	كُتِبْتِ Sen onu yazdın	2. Kişi MÜENNES
كُتِبْنَا Biz onu yazdık	كُتِبْتُ Ben onu yazdım	كُتِبْتُ Ben onu yazdım	1. Kişi



كُتِبَ Mazi fiilinin öznesi gizli هُوَ dir. Sonuna bitişen ه mef'ul, mansubdur. كُتِبْتُمْ! Sigasında cezm almış mim harfine zamir eklenince kaynaştırma harfi olarak و türer.



MUZARİ FİİLLERE BİTİŞEN MANSUB MUTTASİL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	MUZARİ FİİL
يَكْتُبُونَهُ onlar onu yazıyor	يَكْتُبَانَهُ! o ikisi onu yazıyor	يَكْتُبُهُ o onu yazıyor	3. Kişi MÜZEKKER
يَكْتُبْنَ onlar onu yazıyor	تَكْتُبَانَهُ! o ikisi onu yazıyor	تَكْتُبُهُ o onu yazıyor	3. Kişi MÜENNES
تَكْتُبُونَهُ Siz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبَانَهُ! ikiniz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبُهُ Sen onu yazıyorsun	2. Kişi MÜZEKKER
تَكْتُبْنَ Siz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبَانَهُ! ikiniz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبِيَهُ Sen onu yazıyorsun	2. Kişi MÜENNES
نَكْتُبُهُ Biz onu yazıyoruz		أَكْتُبُهُ Ben onu yazıyorum	1. Kişi

يَكْتُبُهُ Muzari fiilinin öznesi gizli هُوَ, يَكْتُبَانَهُ muzari fiilinin

öznesi | dir. Sonlarına bitişen ه mef'ul, mansubdur.

! يَكْتُبَانَهُ ve ! تَكْتُبَانَهُ sigalarında ses uyumundan

dolayı ه zamiri esre ile okunur.



EMİR FİİLLERE BİTİŞEN MANSUB MUTTASİL ZAMİRLERİN KULLANIMI



ÇOĞUL/ CEMI	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	EMİR FİİL
أُكْتُبُوهُ	أُكْتُبَاهُ	أُكْتُبْهُ	2. Kişi MÜZEKKER
Siz onu yazınız	ikiniz onu yazınız	Sen onu yaz	
أُكْتُبْنَاهُ	أُكْتُبَاهُ	أُكْتُبِيْهِ	2. Kişi MÜENNES
Siz onu yazınız	ikiniz onu yazınız	Sen onu yaz	

AYETLERDE
Kİ MANSUB
MUTTASİL
ZAMİRLERİ
BELİRTELİM

SIRA
BİZDE

"لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ" (Tevbe:25)

"Allah size pek çok savaş yerinde yardım etti, Huneyn' de de"

"إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ" (Kadir:1)

"Biz o Kur'an-ı Kadir gecesinde indirdik"

1- (Tevbe:25) **نَصَرَكُمُ** kırmızı olan mansub muttasıl zamirdir.

2- (Kadir:1) **أَنْزَلْنَاهُ** kırmızı olan mansub muttasıl zamirdir.

ANLADIK MI? 18



SORU-1: **إِنْتَظَرْنَا هُمْ أَمَامَ الْبَيْتِ وَ أَعْطَيْنَاهُمْ الْكِتَابَ**

Cümlesindeki mansub muttasıl zamirler hangi seçenekte verilmiştir?

A- هُمْ، هُمْ E- هُمْ، هُمْ
B- هُمْ، أَمَامَ- نَا، هُمْ
C- أَمَامَ، الْبَيْتِ- نَا، هُمْ
D- أَعْطَيْ، نَا، هُمْ

SORU-2: إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوتِرَ ayetteki mansub muttasıl zamir hangisidir?

- A- إِنَّا B- الْكُوتِرَ C- نَا D- كَ E- أَعْطَيْنَاكَ

MECRUR MUTTASIL
(BİTİŞİK)ZAMİRLER
İYELİK ZAMİRLERİ

İsmlere bitişen, o ismin muzafun ileyihi olarak (mecrur) olan muttasıl zamirlerdir. İyelik zamirleri de denir. Muttasil zamirler harf-i cerlere de bitişir. Bu durumda da yine mecrur olurlar.

İSME BİTİŞEN MECRUR MUTTASIL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	İYELİK ZAMİRİ
كِتَابُهُمْ Onların kitabı	كِتَابُهُمَا O ikisinin kitabı	كِتَابُهُ Onun kitabı	3.KİŞİ MÜZEKKER
كِتَابَهُنَّ Onların kitabı	كِتَابَهُمَا O ikisinin kitabı	كِتَابُهَا Onun kitabı	3.KİŞİ MÜENNES
كِتَابِكُمْ Sizin kitabınız	كِتَابِكُمَا İkinizin kitabı	كِتَابُكَ Senin kitabın	2.KİŞİ MÜZEKKER
كِتَابِكُنَّ Sizin kitabınız	كِتَابِكُمَا İkinizin kitabı	كِتَابُكِ Senin kitabın	2.KİŞİ MÜENNES
كِتَابِنَا Bizim kitabımız		كِتَابِي Benim kitabım	1.KİŞİ



SIRA
BİZDE

AYETLERDE
Kİ MECRUR
MUTTASİL
ZAMİRLERİ
BELİRTELİM

(Fil:1) " أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ "

"Rabbinin fil sahiplerine neler yaptığını görmedin mi?"

(Kafirun:6) " لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِي دِينِ "

"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."

؟



1- (Fil:1) رَبُّكَ kırmızı olan mecrur muttasıl zamirdir.

2- (Kafirun:6) دِينُكُمْ kırmızı olan mecrur muttasıl zamirdir.



3- (Kafirun:6) لِي ، لَكُمْ Kırmızı olanlar mecrur muttasıl zamirlerdir, harf-i cerlere bitişerek mecrur olmuşlardır.

ANLADIK MI? 19

SORU-1: أَنَا إِسْمِي أَحْمَدُ، أَنَا طَالِبٌ فِي مَدْرَسَتِنَا.

Cümlesindeki mecrur muttasıl zamirler hangi seçenekte verilmiştir?

A- ي، مَدْرَسَتِنَا E- نَا، طَالِبٌ D- أَحْمَدُ، أَنَا C- نَا، فِي، أَنَا B- ي، نَا

SORU-2: "O bayanların üniversitesi" ifadesinin Arapçası hangisidir?

A- مَدْرَسَتُهُمْ B- جَامِعَتُهُمْ C- جَامِعَتُكُمْ D- جَامِعَتُهُنَّ E- جَامِعَتُنَا

ANLADIK MI? CEVAP ANAHTARI (16-19)

ANLADIK MI? 16 (Sy:63)		ANLADIK MI? 17 (Sy:67)		ANLADIK MI? 18 (Sy:70)		ANLADIK MI? 19 (Sy:72)	
1	B	2	D	1	C	2	E
1	E	2	D	1	A	2	D



MÜSTETİR (GİZLİ) ZAMİRLER

Gizli, örtülü, cümlede gözükmeyen ama var olduğu kabul edilen zamirlerdir. Ayrıntısı farklı olsa da, Türkçedeki "gizli özne" diye açıklanabilir. Aslında ayrı bir zamir grubu değildir, ama

أَنْتَ، نَحْنُ، هُوَ، هِيَ، أَنْتَ munfasıl (ayrı) zamirleri fiillerin çekimlenmesi sırasında gizli kullanılırlar.



اقْرَأْ وَاجِبْكَ. (أَنْتَ)

Ödevini oku.

نَذْهَبُ إِلَى الْبَيْتِ. (نَحْنُ)

Eve gidiyoruz.

أَغْسِلُ وَجْهِي. (أَنَا)

Yüzümü yıkıyorum.

كَتَبْتُ بُشْرَى الْوَاجِبِ

Büşra ödevi yazdı.

كَتَبْتُ الْوَاجِبِ

Ödevi yazdı.

كَتَبَ عَلِيُّ الْوَاجِبِ

Ali ödevi yazdı.

كَتَبَ الْوَاجِبِ

Ödevi yazdı.



1. Grup cümlelerde parantez içinde verilen kırmızı renkli zamirler gizli öznedir. Bu zamirlerin gizli gelmesi zorunludur.
2. Grup cümlelerde ise özne (fail) gizli gelebileceği gibi açık bir isim olarak gelebilir.

SIRA
BİZDE

AYETLERDE
GEÇEN
MÜSTETİR
ZAMİRLERİ
BELİRTELİM

"إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ" (Alak:1)

"Yaratan Rabbinin adıyla oku?"

"قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ" (İhlas:1)

"De ki; O Allah birdir"

1- (İhlas:1) قُلْ fiilinin öznesi müstetir (gizli) أَنْتَ zamiridir.

2- (Alak:1) اقْرَأْ fiilinin öznesi müstetir (gizli) أَنْتَ zamiridir.

FİİLLER

Fiillerin iş, hareket ve oluş bildiren, geçmiş, şimdiki, geniş ve gelecek gibi zamana bağlı kelimeler olduğunu önceki konularımızda öğrenmiştik. (Bkz. Sy: 7) Şimdi bu öğrendiklerimizi detaylandıralım.



FİİL

MAZİ
FİİLMUZARİ
FİİLEMİR
FİİL

MAZİ FİİL

Geçmiş zamanda yapılan iş, hareket ve oluşları anlatmak için kullanılan fiil şeklidir. Mazi fiil, Arapçada fiilin kök hali yani sözlükte bulunma halidir. Üç harfli ve dört harfli kök halde mazi fiiller olduğu gibi bu kök harflerin üzerine bazı harfler eklenip harf sayısı altı harfe kadar çıkan türetilmiş mazi fiiller vardır. Mazi fiiller mebni(kalıplaşmış /değişmeyen)dir. Örnekleri inceleyiniz.



غَفَرَ	فَتَحَ	فَهِمَ	قَتَلَ
Bağışladı	Açtı	Anladı	Öldürdü
اسْتَعْفَرَ	اِفْتَتَحَ	أَفْهَمَ	قَاتَلَ
Bağışlanma diledi	Açıldı	Anlattı	Savaştı

Örneklerde üç harfli mazi fiiller ve bu fiillere harf ya da harfler eklenerek türetilmiş yeni mazi fiiller ve anlamları verilmiştir.

Arapçada üç harfli kök mazi fiiller, üç farklı şekilde (**kalıpta**) karşımıza çıkar. Mazi fiillerin hangi kalıptan geldiğini bilmek, muzari ve emir fiillerin yapılış şeklini doğrudan ilgilendirmektedir. Mazi fiillerin hangi kalıpta geldiğini sözlüğe bakarak öğrenebileceğimiz gibi bir kısmını öğrendikçe ezberleyebiliriz.



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİİL
جَلَسُوا Oturdular	جَلَسَا İkisi oturdu	جَلَسَ Oturdu	3. KİŞİ MÜZEKKER
جَلَسْنَ Oturdunuz	جَلَسَتَا İkisi oturdu	جَلَسَتْ Oturdu	3. KİŞİ MÜENNES
جَلَسْتُمْ Oturdunuz	جَلَسْتُمَا İkisi oturdu	جَلَسْتَ Oturdu	2. KİŞİ MÜZEKKER
جَلَسْتُنَّ Oturdunuz	جَلَسْتُمَا İkisi oturdu	جَلَسْتِ Oturdu	2. KİŞİ MÜENNES
جَلَسْنَا Oturduk		جَلَسْتُ Oturdum	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Kırmızı renkli **ت، ت، ث، ث، ث، ث، ن، ن، ن، ن، و، و، و، و، نا، نا، نا، نا، ثم، ثم**

harflerin mazi fiillere bitişen merfu muttasıl zamir ve o fiillerin faili (özne) olduğunu öğrenmiştik. (Bkz: Sy:65)

Türkçede 6 adet kişi zamiri varken Arapçada kişi zamiri sayısı 14'e çıkmaktadır. Bu yüzden fiiller bu 14 şahsa göre çekimlenir.

Arapça öğrenen herkesin en az bir mazi, bir muzari bir de emir fiil çekimini ezberlemesi son derece önemlidir.



MUZARİ FİİL

Şimdiki ve geniş zamanda yapılan iş, hareket ve oluşları anlatmak için kullanılan fiil şeklidir. Mazi fiilden türetilir. Muzari fiil türetilirken mazi kök harfleri korunarak baş tarafına muzari harfler dediğimiz ن-ي-أ kısaca أَتَيْنَ harfleri kişilere göre eklenir.

أَخْرَجَ	عَلِمَ	دَخَلَ	ذَهَبَ	MAZİ
Çıkardı	Bildi	Girdi	Gitti	
يُخْرِجُ	يَعْلَمُ	يَدْخُلُ	يَذْهَبُ	MUZARİ
Çıkarıyor	Biliyor	Giriyor	Gidiyor	



Örneklerde üç ve dört harfli mazi fiiller ve bu fiillerden türetilen muzari fiiller ve anlamları verilmiştir.

رَكِبَ	شَرِبَ	كَبُرَ	رَجَعَ	كَتَبَ
Bindi	İçti	Büyüdü	Döndü	Yazdı
.....

VERİLEN MAZİ
FİİLLERİN
MUZARİLERİNİ
SÖZLÜKTEN
BULALIM

SIRA
BİZDE



Muzari fiil Mureb (**değişken**) dir. Yani cümle içinde kullanılırken son harfinin harekesi, başına gelen edatlara bağlı olarak değişebilmektedir. Başında, değiştiren (**amil**) bir edat olmayan muzari fiil merfu muzari diye adlandırılır.



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
يَذْهَبُونَ	يَذْهَبَانِ	يَذْهَبُ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Gidiyorlar	İkisi gidiyor	Gidiyor	
يَذْهَبْنَ	تَذْهَبَانِ	تَذْهَبُ	3.KİŞİ MÜENNES
Gidiyorsunuz	İkiniz gidiyor	Gidiyorsun	
تَذْهَبُونَ	تَذْهَبَانِ	تَذْهَبِينَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Gidiyorsunuz	İkiniz gidiyor	Gidiyorsun	
تَذْهَبِينَ	تَذْهَبَانِ	تَذْهَبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
Gidiyorsunuz	İkiniz gidiyor	Gidiyorsun	
تَذْهَبُ	أَذْهَبُ	أَذْهَبُ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Gidiyoruz	Gidiyorum	Gidiyorum	

ARKADAŞLARI
YANDAKİ MUZARİ
FİİLİN ÇEKİMİNİ
EZBERLEMİYİ
UNUTMAYALIM.



Kırmızı renkli ا، ي، ن، ه harflerinin, fiillerin faili olduğunu öğrenmiştik. (Bkz.Sy-66) Altı çizili siygalarda özne (fail) gizlidir.

Mavi renkli harfler muzari fiilin başına gelen اتين muzari harfleridir.

SIRA BİZDE

AYETLERDE GEÇEN FİİLLERİN FAİLLERİNİ BULALIM.

"وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ" Al-i İmran:4 "Furkan"ı (Kur'an) indirdi."	"صَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا.." Rum:28 "Size bir örnek verdi"	"فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ" Tekvir:26 "Nereye gidiyorsunuz?"
---	---	---

هُوَ fiilinin faili هُوَ fiilinin faili yine هُوَ،

تَذْهَبُونَ fiilinin faili و harfidir.



Bir fiilin mazi mi yoksa muzari mi olduğunu o fiilin başında ve sonunda bulunan eklere bakarak anlarız. Eğer fiilin başında



ن ا ت ي ن harfleri varsa o fiil muzari fiildir. Eğer fiilin sonunda

ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت harfleri varsa o fiil mazi

fiildir. (Ayrıca bkz: Sy-8)

ANLADIK MI? 20

SORU-1: كَتَبْتُ بِالْقَلَمِ Cümlesinde fiilin faili aşağıdakilerden hangisidir?

- A- كَتَبْتُ B- بِالْقَلَمِ C- ت D- ب E- كَتَبَ

SORU-2: ذَهَبْنَا إِلَى الْبَيْتِ Cümlesinde fiilin faili aşağıdakilerden hangisidir?

- A- إِلَى B- ذَهَبْنَا C- الْبَيْتِ D- نَا E- ذَهَبَ

SORU-3: Cümlelerin hangisinde mazi fiilin faili gizlidir?

- A- شَرِبْتُ اللَّبْنَ B- جَلَسْتُ عَلَى الْكُرْسِيِّ C- عَسَلْنَا وَجَهْنَا
D- أَكَلْتُ الْخُبْزَ E- قَرَأَ الْقُرْآنَ

SORU-4: Cümlelerin hangisinde muzari fiilin faili gizlidir?

- A- أَرَكَبُ السَّيَّارَةَ B- هُمْ يَشْرَبُونَ الْقَهْوَةَ C- أَنْتُمْ تَفْهَمَانِ الدَّرْسَ
D- هُنَّ يَكْتُبْنَ الرِّسَالَةَ E- أَنْتِ تَجْلِسِينَ تَحْتَ الشَّجَرِ



FİİL CÜMLESİ



İsimle başlayan cümlelerin isim cümlesi olduğunu biliyoruz. Fiille başlayan cümle ise fiil cümlesidir. Kurallı bir fiil cümlesinin olmazsa olmaz iki ögesi fiil ve faildir. Bazen duygu ve düşüncemizi anlatmak için nesne ya da tümlece karşılık gelen mef'ule ihtiyaç duyarız. Şu halde bir Arapça fiil cümlesinde dizilim fiil + fail + meful şeklindedir. Örnekleri inceleyiniz.

يَنْزِلُ الرَّجُلُ مِنَ الْحَافِلَةِ

Mef'ul Fail Fiil
Adam otobüsten iniyor.

نَامَتْ فَاطِمَةُ وَ خَدِيجَةُ

Fail Fiil
Fatma ve Hatice uyudu.

Fiil cümlesinde fiil ile fail arasında sadece müzekkerlik-müenneslik uyumu vardır. Fiil cümlesinde fail kaç kişi olursa olsun fiil tekil halde kullanılır.



Bir fiil cümlesinde mef'ulü önceye alırsak cümlemiz yine fiil cümlesidir. Ama fiil cümlesinde faili başa alırsak cümlemiz isimle başladığı için isim cümlesi olur. Örnekleri inceleyiniz.

ذَهَبَ الْمُدِيرُ وَالطَّالِبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ

Meful Fail Fiil
Müdür ve öğrenci okula gitti.

جَاءَ الطَّالِبُ

Fail Fiil
Öğrenci geldi

إِلَى الْمَدْرَسَةِ ذَهَبَ الْمُدِيرُ وَالطَّالِبُ

Fail Fiil Meful
Müdür ve öğrenci okula gitti.

الطَّالِبُ جَاءَ

Haber Mübteda
Öğrenci geldi

Fiil cümlelerinde fail fiilden sonra gelir. Buna göre fail, fiilin çekimlenmesi sırasında fiile bitişik bir zamir olarak gelebildiği gibi gizli bir zamir veya açık bir isim olarak ta gelebilir.

Örnekleri inceleyiniz.

Gizli özne غَسَلَتِ الْمَلَابِسَ

Fail (هي) Meful Fiil
Elbiseleri yıkadı.

Gizli özne رَكِبَ الْحَافِلَةَ.

Fail (هو) Meful Fiil
Otobüse bindi.

غَسَلَتِ عَائِشَةُ الْمَلَابِسَ

Meful Fail Fiil
Ayşe elbiseleri yıkadı.

رَكِبَ عَلِيُّ الْحَافِلَةَ.

Meful Fail Fiil
Ali otobüse bindi.



VERİLEN
CÜMLELERDE
FAİLLERİ BULALIM.

SIRA BİZDE

يَقْرَأُ الْكِتَابَ

1-Kitap okuyor.

شَرِبَتِ الْعَصِيرَ

2-Meyve suyu içiyor.

فَتَحَ الْوَلَدُ الْبَابَ

3-Çocuk kapıyı açtı.

يَكْتُبَانِ الْكِتَابَ

4-İkisi kitap okuyor.

شَرِبْنَا الْعَصِيرَ

5-İkisi Meyve suyu içiyor.

فَتَحَ الْوَلَدَانِ الْبَابَ

6-İki çocuk kapıyı açtı.

1. cümlede fail gizli هُوَ dir. 2. Cümlede fail gizli هِيَ dir. 3. Cümlede fail

açık bir isim olan الْوَلَدُ dir. 4. Cümlede fail | dir. 5. Cümlede yine | dir.

6. Cümlede الْوَلَدَانِ dir.

NOT: Emir fiil çekimi ve cümlede kullanımını 5. ünite de anlatacağız.

SAYILAR



Arapçanın en karmaşık sayılabilecek konusu, sayılardır. Bu durum konunun zorluğundan değil, kendi içinde pek çok kurala aynı anda dikkat etmemizin gereğindedir. Kuralları bildikten sonra matematiksel bir işlem gibidir. Şimdi sayıları tanıyalım.

Arapçada sayıya aded, sayılan varlığa madud ya da temyiz denir. **كُوكَبَا** aded, **عَشْرَ** ayetinde **إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشْرَ كُوكَبَا**

temyizdir. Arapça sayılarda müzekkerlik - müenneslik söz konusu olduğu unutulmamalıdır.

SAYILAR



1-10 ARASI
MÜFRET
SAYILAR

11-19 ARASI
BİLEŞİK
SAYILAR

10-20-30 ...
UKUD
SAYILAR

21-32-43...
MATUF
SAYILAR

Arapçada sayıları öğrenen her öğrencinin rakamları da öğrenmesini uygun bulduk. Lütfen tabloyu inceleyiniz.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	24	35	106
١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	٢٤	٣٥	١٠٦

MÜFRET SAYILAR

1'den 10'a kadar olan sayılara müfret sayılar denir. 1 ve 2 sayısının ayrı, 3' ten 10'a kadar olan sayıların ayrı kuralı vardır.



1 VE 2 MÜFRET SAYILARI

Arapçada sayı önce sayılan sonra yazılır. 1 ve 2 sayılarında bu durum tam tersidir. Yani önce sayılan sonra sayı gelir. Örnekleri inceleyiniz.



İKİL MÜENNES	İKİL MÜZEKKER	TEKİL MÜENNES	TEKİL MÜZEKKER
مَدْرَسَاتِنِ اِثْنَانِ	قَلَمَانِ اِثْنَانِ	مَدْرَسَةٌ وَاحِدَةٌ	قَلَمٌ وَاحِدٌ
İki okul	İki kalem	Bir okul	Bir kalem

1 ve 2 sayıları kendinden önce gelen kelimenin sıfatı olur. Yani sayılan müzekker ise 1 ve 2 sayıları da müzekker, sayılan müennes ise 1 ve 2 sayıları da müennestir. Kısaca 1 ve 2 sayıları bir isimle kullanılırsa oluşan birliktelik bir sıfat tamlaması olur.



SIRA BİZDE

BOŞLUKLARA PARANTEZ İÇİNDEN
UYGUN KELİMELER YAZALIM.

Tekil ve ikil isimler sayı almasalar
bile, nekre olduklarında
1 ve 2 anlamı taşırlar.

1- اِثْنَانِ 2- كِتَابٌ 3- حَقِيبَةٌ 4- اِثْنَانِ

..... سَيَّارَاتَانِ

..... رَجُلَانِ

..... وَاحِدَةٌ

..... وَاحِدٌ

1- اِثْنَانِ kelimesi ikil ve müzekker olduğu için رَجُلَانِ ile;

2- كِتَابٌ kelimesi tekil ve müzekker olduğu için وَاحِدٌ ile;

3- حَقِيبَةٌ kelimesi tekil ve müennes olduğu için وَاحِدَةٌ ile;

4- اِثْنَانِ kelimesi ikil ve müennes olduğu için سَيَّارَاتَانِ ile eşleşir.



3-10 ARASI SAYILAR

Eğer sayımız 3 ile 10 arasında ise (3 ve 10 dahil) şu kurallara uymak gerekir.

- * 1 ve 2 sayılarının kullanımının aksine sayı önce, temyiz (**sayılan**) sonra yazılır.
- * Temyiz (**sayılan**), çoğul ve mecrur olarak yazılır. Yani temyiz kırık çoğul ve cem-i müennes salim olarak gelirse esre harekeli, cem-i müzekker salim ise **ين** harfleri ile yazılır.



- * Sayı tenvin almaz.
- * Sayı ile sayılan arasında cinsiyet yönünden uyum değil zıtlık olmalıdır. Yani temyiz (**sayılan**) müzekker ise sayı müennes, temyiz müennes ise sayı müzekker gelir. Örnekleri inceleyiniz.

MÜENNES KULLANIM		MÜZEKKER KULLANIM	
أَرْبَعُ طِفْلَاتٍ	ثَلَاثُ صُورٍ	أَرْبَعَةُ كُتُبٍ	ثَلَاثَةُ أَقْلَامٍ
Dört kız çocuğu	Üç resim	Dört kitap	Üç kalem
سِتُّ مُدُنٍ	خَمْسُ سُورٍ	سِتَّةُ أَبْوَابٍ	خَمْسَةُ أَكْوَابٍ
Altı şehir	Beş sûre	Altı kapı	Beş bardak
ثَمَانٍ مُمَرِّضَاتٍ	سَبْعُ طَبِيبَاتٍ	ثَمَانِيَةُ أَوْلَادٍ	سَبْعَةُ رِجَالٍ
Sekiz hemşire	Yedi bayan doktor	Sekiz çocuk	Yedi adam
عَشْرُ حَافِلَاتٍ	تِسْعُ سَيَّارَاتٍ	عَشْرَةُ أَيَّامٍ	تِسْعَةُ أَشْهُرٍ
On otobüs	Dokuz araba	On gün	Dokuz ay



3 ile 10 arası sayıların temyizlerinin çoğul olacağını, hal böyleyken isimlerin çoğullarının nasıl yapıldığını hatırlamak için 19. sayfada öğrendiğimiz çoğullar konusuna bir daha göz atmanız önemlidir.

SIRA BİZDE

BOŞLUKLARA PARANTEZ İÇİNDEN UYGUN KELİMELER YAZALIM.

1- بُيُوتِ 2- طِفْلَاتِ 3- سِتَّةٌ 4- سَبْعٌ

..... أَرْبَعٌ

..... تِسْعَةٌ

..... مُدْنٍ

..... أَيَّامٍ



1- تِسْعَةٌ بُيُوتِ kelimesinin tekili بَيْتٌ müzekker olduğu için

2- أَرْبَعٌ طِفْلَاتِ kelimesinin tekili طِفْلَةٌ müennes olduğu için

3- سِتَّةٌ أَيَّامٍ kelimesinin tekili يَوْمٌ müzekker olduğu için

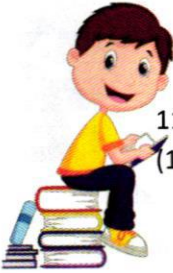
4- سَبْعٌ مُدْنٍ kelimesinin tekili مَدِينَةٌ müennes olduğu için

Çoğul isimlerin müzekker veya müennes oluşuna tekil haline bakılarak karar verilir. 4 numaralı örnekte مُدْنٍ kelimesinin tekili

مَدِينَةٌ müennes olduğu için سَبْعٌ مُدْنٍ şeklinde kullanılmıştır.

العربية علم و نور و معرفة

ARAPÇA İLİMDİR, NURDUR, BİLİNÇDİR.



11-19 ARASI BİLEŞİK SAYILAR

11-19 arası sayılar iki kelimedenden oluşur. Her iki kelime üstün (**fetha**) üzere mebni yani kalıplaşmıştır.

11-19 arası sayılar cümlelerin neresinde kullanılırsa kullanılırsa (12 sayısının birler basamağı hariç) son harfleri üstündür.

11-12 SAYILARI

11-12 sayıları önce temyizi sonra yazılır. Temyiz tekil ve mansub (son harfi üstün) ve nekredir. Sayı ile temyizi arasında cinsiyet uyumu vardır. Örnekleri inceleyiniz.



MÜENNES KULLANIM		MÜZEKKER KULLANIM	
إِثْنَتَا عَشْرَةَ حِكَايَةً	إِحْدَى عَشْرَةَ امْرَأَةً	إِثْنَا عَشَرَ قَلَمًا	أَحَدَ عَشَرَ وَلَدًا
On iki hikâye	On bir kadın	On iki kalem	On bir çocuk

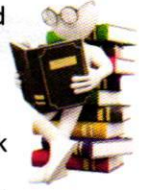
13-19 ARASI SAYILAR

13-19 arası sayıların birler basamağı temyizleriyle cinsiyet yönünden zıt, onlar basamağı temyizleriyle uyumludur. Temyiz tekil ve mansub (son harfi üstün) ve nekredir. Örnekleri inceleyiniz.

MÜENNES KULLANIM		MÜZEKKER KULLANIM	
أَرْبَعَةَ عَشْرَةَ حِكَايَةً	ثَلَاثَ عَشْرَةَ امْرَأَةً	أَرْبَعَةَ عَشَرَ قَلَمًا	ثَلَاثَةَ عَشَرَ وَلَدًا
On dört hikâye	On üç kadın	On dört kalem	On üç çocuk

UKUD (ONARLI)
SAYILAR

20 ile 90 arasındaki onlu sayılara ukud sayılar denir. Bu sayıların temyizi yine müfret, mansub ve nekre gelir.



Ukud sayılar 3-9 arası sayıların sonuna **ون** harfleri getirilerek elde edilir. Cümle içinde cem-i müzekker salim gibi buldukları için nesne ya da tümleç olarak kullanıldıklarında **ين** harflerini alır.

فِي الْمَدْرَسَةِ ثَلَاثُونَ مُدْرَسًا

Okulda otuz öğretmen var.

فِي هَذَا الصَّفِّ عِشْرُونَ طَالِبًا

Bu sınıfta yirmi öğrenci var.

حَضَرَتْ خَمْسُونَ مُهَنْدِسَةً

Elli bayan mühendis geldi.

فِي الْمُسْتَشْفَى أَرْبَعُونَ طَبِيبًا

Hastanede kırk doktor var.

وَصَلَ سَبْعُونَ رَجُلًا إِلَى الْمَدِينَةِ

Şehre yetmiş adam vardı.

نَزَلَ سِتُونَ رَاكِبًا عَنِ الْحَافِلَةِ

Otobüsten altmış yolcu indi.

كَتَبْتُ عَلَى الْوَرَقِ تِسْعِينَ كَلِمَةً

Kâğıda doksan kelime yazdım.

فِي الدَّفْتَرِ ثَمَانُونَ إِسْمًا

Defterde seksen isim var.



Ukud sayıların temyizlerinin müzekker-müennes uyumu aranmadan müfret (**tekil**), mansub (**üstün harekeli**) geldiği unutulmamalıdır.

MATUF SAYILAR

(21-22,31-32,41-42,51-52,
61-62,71-72,81-82,91-92)

Matuf sayılar basamaklar arasına و harfi

eklenerek yazılan sayılardır. Birler basamağında 1 ve 2 olan sayılar, temyizleriyle aynı cinsten olur.

Bu sayılarında temyizleri müfret (tekil), mansub (üstün harekeli) ve nekre (tenvin) olarak gelir. Örnekleri inceleyiniz.

فِي الْبَيْتِ اثْنَانِ وَ ثَلَاثُونَ طِفْلًا

Evde 32 tane çocuk var.

فِي الدُّوَلَابِ وَاحِدٌ وَ عِشْرُونَ خُبْزًا

Dolapta 21 tane ekmek var.

ذَهَبَتْ اثْنَتَانِ وَ خَمْسُونَ امْرَأَةً

Elli iki kadın gitti.

جَاءَتْ وَاحِدَةٌ وَ أَرْبَعُونَ بِنْتًا

Kırk bir tane kız geldi.

فِي الْمَاءِ اثْنَانِ وَ سَبْعُونَ سَمَكًا

Suda 72 tane balık var.

فِي الْحَقِيْبَةِ وَاحِدٌ وَ سِتُّونَ مِنْدِيْلًا

Çantada 61 tane mendil var.

خَرَجَتْ اثْنَتَانِ وَ تِسْعُونَ تَلْمِيْذَةً

92 kız öğrenci çıktı.

رَكِبَتْ وَاحِدَةٌ وَ ثَمَانُونَ طَالِبَةً

81 tane kız öğrenci bindi.

Birler basamağında 1 ve 2 olan sayıların temyizleriyle müzekker ve müennes uyumu içinde olduğu unutulmamalıdır.



MATUF SAYILAR

(23-29,33-39,43-49,53-59,
63-69,73-79,83-89,93-99)

Matuf sayıların basamakları arasına و harfi eklendiğini öğrenmiştik. Birler basamağındaki 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 sayıları temyizleriyle farklı cinsten olur. Örnekleri inceleyiniz.

فِي الْبَيْتِ أَرْبَعَةٌ وَ ثَلَاثُونَ طِفْلاً

Evde 34 tane çocuk var.

فِي الْمَحْفَظَةِ ثَلَاثَةٌ وَعِشْرُونَ قَلَمًا

Çantada 23 kalem var.

ذَهَبَتْ سِتُّ وَ خَمْسُونَ طَبِيبَةً

56 bayan doktor gitti.

جَاءَتْ خَمْسٌ وَأَرْبَعُونَ طِفْلاً

45 tane kız geldi.

فِي السَّمَاءِ ثَمَانٌ وَسَبْعُونَ سَمَكَةً

Suda 78 tane balık var.

فِي الْحَقِيبَةِ سَبْعٌ وَسِتُّونَ حِكَايَةً

Çantada 67 tane hikâye var.

خَرَجَ تِسْعَةٌ وَسِتُّونَ رَجُلًا

99 öğrenci çıktı.

رَكِبَتْ تِسْعٌ وَ ثَمَانُونَ بِنْتًا

89 tane kız öğrenci bindi.

100 VE 1000 SAYILARI VE TEMYİZLERİ

100 ve 1000 sayıları ve katlarının temyizleri müfret (tekil) mecrur (esre harekeli) muzafun ileyh olarak gelir. Bu sayılar ve katları ukud (onarlı) sayılar gibi müzekker ve müennes için ortak kullanılır. Örnekleri inceleyiniz.



123

مِائَتَا طَالِبَةٍ

İki yüz kız öğrenci

أَلْفُ شَهْرٍ

Bin ay

مِائَةٌ وَوَلَدٍ

Yüz çocuk

جَاءَ ثَلَاثُمِائَةٍ وَوَلَدٍ Üç yüz çocuk geldi.	جَاءَ مِائَتًا وَوَلَدٍ İki yüz çocuk geldi.	جَاءَ مِائَةٌ وَوَلَدٍ Yüz çocuk geldi.
حَضَرَ سِتْمِائَةٍ وَوَلَدٍ Altı yüz çocuk geldi.	حَضَرَ خَمْسِمِائَةٍ وَوَلَدٍ Beş yüz çocuk geldi.	حَضَرَ أَرْبَعِمِائَةٍ وَوَلَدٍ Dört yüz çocuk geldi.
ذَهَبَ تِسْعِمِائَةٍ وَوَلَدٍ Dokuz yüz çocuk gitti.	ذَهَبَ ثَمَانِمِائَةٍ وَوَلَدٍ Sekiz yüz çocuk gitti.	ذَهَبَ سَبْعِمِائَةٍ وَوَلَدٍ Yedi yüz çocuk gitti.

جَاءَ مِائَتًا وَوَلَدٍ cümlesinde muzaaf olan مِائَتًا kelimesi

tesniye olduğu için sonundaki ن harfi düşmüştür.

أَلْفٌ bin sayısı üç binden dokuz bine kadar

yazılırken çoğul ve mecrur (**esre harekeli**) olarak yazılır. Örnekleri inceleyiniz.



جَاءَ ثَلَاثَةُ آلَافٍ رَجُلٍ Üç bin adam geldi.	جَاءَ أَلْفَا رَجُلٍ İki bin adam geldi.	جَاءَ أَلْفٌ رَجُلٍ Bin adam geldi.
حَضَرَ سِتَّةُ آلَافٍ رَجُلٍ Altı bin adam geldi.	حَضَرَ خَمْسَةُ آلَافٍ رَجُلٍ Beş bin adam geldi.	حَضَرَ أَرْبَعَةَ آلَافٍ رَجُلٍ Dört bin adam geldi.
ذَهَبَ تِسْعَةُ آلَافٍ رَجُلٍ Dokuz bin adam gitti.	ذَهَبَ ثَمَانِيَةَ آلَافٍ رَجُلٍ Sekiz bin adam gitti.	ذَهَبَ سَبْعَةَ آلَافٍ رَجُلٍ Yedi bin adam gitti.

SIRA BİZDE Boşluklara uygun kelimeler yerleştirelim.

1- حَصَرَ ثَلَاثَةَ عَشَرَ (قَلَمًا - بِنْتًا - وَدَا)

2- كَتَبْتُ حَمْسَ عَشْرَةَ (كِتَابًا - قِصَّةً - كُتِبَ)

3- فِي صَفْحَا ثَلَاثُونَ (طَلَابٍ - بِنْتٌ - طَالِبًا)

4- رَأَيْتُ أَرْبَعًا عَشْرَةَ (رَجُلٍ - كُتِبَ - تَلْمِيذًا)

5- فِي الْمَكْتَبَةِ أَلْفٌ (كِتَابًا - قِصَّةً - كِتَابٍ)



1- حَصَرَ ثَلَاثَةَ عَشَرَ'nin birinci bölümü müennes olduğu için **وَدَا** kelimesi;

2- كَتَبْتُ حَمْسَ عَشْرَةَ'nin birinci bölümü müzekker olduğu için **قِصَّةً** kelimesi;

3- فِي صَفْحَا ثَلَاثُونَ sayısının temyizi müfret mansub olan **طَالِبًا** kelimesi;

4- رَأَيْتُ أَرْبَعًا عَشْرَةَ sayısının temyizi müfret mecrur olan **رَجُلٍ** kelimesi;

5- فِي الْمَكْتَبَةِ أَلْفٌ sayısının temyizi müfret mecrur olan **كِتَابٍ** kelimesi gelir.



SAATLER

Arapçada saatler sıra sayılarıyla ifade edilir. Sıfat tamlaması şeklinde kullandığımız saatleri yazarken önce saat kelimesi sonra sıra sayısı yer alır. **السَّاعَةُ** kelimesi müennes olduğu için

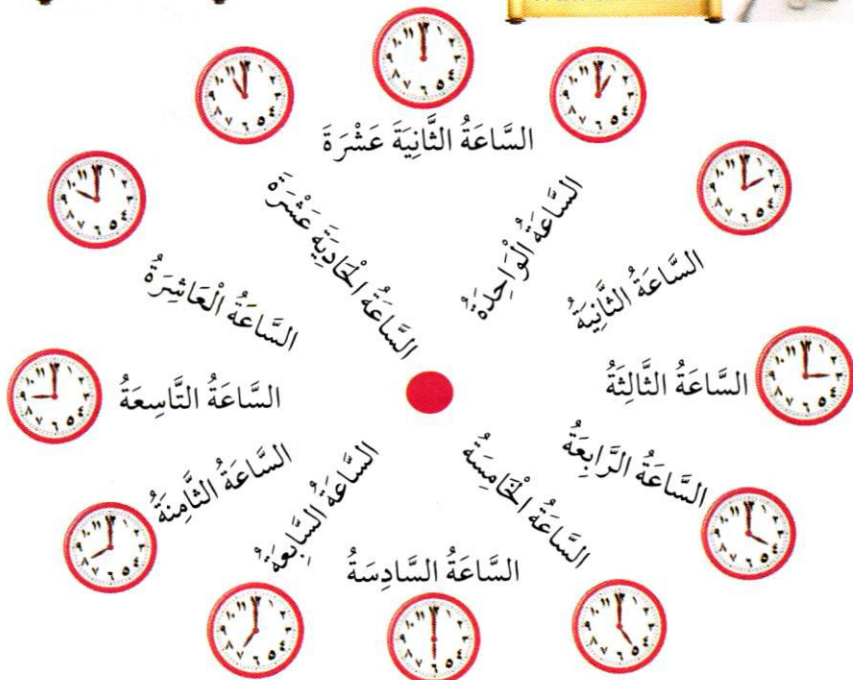
kullanacağımız sıra sayısının da müennes olması gerekir.

SAAT KAÇ?

كَمْ السَّاعَةُ؟

Saatin kaç olduğuna hızlı cevap vermek için 1'den 12'ye kadar olan sıra sayılarını ezberlememiz gerekir.

TAM SAATLER



Şimdi tam saatleri tablo halinde görelim.



السَّاعَةُ الثَّلَاثَةُ Saat üç	السَّاعَةُ الثَّانِيَّةُ Saat iki	السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ Saat bir
السَّاعَةُ السَّادِسَةُ Saat altı	السَّاعَةُ الْخَامِسَةُ Saat beş	السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ Saat dört
السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ Saat dokuz	السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ Saat sekiz	السَّاعَةُ السَّابِعَةُ Saat yedi
السَّاعَةُ الثَّانِيَّةُ عَشْرَةَ Saat on iki	السَّاعَةُ الْحَادِيَّةُ عَشْرَةَ Saat on bir	السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ Saat on

YARIM SAAT, YİRMİ GEÇE, YİRMİ KALA,
ÇEYREK GEÇE, ÇEYREK KALA

Yarım saat **النِّصْفُ**, çeyrek **الرُّبْعُ**, yirmi dakika **الثُّلُثُ** kelimelerine karşılık gelir. Geçe demek için **و**, kala (**var**) demek için **إِلَّا** kullanılır.

ÖĞRENDİKLERİMİZİ TABLO HALİNDE GÖRELİM

إِلَّا رُبْعًا Saat bire çeyrek var	إِلَّا ثُلُثًا Saat bire yirmi var	وَالنِّصْفُ Saat bir buçuk	وَالثُّلُثُ Saat biri yirmi geçiyor	وَالرُّبْعُ Saat biri çeyrek geçiyor	السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ Saat bir
إِلَّا رُبْعًا Saat ikiye çeyrek var	إِلَّا ثُلُثًا Saat ikiye yirmi var	وَالنِّصْفُ Saat iki buçuk	وَالثُّلُثُ Saat ikiyi yirmi geçiyor	وَالرُّبْعُ Saat ikiyi çeyrek geçiyor	السَّاعَةُ الثَّانِيَّةُ Saat iki
إِلَّا رُبْعًا Saat üçe çeyrek var	إِلَّا ثُلُثًا Saat üçe yirmi var	وَالنِّصْفُ Saat üç buçuk	وَالثُّلُثُ Saat üçü yirmi geçiyor	وَالرُّبْعُ Saat üçü çeyrek geçiyor	السَّاعَةُ الثَّلَاثَةُ Saat üç

إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنَّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ
Saat dörde çeyrek var	Saat dörde yirmi var	Saat dört buçuk	Saat dördü yirmi geçiyor	Saat dördü çeyrek geçiyor	Saat dört
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنَّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الْخَامِسَةُ
Saat beşe çeyrek var	Saat beşe yirmi var	Saat beş buçuk	Saat beşi yirmi geçiyor	Saat beşi çeyrek geçiyor	Saat beş
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنَّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ السَّادِسَةُ
Saat altıya çeyrek var	Saat altıya yirmi var	Saat altı buçuk	Saat altıyı yirmi geçiyor	Saat altıyı çeyrek geçiyor	Saat altı



إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنَّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ السَّابِعَةُ
Saat yediye çeyrek var	Saat yediye yirmi var	Saat yedi buçuk	Saat yediyi yirmi geçiyor	Saat yediyi çeyrek geçiyor	Saat yedi
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنَّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ
Saat sekize çeyrek var	Saat sekize yirmi var	Saat sekiz buçuk	Saat sekizi yirmi geçiyor	Saat sekizi çeyrek geçiyor	Saat sekiz
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنَّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ
Saat dokuz çeyrek var	Saat dokuz yirmi var	Saat dokuz buçuk	Saat dokuzu yirmi geçiyor	Saat dokuzu çeyrek geçiyor	Saat dokuz

إِلَّا رُبْعًا Saat ona çeyrek var	إِلَّا ثُلُثًا Saat ona yirmi var	وَالنَّصْفُ Saat on buçuk	وَالثُّلُثُ Saat onu yirmi geçiyor	وَالرُّبْعُ Saat onu çeyrek geçiyor	السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ Saat on
إِلَّا رُبْعًا Saat on bire çeyrek var	إِلَّا ثُلُثًا Saat on bire yirmi var	وَالنَّصْفُ Saat on bir buçuk	وَالثُّلُثُ Saat on biri yirmi geçiyor	وَالرُّبْعُ Saat on biri çeyrek geçiyor	السَّاعَةُ الْحَادِيَّةُ عَشْرَةَ Saat on bir
إِلَّا رُبْعًا Saat on ikiye çeyrek var	إِلَّا ثُلُثًا Saat on ikiye yirmi var	وَالنَّصْفُ Saat on iki buçuk	وَالثُّلُثُ Saat on ikiyi yirmi geçiyor	وَالرُّبْعُ Saat on ikiyi çeyrek geçiyor	السَّاعَةُ الثَّانِيَّةُ عَشْرَةَ Saat on iki

SIRA BİZDE

Saatleri Arapça olarak yazalım.



السَّاعَةُ السَّادِسَةُ وَالرُّبْعُ



السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ وَالنَّصْفُ



السَّاعَةُ السَّابِعَةُ وَالثُّلُثُ

ANLADIK MI?
CEVAP ANAHTARI (16-20)

ANLADIK MI? 16 (SY: 63)				ANLADIK MI? 19 (SY: 72)			
1	B	2	D	1	A	2	D
ANLADIK MI? 17 (SY: 67)				ANLADIK MI? 20 (SY: 78)			
1	C	2	E	1	C	2	D
ANLADIK MI? 18 (SY: 70)				3	B	4	A
1	E	2	D				



ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 3

SORU-1: Aşağıdakilerden hangisinde merfu munfasıl zamir hatalı kullanılmıştır?

- A- هِيَ زَيْنَبُ B- هُمَا مَدْرَسَانِ C- أَنَا طَيِّبٌ D- هُوَ تَلْمِيذَةٌ E- هُمْ طُلَّابٌ

SORU-2: هُمُ الْمُؤْمِنُونَ يَسْجُدُونَ فِي صَلَاتِهِمْ cümlesinde kaç tane merfu muttasıl zamir vardır?

- A- 1 B- 2 C- 3 D- 4 E- 5

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisinde mansub muttasıl zamir kullanılmıştır?

- A- ضَرَبْنَا B- كَتَبْنَا C- شَرَبْنَا D- ذَهَبْنَا E- ضَرَبْنَا

SORU-4: "إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" Ayette geçen altı çizili kelimeler için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A- Merfu munfasıl zamir B- Müstetir zamir C- Mansub munfasıl zamir
D- Mecrur muttasıl zamir E- Mansub munfasıl zamir

SORU-5: "وَ خَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا" Ayette geçen fiilin faili(öznesi) aşağıdakilerden hangisidir?

- A- خَلَقْنَاكُمْ B- كُمْ C- أَزْوَاجًا D- نَا E- خَلَقْنَا

SORU-6: وَصَلَتْ الْمُدْرَسَاتُ إِلَى بَيْتِهِنَّ Cümledeki fiilin çeşidi hangisidir?

- A- Muzari B- Mazi C- Emir D- Naib-i fail E- Fail

SORU-7: Aşağıdakilerden hangisi fiil cümlesidir?

A- شَرِبَ الطِّفْلُ الْمَاءَ B- أَلْبَتَانِ نَاجِحَتَانِ C- أَلْوَلَدُ ذَهَبَ إِلَى الْبَيْتِ

D- زَيْنُ بْنُ طَالِبَةَ E- الْبِنْتُ رَجَعَتْ إِلَى الْبَيْتِ

SORU-8: وَجَدْتُ أَرْبَعَةَ عَشَرَ Cümlesinde boşluğa hangisi yazılmalıdır?

- A- قَلَمٍ B- حَقِيَّةٍ C- أَقْلَامٍ D- قَلَمًا E- حَقِيَّةٍ

SORU-9: Sayılarla ilgili verilenlerden hangisi **yanlıştır**?

- A- 11-19 arası sayıların temyizi tekil, üstün ve nekre gelir.
B- 20-30-40... gibi onarlı sayıların temyizi çoğul ve esre harekeli gelir.
C- 1 ve 2 sayıları sayılandan sonra yazılır.
D- 100 ve 1000 sayılarının temyizi tekil ve esre harekeli gelir.
E- 3-10 arası sayıların temyizi çoğul ve esre harekeli gelir.

SORU-10: 09:20 saatinin Arapça karşılığı hangisidir?

A- أَلْسَاعَةُ الْخَامِسَةُ وَالْثُلُثُ B- أَلْسَاعَةُ التَّاسِعَةُ وَالرُّبْعُ

C- أَلْسَاعَةُ التَّاسِعَةُ وَالْثُلُثُ D- أَلْسَاعَةُ التَّاسِعَةُ وَالنِّصْفُ

E- أَلْسَاعَةُ التَّاسِعَةُ إِلَّا ثُلَاثًا

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-3 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	A	3	A	4	C	5	D	6	B	7	C	8	D	9	B	10	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---

CEVAP-1: Sadece **D** seçeneğinde ki هُوَ تَلْمِيذَةٌ cümlesinde müzekkerlik – müenneslik uyumu hatalı verilmiştir. Diğer seçeneklerde uyum vardır.

CEVAP-2: يَسْجُدُونَ kelimesindeki vav harfi merfu muttasıl zamirdir.

Öznedir. Doğru cevap **A** seçeneğidir.

CEVAP-3: Sadece **A** seçeneğinde ki ضَرَبْنَا fiilindeki نَا harfi mansub muttasıl zamirdir. Diğer seçeneklerde sadece fail olan merfu muttasıl zamirler vardır.

CEVAP-4: إِيَّاكَ mansub munfasıl zamirdir. Doğru cevap **C** seçeneğidir.

CEVAP-5: حَلَقْنَاكُمْ kelimesindeki نَا harfi merfu muttasıl zamir fail (özne) dir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-6: وَصَلَتْ mazi fiildir. Doğru cevap **B** seçeneğidir.

CEVAP-7: Fiille başlayan cümle fiil cümlesi olduğuna göre sadece

شَرِبَ الطُّفْلُ الْمَاءَ cümlesi fiille başlamıştır. Doğru cevap **C** seçeneğidir.

CEVAP-8: 13-19 arası sayıların temyizleri tekil, üstün harekeli ve nekre, onlar basamağıyla cinsiyet yönünden uyumlu, birler basamağıyla zıt cinsiyette olacağı için أَرْبَعَةٌ عَشْرَ sayısının temyizi قَلْبًا dir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-9: Onarlı sayıların temyizleri tekil, üstün harekeli ve nekre gelir. Buna göre yanlış cevap **B** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-10: Saat 9 السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ yirmi geçe وَالثُّلُثُ şeklinde ifade edileceğinden dolayı doğru cevap **C** seçeneğidir.





OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN



ÜNİTE



Olumsuz geçmiş zaman diye Türkçeye çevirdiğimiz, hemmazi fiilin başına hem de muzari fiilin başına olumsuzluk edatı getirilerek elde edilen zamandır. Hem mazi fiilden hem de muzari fiilden geçmiş zamanın olumsuzunu elde etmek Arapça için özel bir durumdur.



مَا EDATI İLE OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN YAPMA

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİİL
مَآكْتَبُوا	مَآكْتَبَا	مَآكْتَبَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Yazmadılar	İkisi yazmadı	Yazmadı	
مَآكْتَبْنَ	مَآكْتَبَتَا	مَآكْتَبَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
Yazmadınız	İkiniz yazmadı	Yazmadın	
مَآكْتَبْتُمْ	مَآكْتَبْتُمَا	مَآكْتَبْتِ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Yazmadınız	İkiniz yazmadı	Yazmadın	
مَآكْتَبْتُنَّ	مَآكْتَبْتُمَا	مَآكْتَبْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
	مَآكْتَبْنَا	مَآكْتَبْتُ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Yazmadık		Yazmadım	

مَا
عَمَّا
عَمَّا
عَمَّا



Mazi fiilin başına gelen مَا olumsuzluk edatıdır. İsme bitişen مَا

sozu edatıdır. مَآكْتَبَ yazmadı , مَا سَمُّكَ؟ adın ne?

مَا EDATI İLE OLUMSUZ YAPILAN CÜMLE ÖRNEKLERİ

OLUMSUZ CEVAP	OLUMLU CEVAP	SORU CÜMLESİ
لَا، مَا شَرِبْتُ الشَّايَ Hayır, çay içmedim.	نَعَمْ، شَرِبْتُ الشَّايَ Evet, çay içtim.	هَلْ شَرِبْتَ الشَّايَ؟ Çay içtin mi?
لَا، مَا أَكَلْتُ الْبَيْضَةَ Hayır, yumurta yemedim.	نَعَمْ، أَكَلْتُ الْبَيْضَةَ Evet, yumurta yedim.	هَلْ أَكَلْتَ الْبَيْضَةَ؟ Yumurta yedin mi?

SIRA BİZDE

Verilen sorulara olumlu ve olumsuz cevaplar verelim.

لَا، مَا كَتَبْتُ الرِّسَالَةَ Hayır, mektup yazmadım	نَعَمْ، كَتَبْتُ الرِّسَالَةَ Evet, mektup yazdım	هَلْ كَتَبْتَ الرِّسَالَةَ؟ Mektubu yazdın mı?
لَا، مَا تَنَاوَلْتُ الأُرْزَ Hayır, pilav yemedim	نَعَمْ، تَنَاوَلْتُ الأُرْزَ Evet, pilav yedim.	هَلْ تَنَاوَلْتَ الأُرْزَ؟ Pilav yedin mi?

“Vakit ensar
olma vaktidir”



لَمْ EDATI İLE OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN YAPMA

Muzari fiillerin şimdiki zaman veya geniş zamanla Türkçeye tercüme edildiğini öğrenmiştik. (Bkz: sy-77) Muzari fiillerin başına لَمْ edati getirilince fiil geçmiş zamanın olumsuzu ile tercüme edilir.

ÇOĞUL		İKİL		TEKİL	
لَمْ يَكْتُبُوا	يَكْتُبُونَ	لَمْ يَكْتُبَا	يَكْتُبَانِ	لَمْ يَكْتُبْ	يَكْتُبُ
Yazmadılar	Yazıyorlar	İkisi yazmadı	İkisi yazıyor	Yazmadı	Yazıyor
لَمْ يَكْتُبْنَ	يَكْتُبْنَ	لَمْ تَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	لَمْ تَكْتُبْ	تَكْتُبُ
Yazmadınız	Yazıyorsunuz	İkiniz yazmadı	İkiniz yazıyor	Yazmadın	Yazıyorsun
لَمْ تَكْتُبُوا	تَكْتُبُونَ	لَمْ تَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	لَمْ تَكْتُبِي	تَكْتُبِينَ
Yazmadınız	Yazıyorsunuz	İkiniz yazmadı	İkiniz yazıyor	Yazmadım	Yazıyorsun
لَمْ نَكْتُبْ	نَكْتُبُ	لَمْ نَكْتُبْ	نَكْتُبُ	لَمْ أَكْتُبْ	أَكْتُبُ
Yazmadık	Yazıyoruz	Yazmadık	Yazıyoruz	Yazmadım	Yazıyorum

Tabloda muzari fiil ve muzari fiilin başına لَمْ edati getirilerek çekimini, geçmiş zamanın olumsuzu ile tercüme edildiğini görüyoruz. Bu edat muzariye geldiğinde bazı siygaların son harfinin harekesinin cezm olduğunu, bazılarının sonunda bulunan ن harfinin düştüğünü, bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmadığına dikkat edelim.



SIRA BİZDE

Olumsuz geçmiş zamanla tercüme edilen fiiller hangi seçenekte verilmiştir.

A- تَنْصُرُونَ مَا كَتَبَ ب- لَمْ يَكْتُبَا C- لَمْ تَنْصُرُوا

D- لَمْ تَنْصُرُوا مَا كَتَبَ E- مَا أَكَلْتَ تَرَكَبُ

ÇÖZÜM

Sadece D seçeneğinde verilen fiillerin birincisi muzari fiilin başına لَمْ

getirilerek, ikincisi mazi fiilin başına مَا edatı getirilerek olumsuz geçmiş zaman yapılmıştır.

OLUMSUZ ŞİMDİKİ ZAMAN

Muzari fiillerin başına (مَا) edatı getirilir, fiilin sonunda bir değişiklik olmaz.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
مَا يَكْتُبُونَ Yazmıyorlar	مَا يَكْتُبَانِ İkisi yazmıyor	مَا يَكْتُبُ Yazmıyor	3. KİŞİ MÜZEKKER
مَا يَكْتُبِينَ Yazmıyorsunuz	مَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmıyor	مَا تَكْتُبُ Yazmıyorsun	3. KİŞİ MÜENNES
مَا تَكْتُبُونَ Yazmıyorsunuz	مَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmıyor	مَا تَكْتُبُ Yazmıyorsun	2. KİŞİ MÜZEKKER
مَا تَكْتُبِينَ Yazmıyorsunuz	مَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmıyor	مَا تَكْتُبِينَ Yazmıyorsun	2. KİŞİ MÜENNES
مَا نَكْتُبُ Yazmıyorum		مَا أَكْتُبُ Yazmıyorum	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Başına مَا edatı getirilen muzari fiil şimdiki zamanın olumsuzu ile tercüme edilir.



SIRA BİZDE

Hangisinin anlamı **hatalı** verilmiştir?

- A- مَا تَنْصُرَانِ Siz ikiniz yardım etmiyorsunuz. B- مَا أَكَلْتُ Yemedi.
C- مَا تَجْلِسَانِ Siz ikiniz oturmuyorsunuz. D- مَا صَرَبْنَا Vurmadık.
E- مَا أَفْتَحُ Açmadım.

E seçeneğinde verilen muzari fiil geçmiş zamanla tercüme edildiğinden hatalı eşleştirme yapılmıştır. Anlamı "açmıyorum" olmalıydı.

ÇÖZÜM

OLUMSUZ GENİŞ VE GELECEK ZAMAN

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
لَا يَكْتُبُونَ Yazmazlar yazmayacaklar	لَا يَكْتُبَانِ İkisi yazmaz yazmayacak	لَا يَكْتُبُ Yazmaz yazmayacak	3.KİŞİ MÜZEKKER
لَا يَكْتُبِينَ Yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبُ Yazmazsın yazmayacaksın	3.KİŞİ MÜENNES
لَا تَكْتُبُونَ Yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبُ Yazmazsın yazmayacaksın	2.KİŞİ MÜZEKKER
لَا تَكْتُبِينَ Yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبِينَ Yazmazsınız yazmayacaksınız	2.KİŞİ MÜENNES
لَا نَكْتُبُ Yazmayız/ yazmayacağız		لَا أَكْتُبُ Yazmam	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK



Muzari fiillerin başına **لَا**

edatı getirilir, fiilin sonunda bir değişiklik olmaz.

Türkçeye geniş veya gelecek zamanın olumsuzu ile tercüme edilir.

SIRA BİZDE

Cümlelerden hangisinin anlamı **hatalı** verilmiştir?

- A- لَا نَكْتُبُ الرِّسَالَةَ Mektubu yazmayız.
- B- لَا أَقْرَأُ هَذِهِ الْكُتُبَ Bu kitapları okumayacağım.
- C- لَا تَشْرَبِينَ الشَّايَ Çay içmezsin.
- D- أَحْمَدُ لَا يَتَنَاوَلُ الْخُبْزَ Ahmet ekmek yemez.
- E- لَا تَذْهَبُونَ إِلَى السُّوقِ Çarşıya gitmiyorlar.

ÇÖZÜM

Muzari fiilin başına لَا gelirse geniş veya gelecek zamanla tercüme edilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

OLUMSUZ GELECEK ZAMAN (VURGULU)

Muzari fiilin başına لَنْ edatı getirilirse gelecek zamanın vurgulu olumsuzu şeklinde Türkçeye tercüme edilir. Muzarinin başına getirilen لَنْ edatı muzari fiilin son harfinin harekesini üstün/fetha yapar.

Üstün yapamadığı yerde ن harfi düşürür. Bayanların çoğul olduğu iki siygada herhangi bir değişiklik yapmaz. Ayetleri inceleyiniz.



Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe eremezsiniz.	Al-i İmran: 92	لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ
Her kimi Allah lanetlerse onu kurtaracak birini bulamayacaksınız.	Nisa:52	وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ يَحْدَهُ نَصِيرًا

Olumsuz gelecek zamanın kişilere göre çekimini inceleyiniz.



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
لَنْ يَكْتُبُوا Yazmayacaklar	لَنْ يَكْتُبَا İkisi yazmayacak	لَنْ يَكْتُبَ Yazmayacak	3. Kişi MÜZEKKER
لَنْ يَكْتُبْنَ Yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَا İkiniz yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَ Yazmayacaksın	3. Kişi MÜENNES
لَنْ تَكْتُبُوا Yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَا İkiniz yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبِي Yazmayacaksın	2. Kişi MÜZEKKER
لَنْ تَكْتُبْنَ Yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَا İkiniz yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبِي Yazmayacaksın	2. Kişi MÜENNES
لَنْ نَكْتُبَ Yazmayacağız		لَنْ أَكْتُبَ Yazmayacağım	1. Kişi MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

SIRA BİZDE

لَنْ edatının ayetlerde kullanımını ve muzari fiilde yaptığı değişikliği inceleyelim.

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا

Yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Çünkü sen yeri asla yaramazsın, boyca da dağlara asla erişemezsin. (İsra:37)

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا

Daha önce gelip geçenler hakkında da Allah'ın kanunu böyledir. Allah'ın kanununda asla değişme bulamazsın. (Ahzab:62)

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 4

SORU-1: مَا ضَرَبَ İfadesinin Türkçe anlamı hangi seçenekte verilmiştir?

- A- Vurdu B- Vurmadı C- Vurmuyor D- Vuracak E- Vurmayacak

SORU-2: تَنَاوَلْتُ الْفَطُورَ مُبَكَّرًا cümlesini olumsuz yapmak için hangi edata ihtiyaç duyarız?

- A- لَنْ B- لَا C- مَا D- لَمْ E- سَنْ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisi مَا رَكِبْتُ ifadesiyle aynı anlamdadır?

- A- لَنْ تَرَكَبَ B- مَا يَرَكَبُ C- لَا تَرَكَبُ D- لَمْ تَرَكَبَ E- لَمْ يَرَكَبْ

SORU-4: لَا يَنْزِلُ الْمَطَرُ مِنَ السَّمَاءِ hangi kelimedede dilbilgisel hata yapılmıştır?

- A- لَا B- السَّمَاءِ C- الْمَطَرُ D- مِنَ E- يَنْزِلُ

SORU-5: لَنْ يَفْتَحَ الْبَابَ Cümlesinde kırmızı renkli kelimenin son harfinin harekesi hangisidir?

- A- Ötre B- Üstün C- Esre D- İki ötre E- İki üstün

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-4 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	B	2	C	3	D	4	E	5	B
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

CEVAP-1: Mazi fiilin başına مَا edatı getirilince geçmiş zamanın olumsuzu ile tercüme edilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

CEVAP-2: تَنَاوَلْتُ fiili mazi fiildir. Başına مَا edatı getirilince olumsuz anlam kazanır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: مَا رَكِبْتُ ifadesi لَمْ تَرَكَبْ ifadesi ile aynı anlamdadır. Doğru cevap D seçeneğidir.

CEVAP-4: Muzari fiilin başına gelen لَا edatının muzarinin sonunu üstün okutmak gibi bir etkisi yoktur. Doğru cevap E seçeneğidir.

CEVAP-5: Muzari fiilin başına gelen كُنْ edatı, muzarinin sonunu üstün okutur. Doğru cevap B seçeneğidir.





GELECEK ZAMAN

5
ÜNİTE

Arapçada muzari fiilin başına سَوْفَ ya da سَوْفَ harfleri getirilirse, Türkçeye gelecek zamanla tercüme edilir. س harfi fiile, görece olarak yakın gelecek zaman, سَوْفَ harfi uzak gelecek zaman anlamı kazandırır.

YAKIN
GELECEK
ZAMAN

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİL
سَيَكْتُبُونَ Yazacaklar	سَيَكْتُبَانِ İkisi yazacak	سَيَكْتُبُ Yazacak	3. KİŞİ MÜZEKKER
سَيَكْتُبْنَ Yazacaksınız	سَتَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَتَكْتُبُ Yazacaksınız	3. KİŞİ MÜENNES
سَتَكْتُبُونَ Yazacaksınız	سَتَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَتَكْتُبُ Yazacaksınız	2. KİŞİ MÜZEKKER
سَتَكْتُبْنَ Yazacaksınız	سَتَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَتَكْتُبِينَ Yazacaksınız	2. KİŞİ MÜENNES
سَنَكْتُبُ Yazacağız		سَأَكْتُبُ Yazacağım	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
سَوَفَ يَكْتُبُونَ Yazacaklar	سَوَفَ يَكْتُبَانِ İkisi yazacak	سَوَفَ يَكْتُبُ Yazacak	3.KİŞİ MÜZEKKER
سَوَفَ يَكْتُبْنَ Yazacaksınız	سَوَفَ تَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَوَفَ تَكْتُبُ Yazacaksın	3.KİŞİ MÜENNES
سَوَفَ تَكْتُبُونَ Yazacaksınız	سَوَفَ تَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَوَفَ تَكْتُبِ Yazacaksın	2.KİŞİ MÜZEKKER
سَوَفَ تَكْتُبْنَ Yazacaksınız	سَوَفَ تَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَوَفَ تَكْتُبِينَ Yazacaksın	2.KİŞİ MÜENNES
سَوَفَ نَكْتُبُ Yazacağız		سَوَفَ أَكْتُبُ Yazacağım	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

UZAK
GELECEK
ZAMAN

Muzari fiilin başına getirilen bu harfler fiilde herhangi bir değişiklik yapmadan çekimlenir. Başına سَوَفَ gelen muzari fiil yakında ya da ilerde diye tercüme edilir. Ayetleri inceleyiniz.



(Tekasür: 3-4) "كَلَّا سَوَفَ تَعْلَمُونَ ثُمَّ كَلَّا سَوَفَ تَعْلَمُونَ"

"Hayır! Yakında bileceksiniz, yine hayır; ilerde bileceksiniz"

(Şuara:227) "وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ"

"O zalimler yakında nasıl bir devrimle yıkılacaklarını görecekler"

ZAMAN BİLDİREN KELİMELER

الْيَوْمُ	غَدًا	أَمْسٍ	الصَّبَاحُ	الظُّهْرُ	العَصْرُ	المَغْرِبُ
Bugün	Yarın	Dün	Sabah	Öğlen	İkinci	Akşam
العِشَاءُ	النَّهَارُ	اللَّيْلُ	الْأُسْبُوعُ	الشَّهْرُ	السَّنَةُ	الْقَرْنُ
Yatsı	Gündüz	Gece	Hafta	Ay	Yıl	Yüz yıl
الشتاءُ	الْحَرِيفُ	الصَّيْفُ	الرَّبِيعُ	العِشَاءُ	الغَدَاءُ	الْفَطْوْرُ
Kış	Sonbahar	Yaz	İlkbahar	Akşam yemeği	Öğlen yemeği	Kahvaltı

SIRA BİZDE

“Ahmet ve ailesi bu yaz umreye gidecekler” cümlesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A - أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ سَيَذْهَبُونَ هَذَا الشِّتَاءِ

B - أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ سَيَذْهَبُ هَذَا الشِّتَاءِ

C - سَيَذْهَبُ أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ هَذَا الشِّتَاءِ إِلَى الْعُمْرَةِ

D - سَيَذْهَبُ أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ إِلَى الْعُمْرَةِ هَذَا الصَّيْفِ

E - سَيَذْهَبُونَ أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ إِلَى الْعُمْرَةِ هَذَا الصَّيْفِ

A, B, C seçeneklerinde kış kelimesi yer almış. E seçeneğinde ise, fiil cümlesinde fiilin tekil kullanılması kuralı ihlal edilip, fiil çoğul kullanılmıştır. Doğru cevap D seçeneğidir.



GELECEK ZAMANLA İLGİLİ
ÖRNEK KULLANIMLAR

"وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ"

"Rabbin sana verecek sen de razı olacaksın"(Duha:5)

سَأَكْتُبُ رِسَالَةً لِصَدِيقِي فِي الْمَسَاءِ

Akşam arkadaşşıma mektup yazacağım.

سَوْفَ نَزُورُ الْأَمَاكِنَ الْمُقَدَّسَةَ

Mukaddes yerleri ileri bir vakitte ziyaret edeceğiz.

سَيَنْزِلُ الرُّكَّابُ مِنَ الْحَافِلَةِ فِي الْمَوْقِفِ

Yolcular durakta otobüsten inecekler.

سَوْفَ تُسَافِرُ إِلَى بَلَدٍ عَرَبِيٍّ

Bir Arap ülkesine ilerde seyahat edeceksin.

سَيَشْرَبُ الْوَلَدُ الْحَلِيبَ

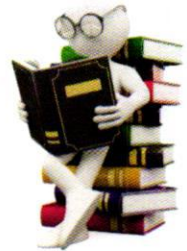
Çocuk süt içecek.

SIRA BİZDE

سَنَقْرَأُ كِتَابًا تَارِيخِيَّةً فِي هَذَا الصَّيْفِ

karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A- Bu sene tarih kitapları okuyoruz.
- B- Bu yaz tarih kitapları okuduk.
- C- Bu yaz tarih kitapları okuyacağız.
- D- Gelecek yaz tarih kitapları okuyacağız.
- E- Yazın matematik kitapları okuduk.



Cümlede fiil gelecek zaman içermektedir. Cümledeki sonunda bu yaz kelimesi olduğuna göre doğru cevap C seçeneğidir.



EMİR FİİL (EMR-İ HAZİR)

Fiilin kök harfleri olan mazi fiilin başına **آتین** harfleri getirilerek

muzari fiilin türetildiğini öğrenmiştik. (Bkz: sy-76) Emir fiilleri de muzari fiillerden türetiriz.

EMR-İ HAZİRİN
TÜRETİLMESİ

Emr-i hazır, muzari fiilin muhatap ve muhataba (2. kişiler) sigalarından şu şekilde türetilir.

1- Muzari fiilin başında bulunan muzari harfi olan **ت** yi

atarız. Son harfin harekesini cezmi yaparız.

2- Muzari harfinden sonraki harf (kök 1. harf) cezimli ise

başına **ا** getiririz. Başa getirdiğimiz bu elif harfinin harekesini

belirlerken iki yol izleriz. Kök harflerin ortancasının harekesi ötre ise bu elif harfini de ötre ile harekeleriz. Eğer ortanca harfin harekesi esre ise bu elif harfini de esre ile harekeleriz. Yok eğer, bu elif harfi üstün ise başa eklemiş olduğumuz elif harfini yine esre ile harekeleriz.



					2. Kişi
تَذَهَبُ	تَفْتَحُ	تَجْلِسُ	تَضْرِبُ	تَكْتُبُ	تَنْصُرُ
ذَهَبُ	فَتْحُ	جَلِسُ	ضَرْبُ	كْتُبُ	نُصْرُ
اَذْهَبُ	اَفْتَحُ	اَجْلِسُ	اِضْرِبُ	اَكْتُبُ	اُنْصُرُ
					Muzari harfi atılır.
					Başta getirilen elif, ortanca harfe göre harekelenir.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	
أَنْصُرُوا	أَنْصُرَا	أَنْصُرْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	نَصَرَ Yardımcı etti
Yardımcı ediniz	İkiniz yardımcı ediniz	Yardımcı et		تَنْصُرْ
أَنْصُرَنَّ	أَنْصُرَا	أَنْصُرِي	2.KİŞİ MÜENNES	Yardımcı ediyorsun

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	
إِضْرِبُوا	إِضْرِبَا	إِضْرِبْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	ضَرَبَ Dövdü
Dövdünüz	İkiniz dövdünüz	Döv		تَضْرِبْ
إِضْرِبَنَّ	إِضْرِبَا	إِضْرِبِي	2.KİŞİ MÜENNES	Dövdüyorsun

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	
اِفْتَحُوا	اِفْتَحَا	اِفْتَحْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	فَتَحَ Açtı
Açınız	İkiniz açınız	Aç		تَفْتَحْ
اِفْتَحَنَّ	اِفْتَحَا	اِفْتَحِي	2.KİŞİ MÜENNES	Açıyorsun



Emir fiiller çekimlenirken sona bitişen kırmızı renkli harfler fail (özne) dir. اِفْتَحْ

sigasında fail gizlidir.



3- Eğer muzari harfi ت den sonraki harf cezm değil hareketli ise muzari harf atılır. Son harfin harekesi yine cezm yapılır.

تَسِيرُ	تَعِيشُ	تَنَالُ	تَنَامُ	تَزُورُ	تَقُولُ	2.KİŞİ Muzari harfi atılır. Son harf cezim ile hareketlenir.
سِيرُ	عِيشُ	نَالُ	نَامُ	زُورُ	قُولُ	
سِرْ	عِشْ	نَلْ	نَمْ	زُرْ	قُلْ	



Muzari fiilin ortanca harfi illet harfi dediğimiz ا و ي

harflerinden biri ise bu harfin düşürüldüğünü, çekimlenme esnasında yeniden yazıldığını unutmayalım.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	زَارَ
زُورُوا	زُورَا	زُرْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	Ziyaret etti
Ziyaret ediniz	İkiniz ziyaret ediniz	Ziyaret et	2.KİŞİ MÜENNES	تَزُورُ
زُرْنَ	زُورَا	زُورِي		Ziyaret ediyorsun



Emir fiiller çekimlenirken sona bitişen kırmızı renkli harfler fail (özne) dir.



SIRA BİZDE

1.SORU: قُلْنَ emir fiilinin faili aşağıdakilerden hangisidir?

- A- قُلْ B- قُلْنَ C- قُ D- Gizli E- نَ

2.SORU: بَاعَ fiilinin emri aşağıdakilerden hangisidir?

- A- بَعِ B- بَاعَ C- بَعِ D- أْبِعْ E- يَبِعُ

3.SORU: Aşağıdaki emir fiillerin hangisinde fail (özne) gizlidir?

- A- اجلسوا B- اشرَبْنَ C- اكتبَا D- اُنصُرْ E- اِذْهَبِي

1. sorudaki fiil muzari harfleriyle başlamadığı için mazi bir fiildir. Fiilin sonunda bulunan nun harfi, fiilin failidir. Doğru cevap E seçeneğidir.

2. soruda verilen fiil yine mazi bir fiildir. Muzarisi يَبِعُ

şeklinde gelir. Fiilin başında bulunan muzari harfi kaldırılırsa

يَبِعُ, son harfi cezmedilince يَبِعُ, arada bulunan

illet harfi kaldırılınca بَعِ şeklini alır.

Doğru cevap A seçeneğidir.

3. soruda 2. Tekil kişinin öznesi gizlidir.

Doğru cevap D seçeneğidir.





كَانَ VE KARDEŞLERİ



(كَانَ) ve kardeşleri, isim cümlesinin önüne gelen, kendi özel

anlamını cümleye katan, isim cümlesinin öğeleri üzerinde bazı şekilsel değişiklikler yapan fiillerdir. Şimdi bu fiillerden bazısını tanıyalım.

Oldu	Hala devam ediyor	Değildir	Oldu	Oldu	İdi / oldu



كَانَ ve kardeşleri, isim cümlesinin önüne gelince, isim cümlesinin öğeleri olan mübtedayı kendisine isim, haberi de kendisine haber yapar. Kane ve kardeşlerinin ismi merfu, haberi mansubdur. Örnekleri inceleyiniz.



كَانَ الشَّارِعُ وَاسِعًا			الشَّارِعُ وَاسِعٌ	
Kane'nin haberi	Kane'nin ismi	Nakis fiil	Haber	Mübteda
Cadde geniş idi.			Cadde geniştir.	

لَيْسَتْ الْمَدْرَسَةُ كَبِيرَةً		الْمَدْرَسَةُ كَبِيرَةٌ	
Leyse'nin haberi	Leyse'nin ismi	Nakıs fiil	Haber Mübteda
Okul büyük değildir.		Okul büyüktür.	



كَانَ ve kardeşlerine nakıs fiilde denir. O nedenle mazi, muzari ve emir çekimleri vardır. Sadece لَيْسَ nin muzari ve emri gelmez. Ama mazi olarak çekimlenir.

كَانَ VE KARDEŞLERİ ÖRNEK ÇEKİMLERİ

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİL
لَيْسُوا	لَيْسَا	لَيْسَ	3. KİŞİ MÜZEKKER
لَيْسْنَ	لَيْسَتَا	لَيْسَتْ	3. KİŞİ MÜENNES
لَيْسْتُمْ	لَيْسْتُمَا	لَيْسْتَ	2. KİŞİ MÜZEKKER
لَيْسْتُنَّ	لَيْسْتُمَا	لَيْسْتِ	2. KİŞİ MÜENNES
لَيْسْنَا	لَيْسْتُ	لَيْسْتُ	1. KİŞİ ORTAK

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİL
كَانُوا	كَانَا	كَانَ	3. KİŞİ MÜZEKKER
كَانْنَ	كَانَتَا	كَانَتْ	3. KİŞİ MÜENNES
كُنْتُمْ	كُنْتُمَا	كُنْتَ	2. KİŞİ MÜZEKKER
كُنْتُنَّ	كُنْتُمَا	كُنْتِ	2. KİŞİ MÜENNES
كُنَّا	كُنْتُ	كُنْتُ	1. KİŞİ ORTAK



Mazi fiiller çekimlenirken sona bitişen kırmızı renkli eklerin fail (özne) olduğunu daha önce öğrenmiştik. 3. kişi müzekker ve müennes sigalarında fail gizlidir.

كَانَ VE KARDEŞLERİ ÖRNEK CÜMLELER

TEKİL
İSİMLER İÇİN

NAKİS FİİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ	EMİR	MUZARİ	MAZİ
كَانَ الْوَلَدُ طَوِيلًا Çocuk uzun idi.	الْوَلَدُ طَوِيلٌ Çocuk uzundur.	كُنْ Ol	يَكُونُ Olur	كَانَ İdi/Oldu
صَارَ الطَّالِبُ مُجْتَهِدًا Öğrenci çalışkan oldu.	الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ Öğrenci çalışkandır.	صِرْ Ol	يَصِيرُ Olur	صَارَ Oldu
لَيْسَ الرَّجُلُ غَنِيًّا Adam zengin değildir.	الرَّجُلُ غَنِيٌّ Adam zengindir.	-	-	لَيْسَ Değildir.
مَا زَالَ الْجَوُّ حَارًّا Hava hala sıcaktır.	الْجَوُّ حَارٌّ Hava sıcaktır.	-	مَا يَزَالُ Hala devam ediyor	مَا زَالَ



Nakis fiillerin isimleri tekil isim olursa ötre ile merfu oldukları, haberleri tekil isim olursa üstün ile mansub olduğu unutulmamalıdır.



مَا زَالَ



NAKİS FİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ
كَانَ الْمُدْرَسَانِ جَدِيدَيْنِ	الْمُدْرَسَانِ جَدِيدَانِ
İki öğretmen yeni idi.	İki öğretmen yenidir.
كَانَتِ الْبَنَاتَانِ جَمِيلَتَيْنِ	الْبَنَاتَانِ جَمِيلَتَانِ
İki kız güzel idi.	İki kız güzeldir.
لَيْسَ الطَّبِيبَانِ مَاهِرَيْنِ	الطَّبِيبَانِ مَاهِرَانِ
İki doktor becerikli değildir.	İki doktor beceriklidir.
صَارَتِ الْمُعَلِّمَتَانِ مُشْفِقَتَيْنِ	الْمُعَلِّمَتَانِ مُشْفِقَتَانِ
İki bayan hoca şefkatli oldu.	İki bayan hoca şefkatlidir.

İKİL
İSİMLER İÇİN



Nakis fiillerin isimleri ikil bir isim olursa elif ile merfu, haberleri ikil bir isim olursa ye harfi ile mansub olur.

NAKİS FİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ
كَانَ الْمُدْرَسُونَ جَدِيدِينَ	الْمُدْرَسُونَ جَدِيدُونَ
Öğretmenler yeni idi.	Öğretmenler yenidir.
كَانَتِ الطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٍ	الطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٍ
Doktorlar becerikli idi.	Doktorlar beceriklidir.

CEM-İ
MÜZEKKER
İSİMLER İÇİN

CEM-İ
MÜENNES
İSİMLER İÇİN



Nakis fiillerin haberleri cem-i müzekker salim olursa ye ile, cem-i müennes salim olursa esre ile mansub olur.

NAKİS FİİLDEN SONRA

كَاتِبِ الْأَشْجَارِ طَوِيلَةً

Ağaçlar uzun idi.

İSİM CÜMLESİ

الْأَشْجَارُ طَوِيلَةٌ

Ağaçlar uzundur.

كَاتِبِ الْأَقْلَامِ كَثِيرَةً

Kalemler çok idi.

الْأَقْلَامُ كَثِيرَةٌ

Kalemler çoktur.

DÜZENSİZ
ÇOĞUL
İSİMLER İÇİN

Nakis fiillerin haberleri düzensiz / kırık çoğul olursa üstün ile mansub olur.



SIRA BİZDE

1.SORU: كَانَ الْمُهَنْدِسُ boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A- نَشِيطٌ B- نَشِيطٍ C- نَشِيطًا D- نَشِيطَةً E- نَشِيطَةٌ

2.SORU: لَيْسَتْ جَدِيدَةٌ boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A- الطَّيْبَةُ B- الطَّيْبَةِ C- طَيِّبَةٌ D- الطَّيِّبَةُ E- طَيِّبَةٌ

1. soruda Kane'nin haberi mansub olacağından doğru cevap C seçeneğinde verilmiştir.
2. soruda Leyse'nin ismi merfu olacağından doğru cevap D seçeneğinde verilmiştir.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 5

SORU-1: جَاءَ الرَّبِيعُ مَا زَالَ الثَّلْجُ يَنْزُلُ cümlesinin Türkçe karşılığı hangi

seçenekte verilmiştir?

- A- İlkbahar geldi ama hala kar yağıyor.
 B- İlkbahar geldi ama hala yağmur yağıyor.
 C- Yaz geldi ama hala kar yağıyor.
 D- İlkbahar geldi kar yağmaya başladı.
 E- Yaz geldi ama hala kar yağmadı.



SORU-2: كَيْسَ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٌ cümlesinin başına كَيْسَ getirilirse yeni

cümle aşağıdakilerden hangisi olur?

- A- كَيْسَ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٍ B- كَيْسَتِ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٌ
 C- كَيْسَتِ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٍ D- كَيْسَتِ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتًا
 E- كَيْسَ كَطَّالِبَاتٍ نَشِيطَاتًا

SORU-3: Hangisi كَانَ ve kardeşlerinden değildir?

- A- كَيْسَ B- صَارَ C- مَا زَالَ D- كَيْتَ E- كَيْتَ

SORU-4: كَسْتُ تَلْمِيذًا cümlesinde nakıs fiilin ismi hangisidir?

- A- كَسْتُ B- تٌ C- تَلْمِيذًا D- كَسْ E- كَسْتُ تَلْمِيذًا

SORU-5: أَصْبَحْتُ مُدْرِّسًا cümlesinin Türkçe karşılığı hangi seçenekte verilmiştir?

- A- Doktor oldum. B- Doktor olduk. C- Doktor idim.
D- Öğretmen oldum. E- Öğretmen olduk.

SORU-6: Aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A- İkil bir isim nakıs fiilin haberi olursa ye ile mansub olur.
B- Tekil bir isim nakıs fiilin haberi olursa harekesi fetha olur.
C- Leyse fiilinin muzari ve emri gelmez.
D- Nakıs fiiller ismini merfu, haberini mansub yapar.
E- Nakıs fiiller fiil cümlesinin başına gelir.

SORU-7: Cümlelerin hangisinde dilbilgisel **yanlışlık** yapılmıştır?

- A- لَيْسَ الْمُدِيرُ نَشِيطًا B- كَانَ الرَّجُلُ نَظِيفًا
C- لَيْسَتْ الْبَنَاتُ مَاهِرَاتًا D- صَارَ الطِّفْلُ ذَكِيًّا
E- مَا زَالَ يَنْزِلُ الْمَطَرُ مِنَ السَّمَاءِ



SORU-8: Hangisi emir fiildir?

- A- قَتَلَ B- تَنْظُرَانِ C- نَلَّ D- أَكْتُبُ E- سِرَّتْ

SORU-9: Hangisi emir fiil değildir?

- A- اجْلِسْ B- قُلْنَ C- نَالَا D- شَرِبْنَ E- اِفْتَحْ

SORU-10: Hangisi gelecek zaman bildirir?

- A- سَتَعَلِّمُ B- سَمِعْنَا C- سَجَدْتُ D- سَلَّمْنَا E- سِيرُوا

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-5 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	A	2	C	3	D	4	B	5	D	6	E	7	C	8	C	9	D	10	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---

CEVAP-1: Cümlede ilkbaharın gelişi ve kar yağmasından bahsediliyor. Doğru cevap **A** seçeneğidir.

CEVAP-2: Nakıs fiiller isim cümlesine eklenir ismini ref haberini nasb eder. Doğru cevap **C** seçeneğidir.

CEVAP-3: Leyte inne ve kardeşlerindedir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-4: Leyse fiili çekimlenirken sonuna bitişen ekler nakıs fiilin ismidir. Doğru cevap **B** seçeneğidir.

CEVAP-5: Esbaha fiilinin sonuna bitişen tu harfi birinci kişi ekidir. Öğretmen oldum diye tercüme edilir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-6: Kane ve kardeşleri fiil cümlesinin başına değil, isim cümlesinin başına eklenirler. Doğru cevap **E** seçeneğidir.

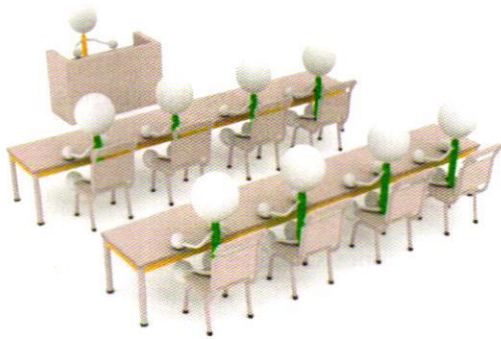
CEVAP-7: Cem-i müennes salim isimlerin mansubluk alameti esredir. Çünkü üstün harekesi almazlar. Doğru cevap **C** seçeneğidir.



CEVAP-8: Fiiller dikkatle incelenirse A ve E seçeneklerinde verilen fiillerin mazi oldukları, B ve D seçeneklerinde verilen fiillerin ise muzari fiil olduğu, C seçeneğinde verilen fiilin nale fiilinin emri olduğu anlaşılır. Doğru cevap **C** seçeneğidir.

CEVAP-9: Fiiller dikkatle incelenirse A, B, C ve E seçeneklerinde verilen fiillerin emir fiil oldukları, D seçeneğinde verilen fiilin mazi fiil olduğu görülür. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-10: Fiiller dikkatle incelenirse B, C, D ve E seçeneklerinde verilen fiillerin mazi fiil oldukları, A seçeneğinde verilen fiilin muzari fiil olduğu, başına se harfi getirilerek gelecek zaman elde edildiği görülür. Doğru cevap **A** seçeneğidir.





MUZARİ FİİLİN NASBI



ÜNİTE

Arapçada أَنْ - كُنْ - كَيْ - إِذَنْ edatlarından herhangi

birisi muzari fiilin başına gelirse muzari fiile yeni bir anlam kattığı gibi muzari fiilin sonunu nasb eder.

Kısaca başına nasb edatlarından birisi gelmiş muzari fiil çekimlenirken bazı sigalarda son harfinin harekesini üstün / fetha olur. Bazı sigalarda nun harfini düşer. Bayanların çok olduğu iki sigada herhangi bir değişiklik olmaz. Tabloları inceleyiniz.



لَنْ

Tablo

incelenirse;
5 yerde son harfin harekesi üstün,
7 yerde (efal-i hamse) nun harfi düşmüş,
bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmamıştır.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
أَنْ يَكْتُبُوا ● Onların yazması	أَنْ يَكْتُبَا ● İkisinin yazması	أَنْ يَكْتُبَ ● Onun yazması	3. KİŞİ MÜZEKKER
أَنْ يَكْتُبْنَ ● Sizin yazmanız	أَنْ تَكْتُبَا ● İkinizin yazması	أَنْ تَكْتُبَ ● Senin yazman	3. KİŞİ MÜENNES
أَنْ تَكْتُبُوا ● Sizin yazmanız	أَنْ تَكْتُبَا ● İkinizin yazması	أَنْ تَكْتُبِي ● Senin yazman	2. KİŞİ MÜZEKKER
أَنْ تَكْتُبْنَ ● Sizin yazmanız	أَنْ تَكْتُبَا ● İkinizin yazması	أَنْ تَكْتُبِي ● Senin yazman	2. KİŞİ MÜENNES
أَنْ نَكْتُبَ ● Bizim yazmamız		أَنْ أَكْتُبَ ● Benim yazmam	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİL
لَنْ يَكْتُبُوا ● Yazmayacaklar	لَنْ يَكْتُبَا ● ikisi yazmayacak	لَنْ يَكْتُبَ ● O yazmayacak	3. KİŞİ MÜZEKKER
لَنْ يَكْتُبَنَّ ●	لَنْ تَكْتُبَا ●	لَنْ تَكْتُبَ ●	3. KİŞİ MÜENNES
لَنْ تَكْتُبُوا ● Yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَا ● İkiniz yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَ ● Yazmayacaksın	2. KİŞİ MÜZEKKER
لَنْ تَكْتُبَنَّ ●	لَنْ تَكْتُبَا ●	لَنْ تَكْتُبِي ●	2. KİŞİ MÜENNES
لَنْ نَكْتُبَ ● Yazmayacağız		لَنْ أَكْتُبَ ● Yazmayacağım	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

لَنْ



Tablo incelenirse; yeşil noktalı 5 yerde son harfin harekesi üstün, kırmızı noktalı 7 yerde (efal-i hamse) nun harfi düşmüş, mavi noktalı bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmamıştır. Çünkü bu iki siga mebni (kalıplaşmış) dir.

كَي



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
<p>كَي يَكْتُبُوا ●</p> <p>Yazmaları için</p> <p>كَي يَكْتُبْنَ ●</p>	<p>كَي يَكْتُبَا ●</p> <p>ikisinin yazması için</p> <p>كَي تَكْتُبَا ●</p>	<p>كَي يَكْتُبُ ●</p> <p>Onun yazması için</p> <p>كَي تَكْتُبُ ●</p>	<p>3. Kişi MÜZEKKER</p> <p>3. Kişi MÜENNES</p>
<p>كَي تَكْتُبُوا ●</p> <p>Yazmanız için</p> <p>كَي تَكْتُبْنَ ●</p>	<p>كَي تَكْتُبَا ●</p> <p>İkinizin yazması için</p> <p>كَي تَكْتُبَا ●</p>	<p>كَي تَكْتُبُ ●</p> <p>Yazman için</p> <p>كَي تَكْتُبِي ●</p>	<p>2. Kişi MÜZEKKER</p> <p>2. Kişi MÜENNES</p>
<p>كَي نَكْتُبُ ●</p> <p>Yazmamız için</p>		<p>كَي أَكْتُبُ ●</p> <p>Yazmam için</p>	<p>1. Kişi MÜZEKKER MÜENNES ORTAK</p>

Tablo incelenirse; yeşil noktalı 5 yerde son harfin harekesi üstün, kırmızı noktalı 7 yerde (efal-i hamse) nun harfi düşmüş, mavi noktalı bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmamıştır. Çünkü bu iki siga mebni (kalıplaşmış) dir.



MUZARİ FİLİN MANSUB KULLANIMIYLA
İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

أُرِيدُ أَنْ أَشْرَبَ الشَّايَ Çay içmek istiyorum.	لَنْ أَشْرَبَ الشَّايَ Çay içmeyeceğim.
سَيَذْهَبُ مُحَمَّدٌ إِلَى إِسْطَنْبُولَ لِكَيْ يَتَعَلَّمَ Muhammed eğitim için İstanbul'a gidecek.	لَنْ نَكْتُبَ رِسَالَةً Mektup yazmayacağız.
يَجِبُ أَنْ نَقْرَأَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ Kur'an-ı Kerim okumamız gerekir.	إِفْتَحْ دَفْتَرَكَ كَيْ تَكْتُبَ Yazmak için defterini aç.
"أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُذِّي" İnsan başıboş bırakılacağını mı sanır.(Kıyame:36)	لَنْ أَفْتَحَ فَمِي Ağzımı açmayacağım.

SIRA BİZDE

"Adam süt içmeyecek" cümlesinin Arapça karşılığı hangisidir?



Muzari fiili nasb eden edatlardan gelecek zamanın olumsuzu ile Türkçeye tercüme edilen edat sadece **B** seçeneğinde verilmiştir.

- A - الرَّجُلُ أَنْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ
B - الرَّجُلُ لَنْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ
C - الرَّجُلُ كَيْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ
D - الرَّجُلُ لِكَيْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ
E - الرَّجُلُ لَمْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 6

SORU-1: هَلْ تُرِيدُ أَنْ الشَّايَ cümledeki boşluğa hangisi gelmelidir?

- A- تَأْكُلُ B- تَشْرَبُ C- تَرْكَبُ D- تَشْرَبُ E- يَشْرَبُ

SORU-2: تَجْتَهِدُ كَثِيرًا تَتَعَلَّمُ cümledeki boşluğa hangisi gelmelidir?

- A- أَنْ B- لَنْ C- لِكَيْ D- إِذَنْ E- لَمْ

SORU-3: يَذْهَبُ إِلَى الْمَدِينَةِ الرَّجُلُ cümledeki boşluğa

aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A- أَنْ B- لَنْ C- لِكَيْ D- إِذَنْ E- لَمْ

SORU-4: عَلَيْكَ تَأْخُذُ سَيَّارَةَ أُجْرَةٍ

Cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A- أَنْ B- لَنْ C- لِكَيْ D- إِذَنْ E- لَمْ

SORU-5: Aşağıdaki cümlelerden hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

- A- أَنَا لَنْ أَفْتَحِي فَمِي C- هِيَ لَنْ تَدْرُسُ دَرَسَهَا B- هُوَ لَنْ يَرْكَبُ الْحَافِلَةَ
D- أَنْتَ لَنْ تَنَامَ E- نَحْنُ لَنْ نَذْهَبُ إِلَى الْبَيْتِ



ÜNİTE DEĞERLENDİRME-6 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	C	3	B	4	A	5	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

CEVAP-1: Başında أَنْ edatı olduğu için sonra gelecek fiil mansub olmalıdır.

Anlamdan yola çıkarsak (Çay içmek istiyor musun?) doğru cevabın D seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-2: Boşluktan sonra gelen fiilin son harekesini fetha okutacak edat nasb edatı olmalıdır. E seçeneğinde cezm edatı vardır. Anlamdan yola çıkarsak (Öğrenmek için çok çalışıyorsun) doğru cevabın C seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-3: Boşluktan sonra gelen fiilin son harekesini fetha okutacak edat nasb edatı olmalıdır. E seçeneğinde cezm edatı vardır. Anlamdan yola çıkarsak (Adam şehre gitmeyecek) doğru cevabın B seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-4: Boşluktan sonra gelen fiilin son harekesini fetha okutacak edat nasb edatı olmalıdır. E seçeneğinde cezm edatı vardır. Anlamdan yola çıkarsak (Taksi tutmalısın) doğru cevabın A seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-5: C seçeneğinde 1. Tekil kişi için kullanılan fiil kipi yanlış verilerek dilbilgisel hata yapılmıştır. Doğru cevap أَنَا لَنْ أَفْتَحَ فَمِي şeklinde olmalıydı.



MALUM VE MEÇHUL FİLLER



Arapçada fiiller failin belli olup olmamasına göre malum (**etken**) ve meçhul (**edilgen**) diye ayrıştırılırlar.

MALUM (ETKEN) FİİL



ÜNİTE

Yapanı belli olan, yani gerçek bir faile (özne) sahip olan fiillerdir. Türkçede etken fiil olarak bilinir.

شَرِبَ الطِّفْلُ اللَّبْنَ "Çocuk süt içti." cümlesinde içme eyleminin

kim tarafından yapıldığı bellidir. Kısaca özne (**fail**) mevcuttur.



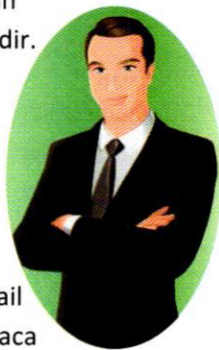
MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL

Yapanı belli olmayan, yani gerçek bir faile (özne) sahip olmayan fiillerdir. Türkçede edilgen fiil olarak diye adlandırılır. شَرِبَ اللَّبْنَ

"Süt içildi." cümlesinde içme eyleminin kim tarafından yapıldığı belli değildir. Kısaca özne (**fail**) mevcut değildir.

NAİB-İ FAİL
(SÖZDE ÖZNE)

Meçhul (edilgen) fiillerin kullanıldığı cümlelerde fail (özne) bulunmadığından cümlede me'ul (**nesne**) olan kelime öznenin yerine geçer. Bu çeşit öznelere naib-i fail (sözde özne) denir. Naib-i fail failin yetkilerini taşır. Kısaca fail gibi davranır. Naib-i fail merfudur. Örnekleri inceleyiniz.



قَرَأَ الْوَلَدُ الْكِتَابَ

Çocuk kitabı okudu.

قَرَأَ الْكِتَابَ

Kitap okundu.

شَرَحْتُ الدَّرْسَ

Dersi açıkladım.

شَرِحَ الدَّرْسَ

Ders açıklandı.

فَتَحَ الرَّجُلُ الْبَابَ

Adam kapıyı açtı.

فُتِحَ الْبَابُ

Kapı açıldı.



Fiil cümlesinde fiil ile fail arasında olan müzekkerlik ve müenneslik uyumunun fiil ile naib-i fail arasında da olması gerektiğini unutmayalım.

حَمَلَتِ الْبِنْتُ الْحَقِيْبَةَ

Kız çantayı taşıdı.

حُمِلَتِ الْحَقِيْبَةُ

Çanta taşındı.

شَرِبَتِ فَاطِمَةُ الشَّايَ

Fatma çay içti.

شُرِبَ الشَّايُ

Çay içildi.

فَتَحَ الرَّجُلُ النَّافِذَةَ

Adam pencereyi açtı.

فُتِحَتِ النَّافِذَةُ

Pencere açıldı.

MALUM FİİLİN MEÇHUL FİİLE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Türkçede etken fiil edilgen fiile dönüştürülürken (yazdı - yazıldı, sildi - silindi, çizdi - çizildi, içti - içildi) örneklerinde olduğu gibi il, il, ul, ül yada in, in, un, ün ekleri getirilir.

Adam kapıyı açtı.

Kapı açıldı.

Camı sildim.

Cam silindi.

İkinci cümlelerde **kapı** ve **cam** kelimelerinin sözde özne, açıldı ve silindi nin edilgen fiil olduğuna dikkat edelim.



Arapçada malum fiilden meçhul fiil yapılırken malum fiilin harf sayısı bizim için önemlidir.

**ÜÇ HARFLİ MAZİ FİİLLERDEN
MEÇHUL FİİL ELDE ETME**

Üç harfli mazi fiillerden meçhul fiil yaparken, ilk harfi ötre ile ortanca harfi esre ile harekeleriz. Son harf aynı kalır.

شَكَرَ	مَسَحَ	نَصَرَ	عَسَلَ	ذَهَبَ	MALUM (ETKEN) FİİL
Teşekkür etti	Sildi	Yardıml etti	Yıkadı	Gitti	
شُكِرَ	مُسِحَ	نُصِرَ	عُسِلَ	ذُهِبَ	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL
Teşekkür edildi	Silindi	Yardıml edildi	Yıkandı	Gidildi	



Asıl harfleri arasında şedde veya illet harfleri dediğimiz ي، و، ا harfleri olan mazi fiiller meçhule dönüştürülürken oluşan değişikliğe dikkat ediniz.

وَقِيَ	حَمِيَ	مَرَّ	دَعَا	قَالَ	MALUM (ETKEN) FİİL
Korudu	Korudu	Uğradı	Çağırıldı	Dedi	
وُقِيَ	حُمِيَ	مُرَّ	دُعِيَ	قِيلَ	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL
Korundu	Korundu	Uğranıldı	Çağırıldı	Denildi	

HARF SAYISI ÜÇTEN FAZLA
OLAN MAZİ FİİLLERDEN
MEÇHUL FİİL ELDE ETME

Harf sayısı dört, beş ve altı olan mazi fiiller meçhul fiile dönüştürülürken ilk harfi ötre ile, sondan bir önceki harfi esre ile, cezimli harfleri yine cezimler, diğer harekeli olanları ötre ile harekeleriz. Son harf aynı kalır. Örnekleri inceleyiniz.

تَعَلَّمَ	إِسْتَخْرَجَ	إِحْتَرَمَ	نَاقَشَ	أَكْرَمَ	MALUM (ETKEN) FİİL
Öğrendi	Çıkarıdı	Saygı gösterdi	Tartıştı	İkram etti	
تُعَلَّمَ	أُسْتُخْرِجَ	أُحْتَرِمَ	نُوقِشَ	أُكْرِمَ	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL
Öğrenildi	Çıkarıldı	Saygı gösterildi	Tartışıldı	İkram edildi	

AYETLERDE MEÇHUL FİİL

غَلَبَتِ الرُّومُ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ	ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
Rumlar, yakın bir yerde yenildiler (Rum:1-2)	Sonra O'na döndürüleceksiniz (Bakara:28)
قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ	إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا
Ona cennete gir denildi. (Yasin:26)	Yeryüzü kendine has bir sarsıntıya uğratıldığı zaman (Zilzal:1)

MEÇHUL MAZİ FİLLERİN ÇEKİMİ

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ MEÇHUL FİL
عُلبُوا Onlar yenildi	عُلبَا İkisi yenildi	عُلبَ Yenildi	3. KİŞİ MÜZEKKER
عُلبِنَ Siz yenildiniz	عُلبَتَا İkiniz yenildiniz	عُلبتَ Sen yenildin	3. KİŞİ MÜENNES
عُلبْتُمْ Siz yenildiniz	عُلبْتُمَا İkiniz yenildiniz	عُلبتِ Sen yenildin	2. KİŞİ MÜZEKKER
عُلبْتِنَ Siz yenildiniz	عُلبْتُمَا İkiniz yenildiniz	عُلبتِ Sen yenildin	2. KİŞİ MÜENNES
عُلبْنَا Biz yenildik	عُلبْنَا Biz yenildik	عُلبتُ Ben yenildim	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Mazi meçhul fiiller hiçbir değişim olmadan mazi malum fiil gibi çekimlenir.



SIRA BİZDE

“Öğrenci dersi yazdı” cümlesinin meçhul hali hangisidir?

- A- كُتِبَ الطَّالِبُ الدَّرْسَ B- كَتَبَ الدَّرْسَ C- كُتِبَ الطَّالِبُ الدَّرْسَ
D- كُتِبَ الطَّالِبُ E- كُتِبَ الدَّرْسَ

Cümlede özneyi düşürürüz. Fiili meçhule çeviririz. Me’ulü naib-i fail olarak atarız. Doğru cevap E seçeneğinde verilmiştir.





MEÇHUL MAZİ FİİLİN OLUMSUZU

Mazi fiillerin, başına مَا edatı getirilerek olumsuz yapıldığını öğrenmiştik.(Sy. 99) Olumsuz mazi meçhul fiiller aynı mazi malum fiillerin olumsuzu gibi çekimlenir.



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ MEÇHUL FİİL
مَا عُلِبُوا Onlar yenilmediler	مَا عُلِبَا İkisi yenilmediler	مَا عُلِبَ Yenilmedi	3.KİŞİ MÜZEKKER
مَا عُلِبْنَ Siz yenilmediniz	مَا عُلِبْتُمَا İkiniz yenildiniz	مَا عُلِبْتَ Sen yenilmedin	3.KİŞİ MÜENNES
مَا عُلِبْتُمْ Siz yenilmediniz	مَا عُلِبْتُمَا İkiniz yenildiniz	مَا عُلِبْتَ Sen yenilmedin	2.KİŞİ MÜZEKKER
مَا عُلِبْتِنَّ Siz yenilmediniz	مَا عُلِبْتُمَا İkiniz yenildiniz	مَا عُلِبْتَ Sen yenilmedin	2.KİŞİ MÜENNES
مَا عُلِبْنَا Biz yenilmedik	مَا عُلِبْنَا Biz yenilmedik	مَا عُلِبْتُ Ben yenilmedim	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

ÖRNEK CÜMLELER

مَا كُتِبَتِ الرَّسَالَةُ Mektup yazılmadı	مَا فُتِحَ الْبَابُ Kapı açılmadı	مَا شُرِبَتِ الْقَهْوَةُ Kahve içilmedi	مَا كُسِرَ الزُّجَاجُ Cam kırılmadı
---	--------------------------------------	--	--

MEÇHUL MAZİ FİİLLERLE SORU SORMA

Meçhul mazi fiillerin başına soru edatları getirilerek cümle soru cümlesine dönüştürülür. Örneklerdeki olumlu ve olumsuz cevap cümlelerinde olan değişikliğe dikkat ediniz.

OLUMSUZ CEVAP CÜMLESİ	OLUMLU CEVAP CÜMLESİ	MEÇHUL FİİLLİ SORU CÜMLELERİ
لَا، مَا كُتِبَ الدَّرْسُ Hayır ders yazılmadı.	نَعَمْ، كُتِبَ الدَّرْسُ Evet ders yazıldı.	هَلْ كُتِبَ الدَّرْسُ؟ Ders yazıldı mı?
لَا، مَا شُرِحَتِ الْمَسْئَلَةُ Hayır problem açıklanmadı	نَعَمْ، شُرِحَتِ الْمَسْئَلَةُ Evet Problem açıklandı.	هَلْ شُرِحَتِ الْمَسْئَلَةُ؟ Problem açıklandı mı?
لَا، مَا قُرِئَ الْكِتَابَانِ Hayır iki kitap okunmadı	نَعَمْ، قُرِئَ الْكِتَابَانِ Evet iki kitap okundu.	هَلْ قُرِئَ الْكِتَابَانِ؟ İki kitap okundu mu?
لَا، مَا جُمِعَ الْمُدَرِّسُونَ Hayır öğretmenler toplanmadı	نَعَمْ، جُمِعَ الْمُدَرِّسُونَ Evet öğretmenler toplandı	هَلْ جُمِعَ الْمُدَرِّسُونَ؟ Öğretmenler toplandı mı?
لَا، مَا عُيِّنَتِ الْمُدَرِّسَاتُ Hayır öğretmenler atanmadı	نَعَمْ، عُيِّنَتِ الْمُدَرِّسَاتُ Evet öğretmenler atandı	هَلْ عُيِّنَتِ الْمُدَرِّسَاتُ؟ Öğretmenler atandı mı?



MUZARİ FİİLİN MEÇHULE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

يَسْتَقْفِرُ

يُقَاتِلُ

يُكْتَبُ

يُرْسَلُ

Muzari fiilleri meçhul yaparken fiilin ilk harfini ötre, sondan bir önceki harfini üstün ile, geri kalan harfleri aynı hareke ile hareketleriz. İçinde illet harfi olan fiillerde illet harfinden önce gelen harfin harekesiyle uyumlu harfler getirildiğine dikkat edelim. Örnekleri inceleyiniz.

يُرَكَّبُ	يَجْلِسُ	يَنْزِلُ	يَفْتَحُ	يَضْرِبُ	MALUM (ETKEN) FİİL
Biniyor	Oturuyor	İniyor	Açıyor	Dövüyor	
يُرَكَّبُ	يُجْلِسُ	يُنْزِلُ	يُفْتَحُ	يُضْرَبُ	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL
Biniliyor	Oturuluyor	İniliyor	Açılıyor	Dövülüyor	

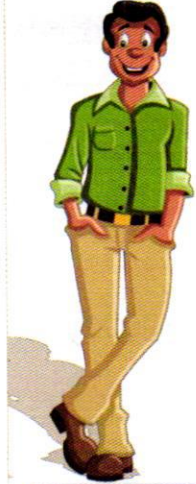
Kök harfleri fazla olan muzari fiillerin meçhullerine örnekler

يَتَعَلَّمُ	يَسْتَخْرِجُ	يُحْتَرِمُ	يُنَاقِشُ	يُكْرِمُ	MALUM (ETKEN) FİİL
Öğreniyor	Çıkartıyor	Saygı gösteriyor	Tartışıyor	İkram ediyor	
يَتَعَلَّمُ	يُسْتَخْرِجُ	يُحْتَرَمُ	يُنَاقِشُ	يُكْرَمُ	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL
Öğreniliyor	Çıkarılıyor	Saygı gösteriliyor	Tartışılıyor	İkram ediliyor	

MEÇHUL MUZARİ FİLLERİN ÇEKİMİ

Muzari meçhul fiiller hiçbir değişim olmadan mazi malum fiil gibi çekimlenir.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ MEÇHUL FİİL
يُكْتَبُونَ Onlar yazılıyor	يُكْتَبَانِ İkisi yazılıyor	يُكْتَبُ Yazılıyor	3. KİŞİ MÜZEKKER
يُكْتَبْنَ Siz yazılıyorsunuz	تُكْتَبَانِ İkiniz yazılıyorsunuz	تُكْتَبُ Sen yazılıyorsun	3. KİŞİ MÜENNES
تُكْتَبُونَ Siz yazılıyorsunuz	تُكْتَبَانِ İkiniz yazılıyorsunuz	تُكْتَبُ Sen yazılıyorsun	2. KİŞİ MÜZEKKER
تُكْتَبْنَ Siz yazılıyorsunuz	تُكْتَبَانِ İkiniz yazılıyorsunuz	تُكْتَبِينَ Sen yazılıyorsun	2. KİŞİ MÜENNES
نُكْتَبُ Biz yazılıyoruz	نُكْتَبُ Ben yazılıyorum	أُكْتَبُ Ben yazılıyorum	1. KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK



SIRA BİZDE

“Öğrenci dersi yazıyor” cümlesinin meçhul hali hangisidir?

- A- يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ B- يَكْتُبُ الدَّرْسَ C- يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ
D- يَكْتُبُ الطَّالِبُ E- يَكْتُبُ الدَّرْسَ



Cümlede özneyi düşürürüz. Fiili meçhule çeviririz.

Mef'ulü naib-i fail olarak atarız. Doğru cevap E seçeneğinde verilmiştir.

MEÇHUL MUZARİ FİİLLERLE SORU SORMA

Meçhul muzari fiillerin başına soru edatları getirilerek cümle soru cümlesine dönüştürülür. Örneklerdeki olumlu ve olumsuz cevap cümlelerinde olan değişikliğe dikkat ediniz.



OLUMSUZ CEVAP CÜMLESİ	OLUMLU CEVAP CÜMLESİ	MEÇHUL FİİLLİ SORU CÜMLELERİ
لَا، مَا يُكْتَبُ الدَّرْسُ Hayır ders yazılmıyor.	نَعَمْ، يُكْتَبُ الدَّرْسُ Evet ders yazılıyor.	هَلْ يُكْتَبُ الدَّرْسُ؟ Ders yazılıyor mu?
لَا، مَا تُشْرَحُ الْمَسْئَلَةَ Hayır problem açıklanmıyor	نَعَمْ، تُشْرَحُ الْمَسْئَلَةَ Evet problem açıklanıyor.	هَلْ تُشْرَحُ الْمَسْئَلَةَ؟ Problem açıklanıyor mu?
لَا، لَا يُقْرَأُ الْكِتَابَانِ Hayır iki kitap okunmuyor	نَعَمْ، يُقْرَأُ الْكِتَابَانِ Evet iki kitap okunuyor.	هَلْ يُقْرَأُ الْكِتَابَانِ؟ İki kitap okunuyor mu?
لَا، لَا يُجْمَعُ الْمُدَرِّسُونَ Hayır öğretmenler toplanmıyor	نَعَمْ، يُجْمَعُ الْمُدَرِّسُونَ Evet öğretmenler toplanıyor	هَلْ يُجْمَعُ الْمُدَرِّسُونَ؟ Öğretmenler toplanıyor mu?
لَا، لَا تُعَيَّنُ الْمُدَرِّسَاتُ Hayır öğretmenler atanmıyor	نَعَمْ، تُعَيَّنُ الْمُدَرِّسَاتُ Evet öğretmenler atanıyor	هَلْ تُعَيَّنُ الْمُدَرِّسَاتُ؟ Öğretmenler atanıyor mu?



Naib-i fail merfudur. Naib-i fail ikil bir isim olursa
 ا ile, cem-i müzekker salim bir isim olursa و ile,
 cem-i müennes salim bir isim olursa ötre ile irap alır.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 7

SORU-1: يَشْرَبُ أَحْمَدُ الْحَسَاءَ "Ahmet çorba içiyor" cümlesinin meçhul hali hangisidir?

- A- يُشْرَبُ الْحَسَاءُ B- يَشْرَبُ أَحْمَدُ C- يُشْرَبُ الْحَسَاءُ
D- أَحْمَدُ الْحَسَاءُ E- يُشْرَبُ أَحْمَدَ الْحَسَاءُ

SORU-2: Aşağıdaki cümlelerden hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

- A- يُكْتَبُ الرِّسَالَةُ B- تَرَكَبُ السَّيْرَتَانِ C- يُفْتَحُ الْبَابُ
D- يُشْرَبُ الشَّايُ E- قُرَأَ الْقُرْآنُ



SORU-3: يُبْنَى الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ "İslam beş şey üzere bina edilmiştir"

hadisinde kırmızı renkli kelimenin cümlede dilbilgisel rolü nedir?

- A- Fail B- Mübteda C- Haber
D- Naib-i fail E- Mef'ul

SORU-4: Hangisi meçhul muzari bir fiildir?

- A- أَرْسَلَ B- أُرْسِلَ C- يُرْسِلُ D- مُرْسِلٌ E- يُرْسَلُ

SORU-5: (قَالَ) Fiilinin meçhul muzarisi hangisidir?

- A- يَقُولُ B- يُقْبَلُ C- تُقَالُ D- يُقَالُ E- قَالُوا

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-7 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	A	3	D	4	E	5	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

CEVAP-1: Muzari fiil meçhul yapılmış **يُشْرَبُ** elde edilir. Cümlede fail düşürülünce mef'ul **أَلْحَسَاءُ** şeklinde failin yerini alır. Doğru cevap **C** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-2: **A** seçeneğinde, fiil ile naib-i fail arasında müzekkerlik müenneslik uyumu yoktur. Doğrusu **تُكْتَبُ الرِّسَالَةُ** olacaktır. Diğer seçeneklerde böyle bir uyumsuzluk yoktur.

CEVAP-3: Hadiste geçen fiil mazi meçhul bir fiil olduğu için **الإِسْلَامُ** naib-i faildir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-4: **يُرْسَلُ** meçhul muzari fiildir. Doğru cevap **E** seçeneğidir.

CEVAP-5: **يُقَالُ** fiilinin muzarisi **يَقُولُ** gelir. **يَقُولُ** fiilinin muzari meçhülü **يُقَالُ** gelir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.





İSM-İ MEVSULLER (İLGİ ZAMİRLERİ)

Kendinden sonra gelen sıla cümlesi ile anlamı açıklanan sıla cümlesini başka bir cümleye anlamca bağlayan marife isimlere ism-i mevsul denir. İsm-i mevsuller Türkçede ki ilgi zamirleridir. İsm-i mevsuller iki gruba ayrılır.



ÜNİTE

İSM-İ
MEVSULHAS İSM-İ
MEVSULLERMÜŞTEREK
İSM-İ
MEVSULLER

HAS (ÖZEL) İSM-İ
MEVSULLER

Has (özel) ism-i mevsulleri tablo halinde tanıyalım.



ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	HAS İSM-İ MEVSULLER
الَّذِينَ	الَّذَانِ - الَّذِينَ	الَّذِي	MÜZEKKER
الَّلَائِي - اللَّوَاتِي - اللَّائِي	الَّلَّتَانِ - اللَّتَيْنِ	الَّتِي	MÜENNES

Has ism-i mevsullerin ikilleri ve müennes çoğulları çift lam ile, tekil ve müzekker çoğulları tek lam harfi ile yazılır.

ÖRNEK CÜMLELER

وَصَلَّتِ الْبِنْتُ الَّتِي نَصَرْتُهَا

Yardım ettiğim kız ulaştı.

وَصَلَ الرَّجُلُ الَّذِي نَصَرْتُهُ

Yardım ettiğim adam ulaştı.

وَصَلَّتِ الْبِئْتَانِ اللَّتَانِ نَصَرْتُهُمَا

Yardım ettiğim iki kız ulaştı.

وَصَلَ الرَّجُلَانِ اللَّذَانِ نَصَرْتُهُمَا

Yardım ettiğim iki adam ulaştı.

وَصَلَّتِ الْبَنَاتُ اللَّائِي نَصَرْتُهُنَّ

Yardım ettiğim kızlar ulaştı.

وَصَلَ الرَّجَالُ الَّذِينَ نَصَرْتُهُمْ

Yardım ettiğim adamlar ulaştı.

Örneklerde kullanılan ism-i mevsullerin tekil, ikil ve çoğullar için müzekker ve müennes olarak ayrı ayrı kullanıldıklarını görüyoruz. İkileri hariç has ism-i mevsuller mebni (kalıplaşmış)dir.





İsm-i mevsuller genellikle kendinden önce gelen marife bir ismin sıfatı olarak cümlede bulunurlar. İsm-i mevsulden sonra gelen bölüme sıla cümlesi denir. Sıla cümlesinde ism-i mevsulle uyumlu bir zamir bulunur. Bu zamir bazen gizlide olabilir.

MÜŞTEREK İSM-İ MEVSULLER

Tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes için değişik kullanımları olmayan ism-i mevsullerdir.

مَا أَتَى مَبْنِي، مَا

مَنْ

Akıllı varlıklar (insanlar) için kullanılan müşterek ism-i mevsuldür. Öyle birisi ki, o kimse ki anlamlarına gelir.

مَا

Akılsız ve cansız varlıklar (hayvanlar ve eşya) için kullanılan müşterek ism-i mevsuldür. Öyle bir şey ki, o şey ki anlamlarına gelir.

أَيُّ

Akıllı veya akılsız tüm kişi ve varlıklar için kullanılan müşterek ism-i mevsuldür. Öyle birisi ki, öyle ki anlamlarına gelir.



“En hayırlınız Kur’an-ı öğreten ve öğreteninizdir.” **Hadis-i Şerif**

"حَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ"

“Göklerde ve yerde olanlar O’nundur.” **Bakara:255**

"لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ"

“Hanginizin daha iyi ameller işlediğini belirtelim diye...” **Mülk:2**

"... لِيُنَبِّئَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا"



Sıla cümlesi; isim cümlesi, fiil cümlesi ya da şibh-i cümle dediğimiz zarf veya harf-i cerle gelebilir.

ÖRNEK CÜMLELER

وَصَلَّتِ الْبِنْتُ مَنْ نَصَرْتُهَا

Yardım ettiğim kız ulaştı.

وَصَلَ الرَّجُلُ مَنْ نَصَرْتُهُ

Yardım ettiğim adam ulaştı.

سَمِعْتُ مَا قُلْتَهُمْ

Onlara ne dediğini duydum.

وَصَلَ الرَّجُلَانِ أَيُّ نَصَرْتُهُمَا

Yardım ettiğim iki adam ulaştı.

فَهَمْتُ مَا كَتَبْتُهَا

Yazdığım şeyleri anladım.

وَصَلَ الرَّجَالُ مَنْ نَصَرْتَهُمْ

Yardım ettiğim adamlar ulaştı.

SIRA BİZDE

ذَهَبَ الْمُدْرَسَانِ رَأَيْتُهُمَا فِي الْمَدْرَسَةِ Cümlesinde ki boşluğa

hangisi gelmelidir?

- A- الَّذِي B- الَّتِي C- الَّذِينَ D- اللَّاتِي E- اللَّذَانِ

Boşluğa getirilecek ism-i mevsulü belirlemek için kendinden önce gelen kelimeyi inceleriz. الْمُدْرَسَانِ

ikil olduğu için boşluğa ikil bir ism-i mevsul getirmeliyiz. Doğru cevap E seçeneğinde verilmiştir.



ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 8

SORU-1: Aşağıdakilerden hangisi ism-i mevsul **değildir**?

- A- الَّذِي B- الَّتِي C- اللَّاتِي D- مِنْ E- مَنْ

SORU-2: جَاءَتِ الْبَنَاتُ سَلَّمْتُ عَلَيْهِنَّ. Cümlede boş bırakılan yere

hangisi getirilmelidir?

- A- الَّذِي B- الَّتِي C- اللَّاتِي D- الَّذِينَ E- اللَّتَانِ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisi müşterek ism-i mevsuldür?

- A- الَّذِي B- مَا C- اللَّاتِي D- مِنْ E- اللَّتَانِ

SORU-4: إِقْرَأْ بِسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ Ayetinde altı çizili kelimenin

dilbilgisel rolü nedir?

- A- Sıla cümlesi B- Fail C- Me'ul D- Tümleç E- İsm-i mevsul



SORU-5: İsm-i mevsullerle ilgili verilen ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

- A- İsm-i mevsulden sonra gelen cümleye sila cümlesi denir.
 B- İsm-i mevsulle sila cümlesi cinsiyet ve sayı bakımından birbirine uyar.
 C- Sıla cümlesinde ism-i mevsule dönen bir ait zamir vardır.
 D- Has ism-i mevsuller sadece akılsız varlıklar için kullanılır.
 E- İsm-i mevsuller has ve müşterek ism-i mevsuller diye ikiye ayrılır.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-8 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	C	3	D	4	A	5	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

CEVAP-1: D seçeneğinde verilen مِنْ harf-i cer dir. Diğer seçeneklerde yer alan kelimeler ism-i mevsuldür.

CEVAP-2: الْبَنَاتُ kelimesi cem-i müennes olduğu için boşluğa gelmesi gereken ism-i mevsul cem-i müennes olmalıdır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: D seçeneğinde verilen مِنْ harf-i cerdir. B seçeneğinde verilen مَا müşterek ism-i mevsuldür. Diğer seçeneklerde yer alanlar has ism-i mevsuldür.

CEVAP-4: خَلَقَ إِقْرَأْ بِسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ Ayetinde altı çizili kelime ism-i mevsulden sonra geldiği için sıra cümlesidir. Doğru cevap A seçeneğidir.

CEVAP-5: Has ism-i mevsuller hem akıllı hem de akılsız varlıklar için kullanılır. Doğru cevap D seçeneğidir.





أَنْ İLE MASTAR YAPMA

Muzari fiilin başına أَنْ edatı getirilerek (mek, mak,

meyi, mayı, me, ma, mesi, ması) yani mastar anlamı elde edilir. Bu şekilde elde edilen mastara mastarı müevvel de

denir. Bu konuda 6. ünite de muzari fiilin nasbı konusunu yeniden gözden geçiriniz. (Sy: 125)

Mazi fiilin başına da أَنْ edatı gelebilir. Mazi fiil mebni

olduğu için mazi fiilin sonunda bir değişim olmaz.



ÜNİTE



أَنْ

ÖRNEK CÜMLELER

قَالَ الْمُدِيرُ: "عَلَيْكُمْ أَنْ تَجْتَهِدُوا كَثِيرًا"

Müdür: Çok çalışmanız gerekir dedi.

يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَقْرَأَ الْقُرْآنَ

Kur'an okumamız gerekir.

أَنْتُمْ تُرِيدَانِ أَنْ تُسَافِرَا إِلَيَّ أَنْقَرَةَ

Siz ikiniz Ankara'ya gitmek istiyorsunuz.

هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ تَفْتَحَ الْبَابَ؟

Kapıyı açabilir misin?

"أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا..."

"Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?" (Hucurat: 12)

"وَلَا يَأَبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ..."

"Hiçbir kâtip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan geri durmasın; (her şeyi olduğu gibi) yazsın..." (Bakara:282)

Başına **أَنَّ** edatı gelen muzari fiilin bazı sigalarında son



harfinin harekesi üstün yapılır. Bayanların sayıca çok olduğu sigalar hariç sonunda **ن** bulunan sigalarda bu harf düşürülür.

SIRA BİZDE

Hangisinde (**أَنَّ**) edatının kullanımıyla ilgili bir farklılık vardır?

- A- أَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ B- أُرِيدُ أَنْ أَكْتُبَ الرِّسَالَةَ
C- أَتَمَنِّي أَنْ يَنْجَحَا D- أَعْجَبْتَنِي أَنْ تُنْظِفَ غُرْفَتَكَ
E- يَسُرُّنِي أَنْ كَتَبَ الْوَاجِبَ

A, B, C, D seçeneklerinde **أَنَّ** edatı muzari fiillerin

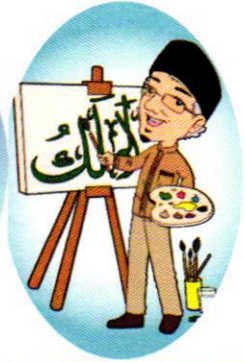
önünde, E seçeneğinde mazi fiilin başında kullanılmıştır.

Doğru cevap E seçeneğidir.



عَبَسَ وَتَوَلَّى أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى

“Kendisine o âmâ geldi diye Peygamber
yüzünü ekşitti ve öteye döndü” Abese: 1-2





MÜBTEDA-HABER UYUMU



İsim cümlesinin öznesine mübteda, yüklemine haber dendiğini öğrenmiştik. (Sayfa: 25) Mübteda ile haber arasında tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes uyumu vardır.



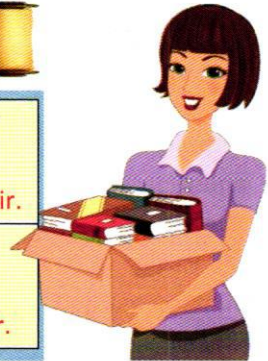
TEKİL – MÜZEKKER-MÜENNES KULLANIMI

الْمُدْرَسَةُ مُخْلِصَةٌ	الْمُدْرَسُ مُخْلِصٌ
Öğretmen samimidir.	Öğretmen samimidir.
الطَّيْبَةُ مَاهِرَةٌ	الطَّيِّبُ مَاهِرٌ
Doktor beceriklidir.	Doktor beceriklidir.

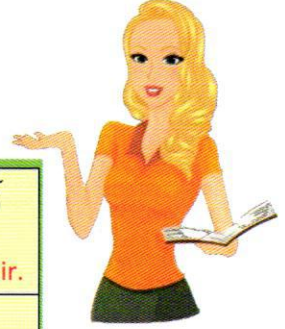
Mübteda **tekil** ve **müzekker** olursa haberde **tekil** ve **müzekker** olmalıdır.
Mübteda **tekil** ve **müennes** olursa haberde **tekil** ve **müennes** olmalıdır.
Mübteda **ikil** ve **müzekker** olursa haberde **ikil** ve **müzekker** olmalıdır.
Mübteda **ikil** ve **müennes** olursa haberde **ikil** ve **müennes** olmalıdır.

İKİL – MÜZEKKER-MÜENNES KULLANIMI

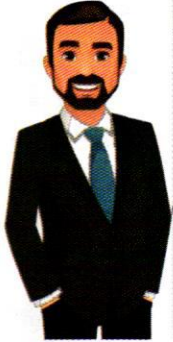
الْمُدْرَسَاتُ مُخْلِصَاتُ	الْمُدْرَسَانِ مُخْلِصَانِ
İki öğretmen samimidir.	İki öğretmen samimidir.
الطَّيْبَاتُ مَاهِرَاتُ	الطَّيِّبَانِ مَاهِرَانِ
İki doktor beceriklidir.	İki doktor beceriklidir.



CEM-İ MÜZEKKER SALİM
CEM-İ MÜENNES SALİM KULLANIMI



الْمُدْرَسَاتُ مُخْلِصَاتٌ	الْمُدْرَسُونَ مُخْلِصُونَ
Öğretmenler samimidir.	Öğretmenler samimidir.
الطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٌ	الطَّبِيبَاءُ مَاهِرُونَ
Doktorlar beceriklidir.	Doktorlar beceriklidir.



Mübteda cem-i müzekker salim olursa;
haberde cem-i müzekker salim olmalıdır.
Mübteda cem-i müennes salim olursa;
haberde cem-i müennes salim olmalıdır.

AKILSIZ VARLIKLARIN ÇOĞUL KULLANIMI

الْبُيُوتُ قَدِيمَةٌ	الْأَشْجَارُ جَمِيلَةٌ
Evler eskidir.	Ağaçlar güzeldir.
الْكِتَابُ رَخِيصَةٌ	الْأَقْلَامُ طَوِيلَةٌ
Kitaplar ucuzdur.	Kalemler uzundur.



Akilsız varlıkların çoğulları mübteda
olursa haberleri tekil müennes olmalıdır.

Normal cümle
dizilişinde
mübteda önce
haber sonra
yazılır.

Mübteda marife
haber nekredir.

HABERİN ŞİBHİ CÜMLE OLMASI

Haber bazen harf-i cer veya bir zarfla beraber de gelebilir. Bu şekilde gelen haberlere şibhi cümle denir. Haber şibhi cümle geldiğinde mübteda haber uyumu aranmaz.

الْكَلْبُ تَحْتَ الشَّجَرَةِ	الْأَبُّ فِي الْبَيْتِ
Köpek ağacın altındadır.	Baba evdedir.
الْمُسْلِمُونَ فِي الْمَسْجِدِ	الطُّلَّابُ أَمَامَ الْمَدْرَسَةِ
Müslümanlar camide.	Öğrenciler okulun önünde.

MÜBTEDANIN ÖZEL İSİM
VEYA ZAMİR OLMASI

هُوَ عَادِلٌ	عُمَرُ عَادِلٌ
O adildir.	Ömer adildir.
هِيَ نَاجِحَةٌ	زَيْنَبُ نَاجِحَةٌ
O başarılıdır.	Zeynep başarılıdır.
أَنَا طَالِبَةٌ	نَحْنُ مُسْلِمُونَ
Ben öğrenciyim.	Biz müslümanız.



Mübteda bazen özel isim veya munfasıl (ayrı) zamir gelebilir. Bu durumda da cinsiyet ve sayı bakımından uyum devam eder.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 9

SORU-1: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

- A- أَلْبَيْتُ كَبِيرٌ B- أَحْمَدُ طَالِبٌ C- هُمْ مُعَلِّمُونَ
D- نَحْنُ مُسْلِمٌ E- أَلْبَيْتُ مَاهِرَةٌ

SORU-2: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

- A- الْأَوْلَادُ مُجْتَهِدُونَ B- الْوَلَدُ يَنَامُ فِي سَرِيرِهِ
C- هُوَ تَذَهَبُ إِلَى الْبَيْتِ D- نَحْنُ نَعْبُدُ اللَّهَ
E- هُمَا يَشْرَبَانِ الشَّايَ



SORU-3: سَيَّارَةٌ أَبِي Cümlesinde boş bırakılan yere hangisi getirilebilir?

- A- سَرِيعَةٌ B- سَرِيعٌ C- لَوْنُهُ أَحْمَرٌ D- جَمِيلَانَ E- نَظِيفَاتٍ

SORU-4: Aşağıdaki ifadelerin hangisi isim cümlesi değildir?

- A- الْكَلْبُ وَفِي B- الْكِتَابُ الْمُفِيدُ
C- الطَّائِرَةُ فِي السَّمَاءِ D- الْمُدْرَسَاتُ مَاهِرَاتُ
E- الْبَيْتُ جَدِيدٌ

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-9 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	C	3	A	4	B
---	---	---	---	---	---	---	---

CEVAP-1: D seçeneğinde mübteda çoğul anlam içeren bir zamir, haber ise tekil kullanılmıştır. Diğer seçeneklerde mübteda ve haber uyumu vardır. Doğru cevap D seçeneğidir.

CEVAP-2: C seçeneğinde mübteda müfret bir zamir olarak gelmişken, haber fiil cümlesi şeklinde gelmiştir. Ancak fiil müennes olduğu için mübteda haber uyumu gerçekleşmemiş yanlılık yapılmıştır. Diğer seçeneklerde mübteda ve haber uyumu vardır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: Muzaaf olan سَيَّارَةٌ kelimesi mübtedadır. Mübteda müfret müennes bir kelime olduğu için haberin müfret müennes gelmesi gerekir. Doğru cevap A seçeneğidir.

CEVAP-4: B seçeneğinde verilen kelime dizini sıfat tamlamasıdır. Diğer seçeneklerde mübteda haber uyumu söz konusu olduğu için isim cümlesidir.





MAZİ FİİLİN ÖNÜNE قَدْ GELMESİ



ÜNİTE

قَدْ edatı mazi fiilin önüne gelir ve mazi fiile

kesinlikle, muhakkak, mutlaka, yakınlık ve yemin anlamları katar. Bazen قَدْ-فَقَدْ şeklinde kullanılır.

Örnekleri inceleyiniz.



ÖRNEK CÜMLELER

قَدْ ذَهَبْنَا إِلَى الْمُسْتَشْفَى

Muhakkak hastaneye gittik.

قَدْ كَتَبَ أَحْمَدُ الرَّسَالَةَ

Ahmet mektubu yazmıştı.

Yunus:57 "يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ"

Ey insanlar! Size rabbinizden bir öğüt geldi.

Tevbe:25 "لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ..."

Andolsun Allah size yardım etti.

Mü'minun:1 "قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ"

Şüphesiz mü'minler kurtuluşa ermiştir.

Nisa:114 "فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا"

Muhakkak uzak bir sapıklığa düşmüştür.

A'la:14 "قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى"

Şüphesiz nefsinin arındırarak kurtulmuştur.

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

Namaz başlamak üzere.

لَقَدْ مَاتَ أَبُوهُ قَبْلَ وِلَادَتِهِ

Babası, o doğmadan önce ölmüştü.



Muzari fiilden önce **قَدْ** edatı kullanılırsa ihtimal veya bazen

anlamlarına gelir. **قَدْ يَكُونُ عُمَرُ نَاجِحًا** Ömer bazen başarılı olur.



MAZİ FİİLİN ÖNÜNE .. قَدْ .. كَانَ GELMESİ

Mazi fiilin önüne .. قَدْ .. كَانَ gelirse mişli

geçmiş zamanın hikayesi ile anlam verilir.

كَانَ قَدْ



كَانَتِ الْمُدْرَسَةُ قَدْ شَكَرَتْ لِطَلِبَاتِهَا

Öğretmen gerçekten öğrencilerine teşekkür etmişti.

كَانَ الْمُدْرَسُ قَدْ شَكَرَ لِطَلِبَاتِهِ

Öğretmen gerçekten öğrencilerine teşekkür etmişti.

كُنَّا قَدْ شَاهَدْنَا هَذَا الْفِيلْمَ

Gerçekten bu filmi izlemiştik.

كُنْتُ قَدْ أَمْرَحْتُ يَا رِفَاقِي

Arkadaşlar, şaka yapmıştım.



Mişli geçmiş zamanın hikâyesini olumsuz

yapmak için en öne **مَا** edatı getirilir.

مَا كَانَ الرَّجُلُ قَدْ صَرَبَهُمْ

Adam gerçekten onları dövmemişti.

مَا كَانَتْ قَدْ شَرِبَتِ الشَّايَ

Gerçekten çayı içmemişti.





MUZARİ FİİLİN ÖNÜNE كَانَ GELMESİ

Muzari fiilin önüne كَانَ gelirse şimdiki ve geniş zamanın hikayesi ile anlam verilir. Şimdiki zamanın hikâyesini olumsuz yapmak için en öne مَا edatı getirilir. Örnekleri inceleyiniz.



مَا كَانَتْ الْمُدْرَسَةُ تَشْكُرُ لِطَلِبَاتِهَا

Öğretmen öğrencilerine
teşekkür etmiyordu.

كَانَ الْمُدْرَسُ يَشْكُرُ لِطَلِبَاتِهِ

Öğretmen öğrencilerine
teşekkür ediyordu.

مَا كُنَّا نَزُورُ أَقَارِبَنَا

Akrabalarımızı ziyaret etmezdik.

كُنْتُ أَقْرَأُ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ

Kur'an-ı Kerim okurdum.



"سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ"

Bunu hizmetimize veren Allah'ın şanı yücedir.
Bunlara bizim gücümüz yetmezdi. (Zuhruf:13)

"وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا"

Biz, bir peygamber göndermedikçe azap edici değiliz. (İsra:15)

"وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ"

Eğer Allah'ın bizi erdirmesi olmasaydı,
biz hidayete ermiş olamazdık. (Araf:43)



ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 10

SORU-1: Hangisi diğerlerinden farklıdır?

- A- قَدْ شَاهَدَ أَحْمَدُ التَّلْفَازَ B- قَدْ ضَرَبَهُ الْحِمَارُ C- قَدْ أَشْرَبُ اللَّيْنَ
D- قَدْ رَكِبْنَا الْحَافِلَةَ E- قَدْ ذَهَبْنَا إِلَى السُّوقِ

SORU-2: Hangisinde قَدْ kesinlik anlamı içerir?

- A- قَدْ يَسْجُدُ عَمْرٌ لِرَبِّهِ B- قَدْ يَنْزِلُ الْمَطَرُ
C- قَدْ تَقْرَأُ فَاطِمَةُ الْكِتَابَ D- قَدْ وَصَلَتِ السَّيَّارَةُ
E- قَدْ نَعْرِفُ هَذِهِ السَّبْتِ

SORU-3: "Çocuk süt içmiyordu" cümlesinin Arapçası hangisidir?

- A- مَا كَانَ الطِّفْلُ قَدْ شَرِبَ الْحَلِيبَ B- مَا كَانَ الطِّفْلُ قَدْ شَرِبَ الْمَاءَ
C- كَانَ الطِّفْلُ يَشْرَبُ الْحَلِيبَ D- مَا كَانَ الطِّفْلُ قَدْ أَكَلَ الْخُبْزَ
E- مَا كَانَ الطِّفْلُ يَشْرَبُ الْحَلِيبَ



ÜNİTE DEĞERLENDİRME-9 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI



1	C	2	D	3	E
---	---	---	---	---	---

CEVAP-1: Sadece **C** seçeneğinde **قَدْ** dan sonra muzari fiil kullanılmıştır.

Diğer seçeneklerde **قَدْ** dan sonra mazi fiil kullanılmıştır.

CEVAP-2: Muzari fiilin önünde kullanılan **قَدْ** edatı ihtimal, mazi fiilin

başına gelen **قَدْ** edatı kesinlik ifade eder. Böyleyken mazi fiil sadece **D** seçeneğinde kullanılmıştır.

CEVAP-3: A, B, C seçeneklerinde **قَدْ** dan sonra mazi fiil geldiği için geçmiş zamanın hikayesi ile tercüme edilir. D seçeneğinde şimdiki zaman anlamı veren muzari fiil kullanılsa da olumsuzluk edatı kullanılmamıştır. Doğru cevap **E** seçeneğinde verilmiştir.

الحمد لله رب العالمين



Bu kitap, özde İmam Hatip Liseleri, genelde Arapça okutan tüm Fen ve Anadolu ve Sosyal Bilimler Liselerinde okuyan öğrencilerimizin ders kitaplarında işlenen dilbilgisi konularını kendi kendilerin öğrenebilmeleri için hazırlanmıştır. Bu amaçla ders kitabında işlenen dilbilgisi konuları düzeye uygun, akıcı ve anlaşılır bir üslupla anlatılmış, konunun sonunda anlama sorularına yer verilerek öğrencilerimizin öğrendiklerini test etmeleri ve kitaptan azami faydalanmalar hedeflenmiştir.




mektep

Akşemsettin Mah. Kınalızade Sk. No:15/A Fatih - İST.
Tel:0212 531 69 95 - 0212 531 69 96
mektepyayinlari@hotmail.com
www.mektepyayinlari.com.tr

